

Haaga-Helian rahoituksen opiskelijoiden säästämisen ja sijoittamisen tottumukset

Laura Tähtinen

Tekijä(t) Laura Tähtinen	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Opinnäytetyön otsikko Haaga-Helian rahoituksen opiskelijoiden säästämisen ja sijoittamisen tottumukset	Sivu- ja liitesivumäärä 67 + 13
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää säästävätkö, ja sijoittavatko rahoituksen opiskelijat suunnitelmallisesti, ja mitä eri säästämisen ja sijoittamisen muotoja he käyttävät. Lisäksi haluttiin saada selville, kokevatko rahoituksen opiskelijat, että heillä on tarpeeksi tietoa, taitoa ja kiinnostusta tehdä varallisuuttaan koskevia päätöksiä. Tutkimuksen kohderyhmänä ovat kaikki Haaga-Helian vapaavalinnaisia rahoituksen ASO-kursseja käyvät opiskelijat sekä kaikki Haaga-Helian Finanssi- ja talousasiantuntija-koulutusohjelmassa opiskelevat opiskelijat. Aiemmin ei ole tutkittu rahoituksen opiskelijoiden säästämistä ja sijoittamista. Säästämällä tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä opiskelijan suunnitelmallista säästämistä, joka on aktiivista ja tarkoituksenmukaista.</p> <p>Työssä perehdytään säästämisen ja sijoittamisen käsitteisiin ja esitellään aikaisempia tutkimuksia siitä, minkälaisia säästäjiä suomalaiset yleisesti ovat. Näitä tutkimuksia ovat Säästöpankin teettämä Säästämisbarometri vuodelta 2014 ja Finanssialan keskusliiton teettämä tutkimus vuodelta 2015. Lisäksi selvitetään säästämistä ja säästämisen haasteita opiskelijan näkökulmasta. Työssä esitellään myös yleisimmät säästämisen ja sijoittamisen muodot joita erityisesti opiskelijat ja nuoret aikuiset suosivat. Näitä muotoja ovat ASP-säästäminen, tilisäästäminen, rahastosijoittaminen, vakuutussäästäminen ja osakesijoittaminen.</p> <p>Tutkimusmenetelmänä tässä työssä käytettiin kvantitatiivista eli määrällistä menetelmää. Tutkimus suoritettiin kyselylomakkeella, johon vastasi yhteensä 94 rahoituksen opiskelijaa. Kyselylomake laadittiin Webropolilla. Saadut tulokset analysoitiin Microsoft Office Excel-ohjelman avulla, ja lisäksi kysymyksien välisiä korrelaatiokertoimia laskettiin SPSS-ohjelmalla.</p> <p>Tutkimuksesta saatiin selville, että melkein kaikki Haaga-Helian ammattikorkeakoulussa rahoitusta opiskelevat opiskelijat myös säästivät. Haasteena säästämislle ja sijoittamiselle nähtiin kuitenkin opiskelijoille tyypilliset alhaiset tulot ja yllättävät menot. Tämä näkyi muun muassa pienissä säästösummissa, sekä epäsäännöllisenä säästämisenä. Moni opiskelija kuitenkin suunnitteli talouttaan myös hyvin pitkälle ajalle, ja puolet heistä oli laatinut erillisen säästämissuunnitelman.</p> <p>Opiskelijoista lähes kaikki säästivät käyttö- tai säästötilille sekä ASP-tilille, mutta osa säästi myös osakkeisiin ja rahastoihin. Vakuutussäästämistä ei harjoittanut kuin pari vastanneista. Vastaajista suurin osa oli kiinnostunut varallisuutensa säästämisestä ja piti sitä tärkeänä omassa elämässään. He kokivat myös omaavansa hyvät taidot säästämistä ja sijoittamista koskien. Lisäksi suurin osa koki opiskelujen lisänneen heidän taitojaan ja kiinnostustaan säästää ja sijoittaa. Rahoituksen opiskelulla voidaan siis todeta olevan positiivista vaikutusta opiskelijoiden säästämisen ja sijoittamisen tottumuksiin.</p>	
Asiasanat Säästäminen, sijoittaminen	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Säästäminen ja sijoittaminen.....	3
2.1	Säästämisen ja sijoittamisen eroista	3
2.2	Säästämisen tärkeys.....	5
2.3	Sijoitussalkun allokaatiosta	6
2.4	Suomalaisten säästäminen ja sijoittaminen.....	7
2.5	Opiskelijat säästäjinä ja sijoittajina	10
2.6	Taloustilanteesta vuonna 2016	11
3	Sijoitusinstrumentit	13
3.1	Korkoinstrumentit	13
3.1.1	ASP-tili	13
3.1.2	Tilisäästäminen	15
3.1.3	Korkorahastot.....	17
3.2	Osakkeet.....	18
3.3	Reaaliomaisuus	20
3.4	Sijoitusrahastot	22
3.4.1	Osakerahastot.....	23
3.4.2	Yhdistelmärahastot	23
3.4.3	Erilaisia rahastoja.....	24
3.4.4	Rahastosijoittamisen eduista ja riskeistä	25
3.5	Vakuutus säästäminen.....	26
4	Tutkimuksen toteutus	29
4.1	Tutkimuksen tavoitteet	29
4.2	Kohderyhmä	30
4.3	Kyselyn ja tutkimuksen toteutus	31
5	Tulokset	33
5.1	Taustoittavat kysymykset	33
5.2	Opiskelijat jotka eivät säästäneet	37
5.3	Opiskelijat jotka säästivät.....	38
5.4	Opiskelijoiden ajatuksia säästämisestä ja sijoittamisesta	46
6	Pohdinta.....	49
6.1	Johtopäätökset.....	49
6.1.1	Opiskelijoiden säästämistottumuksia.....	50
6.1.2	Opiskelijoiden sijoittamistavat nyt ja tulevaisuudessa.....	52
6.1.3	Rahoitusalan opiskelijoiden kiinnostus säästämiseen ja sijoittamiseen	54
6.2	Tutkimuksen luotettavuus	55
6.3	Kehittämisehdotukset.....	57

6.4 Oman oppimisen arviointi.....	58
Lähteet	59
Liitteet.....	64

1 Johdanto

Säästäminen ja sijoittaminen ovat aiheita mitkä jaksavat puhuttaa ihmisiä vuodesta toiseen. Lehdissä kirjoitetaan niistä tasaisin väliajoin, ja eri pankit ja finanssialan yhtiöt teettävät tutkimuksia suomalaisten säästämisen ja sijoittamisen tottumuksista.

Finanssialan keskusliiton mukaan 60 prosenttia suomalaisista ilmoitti heillä olevan säästöjä tai sijoituksia vuonna 2015 (Finanssialan keskusliitto 2015, 11). Moni näistäkin suomalaisista kuitenkin makuuttaa rahojaan pankkitileillään, jossa niiden arvo tällä hetkellä korkeintaan laskee. Kiinnostus säästämistä kohtaan on tietenkin hieno asia, ellei jopa välttämättömyys. Pelkän säästämisen lisäksi jokaisen suomalaisen kannattaisi kuitenkin kiinnostua myös varallisuutensa kasvattamisesta, sekä sen tuottavuudesta eli sijoittamisesta.

Sijoittamisen ja säästämisen raja on välillä hiuksen hieno. Säästämisellä tarkoitamme tässä työssä ylimääräisen raha sivuun laittamista, ja sijoittamisella tuoton tavoittelua säästetylle omaisuudelle. Sijoittaminen mielletään usein liian vaikeaksi tai uhkarohkeaksi toiminnaksi. Sijoittaa voi kuitenkin monella tapaa ja myös turvallisesti. Pankkiiriliike Alexandrian teettämän tutkimuksen mukaan nuoret aikuiset eivät säästäneet tiedon, osaamisen ja kiinnostuksen puutteen vuoksi (Alexandria 2012). Sijoittaminen ja säästäminen vaativatkin aina jonkin verran tietämystä ja kiinnostusta onnistuakseen. Nuorilla aikuisilla säästämisen haasteena voidaan yleensä nähdä myös opiskelusta johtuvat pienet ja epäsäännölliset tulot, sekä vähäinen omaisuus.

Työn teoriaosuudessa perehdytään säästämisen ja sijoittamisen teoriaan, sekä aikaisemmin toteutettuihin tutkimuksiin suomalaisten säästämisen ja sijoittamisen tottumuksista. Näitä tutkimuksia ovat muun muassa Säästöpankin teettämä Säästämisbarometri ja Finanssialan keskusliiton teettämä tutkimus. Työssä selvitetään myös säästämisen haasteita opiskelijoiden näkökulmasta, ja perehdytään viiteen eri säästämisen ja sijoittamisen muotoon joita erityisesti opiskelijat suosivat. Näitä muotoja ovat ASP-säästäminen, tilisäästäminen, rahastosijoittaminen, vakuutussäästäminen ja osakesijoittaminen.

Päätutkimuskysymys

- Säästävätkö ja sijoittavatko Haaga-Helian rahoituksen opiskelijat suunnitelmallisesti, sekä miten he säästävät?

Alakysymykset

- Kokevatko rahoituksen opiskelijat, että heillä on tarpeeksi tietoa ja taitoa tehdä itsenäisesti päätöksiä säästämistä ja sijoittamista koskien?

- Ovatko rahoituksen opiskelijat kiinnostuneita varojensa säästämisestä ja sijoittamisesta?
- Kuinka suuria summia rahoituksen opiskelijat säästävät sekä mitä varten?

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää Haaga-Helian rahoituksen opiskelijoiden säästämisen ja sijoittamisen tottumuksia. Suunnitelmallisella säästämisellä tarkoitetaan tässä työssä säästämistä, joka on aktiivista ja tarkoituksenmukaista. Lisäksi selvitetään onko rahoituksen opiskelijoilla riittävästi tietoa, taitoa ja kiinnostusta tehdä päätöksiä oman varallisuutensa suhteen. Tutkimus tehtiin, sillä haluttiin selvittää onko rahoituksen opinnoilla erityistä vaikutusta opiskelijoiden säästämisen ja sijoittamisen tottumuksiin. Heillä voitaisiin ainakin olettaa olevan tietoutta säästämisestä ja sijoittamisesta opintojensa puolesta, sekä myöskin kiinnostusta hoitaa varallisuuttaan. Tutkimuksessa pyritään löytämään vastaukset myös seuraaviin ennakkohypoteeseihin ”Rahoituksen opiskelu lisää tietämystä ja mielenkiintoa säästämistä ja sijoittamista kohtaan” ja ”Rahoituksen opiskelijat ymmärtävät säästämisen tärkeyden, ja ovat kiinnostuneita varojensa säästämisestä ja sijoittamisesta”. Tutkimuksen kohderyhmäksi on valittu nimenomaan Haaga-Helian opiskelijoista ne, jotka lukevat vapaavalinnaisia rahoituksen ASO-kursseja, sekä Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijat. Opinnäytetyön tutkimus suoritettiin määrällisenä eli kvantitatiivisena kyselytutkimuksena, ja kyselylomakkeen täytti 94 rahoitusta Haaga-Heliassa opiskelevaa opiskelijaa.

2 Säästäminen ja sijoittaminen

Raja sijoittamisen ja säästämisen välillä on hämärtyneet vuosien varrella uusien sijoitus- ja säästämismuotojen myötä. Molempiin liittyy paljon mielikuvia ja ennakkoluuloja, niin oikeita kuin väriäkin. Tässä luvussa perehdytään tarkemmin sijoittamiseen ja säästämiseen sekä niiden eroavuuksiin. Lisäksi kerrotaan miksi säästäminen on tärkeää, ja miksi jokaisen kannattaisi olla kiinnostunut säästämisestä ja oman taloutensa hoidosta. Luvussa esitellään myös Säästöpankin ja Finanssivalvonnan teettämiä tutkimuksia, joilla on pyritty selvittämään millaisia säästäjiä suomalaiset ovat. Säästämistä ja sen haasteita käsitellään myös tutkimuskohteen eli opiskelijoiden näkökulmasta. Lopuksi kerrotaan vielä mitä asioita oman sijoitussalkun rakentamisessa ja sijoitettaessa kannattaa ottaa huomioon, sekä millainen on maailmantalouden tila vuonna 2016. Maailmantalouden vaikutus säästämiseen ja sijoittamiseen on merkittävä.

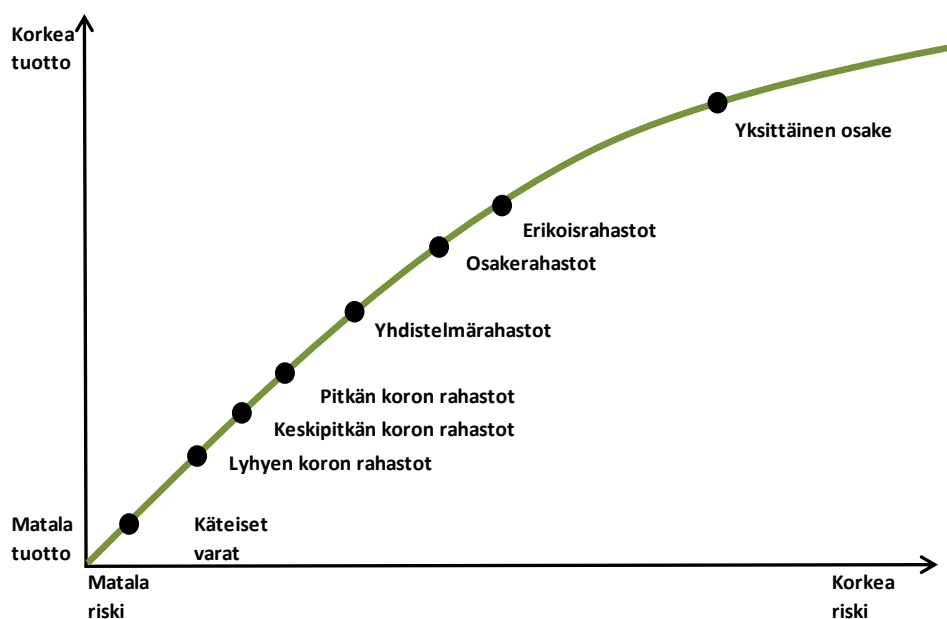
2.1 Säästämisen ja sijoittamisen eroista

Säästämisellä on olemassa monia merkityksiä. Se voidaan käsittää rahan säästämisenä esimerkiksi siten, että pyritään ostamaan mahdollisimman edullisesti tai jätetään ostamatta kokonaan. Toinen merkitys säästämislle on niin sanotun ylimääräisen rahan sivuun laittaminen. Tässä opinnäytetyössä säästämisellä tarkoitetaan juuri ylimääräisen rahan sivuun laittamista. Tämä raha voidaan laittaa säilöön esimerkiksi erilliselle pankkitilille niin, ettei raha ole käytettävissä tämänhetkiseen kulutukseen. Vanha sanonta sukanvarteen säästämisestä kertoo juuri tästä. (Pesonen 2011, 11.)

Säästäminen voi olla myös säännönmukaista esimerkiksi kuukausittaista, tai harvemmin tapahtuvaa yksittäisten summien säästämistä. Säännönmukaisella eli jatkuvalla säästämisellä tarkoitetaan pienen summan sivuun laittamista usein ja säännöllisesti, eli esimerkiksi joka palkkapäivänä. Nykyään kun pankkitilien korot ovat hyvin alhaiset, monet ovat alkaneet tallettaa rahojaan säästötilien sijasta rahastoihin. Pankeilta löytyy erilaisia vaihtoehtoja aina vähäriskisistä rahastoista enemmän riskiä sisältäviin rahastoihin. Säästämisessä on myös paljon kiinni itse säästäjästä ja hänen elämäntilanteestaan, kuinka paljon pystyy säästämään. Yleensä nuorena aikuisena rahaa kuluu enemmän ja tulot ovat hyvin paljon epäsäännöllisempiä, kuin vakituisesti töissä käyvän aikuisen. Nuoren aikuisen omaisuus on myös pienempi kuin asuntolainan maksaneen ja vuosikymmeniä töitä tehneen eläkeläisen. Tulojen lisäksi säästäminen vaatii myös hivenen itsekuria. Tämän vuoksi isommatkin tulot omaava henkilö saattaa saada säästöön pienempiä summia, kuin henkilö joka säästää sinnikkäämmin pienemmistä tuloistaan.

Milloin säästäminen sitten muuttuu sijoittamiseksi? OP-Pohjola-ryhmän teettämän kyselyn mukaan 89 prosenttia suomalaisista piti itseään enemmän säästäjinä kuin sijoittajina vuonna 2010 (OP-Pohjola 2010). Kuten säästämisestä, niin myös sijoittamisesta löytyy useita eri määritelmiä. Kun säästämistä pidetään toimintana jolla ei tavoitella tuottoa, niin sijoittamisessa taas tuoton tavoittelu ja sen myötä tuleva riski ovat keskeisessä asemassa. Hultkrantz & Masalin (2007, 48) määrittelevät kirjassaan sijoittamisen isompien kertasijoitusten tekemiseksi, joita ei tehdä elämän aikana kuin muutamia, noin yhdestä kymmeneen. Tällainen sijoittaminen tulee yleensä ajankohtaiseksi saataessa suurempia rahasummia kerralla esimerkiksi perintönä.

”Ei tarvitse olla rikas, jotta voi sijoittaa. Jokainen, joka kuluttaa vähemmän kuin ansaitsee, voi siirtyä säästäjästä sijoittajaksi.” (Kullas & Myllyoja 2014, 62). Sijoittaminen voidaan siis ymmärtää myös toisin. Se voi olla muun muassa tavoitteellista säästämistä ilman suuriakaan tuloja. Tällaisella määrittelyllä yhä useampi voisi laskea itsensä sijoittajaksi. Sijoituskohteita voivat olla niin säästötilit, osakkeet, sijoitusrahastot, korkoinstrumentit kuin asunnot ja metsätkin. Se mikä näiden omistamisesta tekee sijoittamista, on niistä odotettavissa oleva tuotto ja niihin toisaalta sisältyvä riski. Riskin karttaminen onkin ehkä suurin syy sille miksi suomalaisten on vaikea mieltää itseään sijoittajiksi. Yli 90 prosenttia suomalaisista piti itseään varovaisena sijoittajana vuonna 2010 (OP-Pohjola 2010). Alla olevassa kuviossa on kuvattu riskin ja tuoton suhdetta eri säästämisen- ja sijoittamisen muodoissa (Kuvio 1). Sijoittamalla useisiin eri sijoituskohteisiin voi tehokkaasti hallita riskiä, eikä sitä pidä ymmärtää väärin. Riskiin näet sisältyy aina tappion lisäksi mahdollisuus saada voittoa (Pesonen 2010, 11).

Kuvio 1. Tuoton ja riskin suhde (mukaillen Puttonen & Repo 2011, 34)

Säästämisen ja sijoittamisen eri muotoja on olemassa useita, kuten yllä olevasta kuviosta voidaan havaita (Kuvio 1). Kaikkein vaivattomin tapa säästää on säilyttää ylimääräistä rahaa tilillä. Tällöin rahat ovat helposti käytettävissä, ja niiden menettäminen on käytännössä lähes mahdotonta. Tästä huolen pitää Talletussuojarahasto, joka turvaa yksittäisen tallettajan varat pankissa aina 100 000 euroon saakka (Talletussuojarahasto 2015). Edellisestä kuviosta voidaan kuitenkin havaita, että matalan riskin seurausta on myös matala tuotto-odotus. Mikäli rahojensa haluaa tuottavan, eli siirryttäessä säästämisestä sijoittamiseen, niin seuraava vaihtoehto ovat rahastot. Eri rahastojen riski ja tuotto vaihtelevat niiden sijoituskohteiden mukaan. Rahastot voivat olla joko korkorahastoja jotka sijoittavat korkoinstrumentteihin, osakerahastoja jotka sijoittavat osakkeisiin tai yhdistelmärahastoja jotka sijoittavat molempiin. Kaikkein riskisimpinä sijoitusmuotona pidetään usein osakkeita, ja osakesijoittaminen vaatiikin enemmän vaivannäköä ja tietämystä kuin muut sijoitusmuodot. Toisaalta osakkeiden tuotot ovat historiallisesti olleet korkeampia pitkällä aikavälillä kuin muiden sijoitusmuotojen. Eri säästämismuodoista kerrotaan enemmän kolmannessa luvussa. (Pesonen 2011, 95.)

2.2 Säästämisen tärkeys

Ei ole yhdentekevää kuinka talouttaan hoitaa ja kuinka varojaan käyttää. Intrum Justitian (Intrum Justitia 2015) teettämän tutkimuksen mukaan jopa 17 prosenttia suomalaisista on joutunut lainaamaan rahaa maksaakseen laskujaan viimeisen puolen vuoden aikana. Tästä voidaan päätellä, että osa suomalaisista ei ole pystynyt pitämään talouttaan kurissa, vaan menot ovat ylittäneet tulot. Tällainen epätasapaino voi olla hetkittäistä tai pysyvää. Kaikkein pahin tilanne on, kun huonosta taloudellisesta tilanteesta tulee pysyvä olotila. Tällöin kierteestä on vaikea päästä irti, ja osa saattaa turvautua pikalainoihin joiden korot ovat päästä huimaavia. Juuri tällaisilta tilanteilta voidaan suojautua suunnittelemalla omaa taloutta etukäteen, ja säästämällä sekä sijoittamalla.

Osa mieltää säästämisen elämiseksi kituuttaen tai mukavista asioista kieltäytymiseksi. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa, vaan päinvastoin säästämällä ja pienellä suunnittelulla voi helpottaa elämäänsä huomattavasti. Säästämällä voidaan varmistaa asioiden sujuvuus jatkossa ja vähentää rahanpuutteesta aiheutuvaa stressiä. Suomen sosiaaliturva- ja eläkejärjestelmä turvaavat elämäämme, mutta niiden riittävyys tulevaisuudessa ei ole taattua. Työntekijöiden määrän suhde eläkeläisten määrään on pienentynyt jatkuvasti, ja se tulee pienenemään entisestään kun suuret ikäluokat jäävät pikkuhiljaa eläkkeelle. Nykyinen eläkejärjestelmä ei siis välttämättä pysy samanlaisena kuin se nyt on, eikä se välttämättä pysty takaamaan meille sellaista tulotasoa kuin

haluamme, tai johon olemme tottuneet. Tämän vuoksi onkin hyvä säästää eläkettä varten jo nyt. Mitä aikaisemmin säästämisen aloittaa, sitä paremman tulotason itselleen pystyy takamaan tulevaisuudessa. (Hurmerinta 2015.)

Säästäminen jotakin tiettyä kohdetta esimerkiksi autoa tai omaa asuntoa varten on usein motivoivaa, ja sen eteen moni on valmis tekemään pieniä uhrauksia. Sen sijaan säästäminen tulevaisuuden kaukaisia menoja, kuten eläkettä varten voi tuntua monesti turhautavalta. Motivaatiota on vaikea hakea, kun eläkesäästöjen nostamiseen on aikaa jäljellä vielä vuosikymmeniä. Mikäli säästämisen kuitenkin aloittaa tarpeeksi aikaisin, ei säästettyjen summien kerralla tarvitse olla kovin suuria. Näin säästäminen ei tunnu suurien uhrauksien tekemiseltä. Kaukaisen tulevaisuuden lisäksi on hyvä suunnitella myös lähitulevaisuutta. Taloudellisen tasapainon ja turvan saavuttaminen on hyvä tavoite kaikille. Se ei tarkoita suuria rikkauksia, vaan jokapäiväisestä elämästä ja yllättävistäkin menoista selviämistä taloudellisesti. Tämä saavutetaan pitämällä oma talous ylijäämäisenä, eli kuluttamalla vähemmän kuin mitä tienataan. Hyvä muistisääntö on pitää säästöissä, ja helposti käytettävissä 2 - 3 kuukauden kuukausitulojen verran rahaa. Näin yllättävät isommatkaan menot eivät pääse romuttamaan pohjaa omalta taloudelta. (Majasalmi 2012, 107 - 108.)

Säästämissuunnitelman laatiminen auttaa taloudellisen tasapainon saavuttamisessa ja säästämistavoitteiden onnistumisessa. Hyvä tapa on säästää esimerkiksi jokin tietty prosenttiosuus jokaisesta palkasta. Samalla pitää myös suunnitella mihin nämä varat ohjataan. Osa varoista on hyvä pitää helposti saatavissa ja likvidinä, mutta osa kannattaa sijoittaa tuottavammin esimerkiksi rahastoihin tai osakkeisiin.

2.3 Sijoitussalkun allokaatiosta

Sijoituspäätöksiä tehtäessä pitäisi aina ensin miettiä sijoituksia kokonaisuutena, eikä keskittyä pelkästään pohtimaan yksittäisiä sijoitustuotteita. Sijoitettaessa puhutaan usein sijoitussalkusta, joka käsittää kaikki henkilön tekemät sijoitukset. Sijoitussalkkua rakennettaessa täytyy pohtia sen allokaatiota. Allokaatiolla tarkoitetaan sijoitettujen varojen jakamista eri omaisuusluokkien ja sijoitusinstrumenttien kesken. Eri omaisuusluokkia käsitellään enemmän seuraavassa luvussa. Tämä tarkoittaa sitä, että päätetään kuinka suuri osa varoista sijoitetaan esimerkiksi osakkeisiin ja kuinka suuri osa reaaliomaisuuteen ja korkoinstrumentteihin. Eri omaisuusluokkien painotus salkussa vaikuttaa suuresti sen tuotto-odotukseen sekä riskisyyteen, jonka vuoksi sijoituspäätökset tulisi tehdä niiden pohjalta. Toisaalta painotuksia muuttamalla voidaan myös nopeasti muokata näitä molempia, ja saada aikaiseksi hyvin erilaisia sijoitussalkkuja.

Hajautettu sijoitussalkku sisältää useita eri sijoitusinstrumentteja eri omaisuusluokista, mutta painotukset riippuvat jokaisen sijoittajan omista lähtökohdista ja tavoitteista. Haluaako sijoittaja esimerkiksi kasvattaa pääomaa vai turvata sen säilymisen ennallaan, tai milloin säästetyt varat halutaan mahdollisesti ottaa käyttöön. Yleensä salkkujen riskisyyttä mitataan osakkeiden painolla salkussa. Varovaisen sijoittajan salkussa osakkeiden paino on esimerkiksi 35 prosenttia, maltillisen sijoittajan 35 - 65 prosenttia ja korkeaa riskiä hakevan 65 – 100 prosenttia. Osakkeiden määrän suhteellinen lisääminen siis kasvattaa salkun riskin määrää, kun taas vähäriskisten korkoinstrumenttien lisääminen pienentää sitä. Siihen kuinka paljon riskiä sijoitussalkku voi sisältää, vaikuttaa kyseisen sijoittajan halu ja kyky sietää riskiä. Tärkeätä on myös huolehtia omasta maksuvalmiudestaan, eli osa varoista on hyvä pitää käteistä vastaavassa muodossa. Erityisen tärkeää tämä on opiskelijoiden kohdalla joiden varallisuus ja sijoitusvarallisuus eivät välttämättä ole kovin suuria. Tällöin kaikkia varoja ei kannata riskeerata vaan pitää osa potista käyttövalmiina jotakin lähitulevaisuuden hankintaa varten. Muutenkaan koskaan ei pitäisi sijoittaa enemmän kuin on varaa menettää. (Koistinen 2011; Morningstar 2012.)

Hyvinkin suunnitellun ja hajautetun sijoitussalkun allokaatio kannattaa aina välillä tarkistaa. Tällä tarkoitetaan uudelleen allokointia eli tasapainotusta, mikäli salkun painotukset ovat muuttuneet sijoitusten arvojen muuttumisen myötä. Esimerkiksi osakkeiden paino on noussut salkussa liian suureksi niiden arvonnousun myötä. Uudelleen allokointia voidaan tehdä kolmella tapaa. Sijoittaja voi myydä ylipainossa olevia ja ostaa alipainoon joutuneita sijoitusinstrumentteja, tai ostaa kerralla lisää alipainossa olevia sijoitustuotteita. Osa opiskelijoista ei kuitenkaan välttämättä voi tehdä suuria ostoja yhdellä kerralla, jolloin voidaan esimerkiksi kuukausittain säästettäessä ostaa aina alipainossa olevaa sijoitusinstrumenttia kunnes tasapaino jälleen saavutetaan. Liian usein uudelleen allokointia ei kannata tehdä, sillä salkku ja sijoitukset elävät koko ajan, ja liian tiheä kaupankäynti kasvattaa vain kustannuksia. Tämän takia salkun tarkastus kannattaa suorittaa esimerkiksi vuoden välein, tai jos jotain poikkeuksellista ilmenee. (Pomell 2009.)

2.4 Suomalaisen säästäminen ja sijoittaminen

Suomalaisten säästämistä ja sijoittamista selvitetään vuosittain erilaisten tutkimusten avulla. Tällaisia tutkimuksia ovat muun muassa Säästöpankin säästämisbarometri ja Finanssialan keskusliiton tekemä tutkimus. Säästöpankin tutkimuksessa tutkittiin yli 15-vuotiaiden suomalaisten säästämistä ja sijoittamista. Finanssialan keskusliiton tutkimuksessa taas tutkittiin 15 - 74-vuotiaiden suomalaisten säästämistä, sijoittamista,

luotonkäyttöä ja maksutapoja. Vuonna 2014 tehdystä säästämisbarometrillä ja vuonna 2015 tehdystä Finanssialan keskusliiton tutkimuksesta voidaan molemmista nähdä, että eri ikäluokkien sekä sukupuolten säästämis- ja sijoittamistottumuksissa on eroja. (Säästöpankki 2014; Finanssialan keskusliitto 2015.)

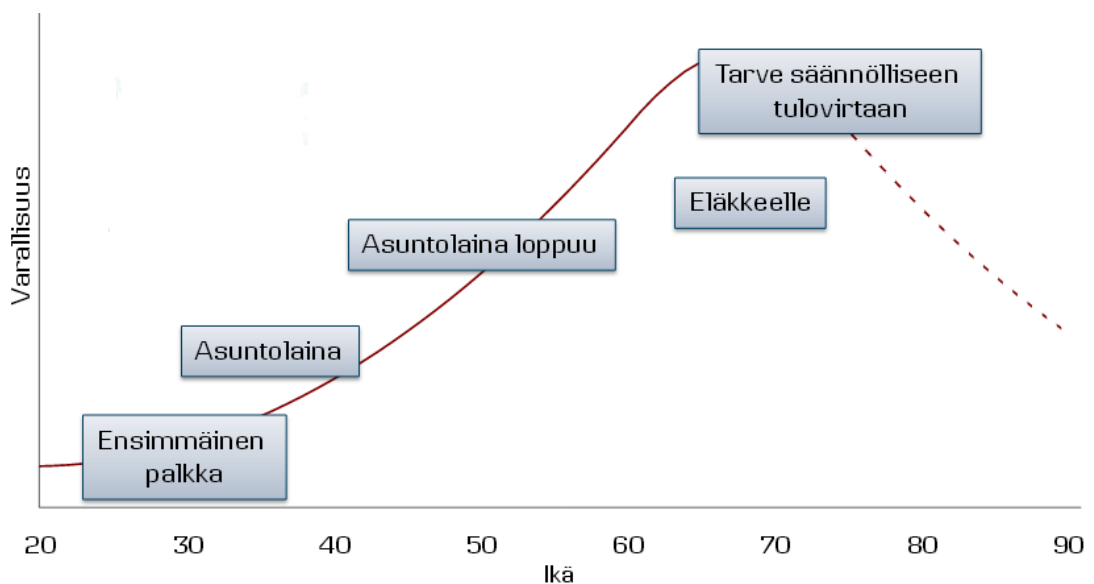
Säästämisbarometrillä käy ilmi, että mitä iäkkäämpi henkilö on, niin sitä pidemmälle hän suunnitteli talouttaan. Alle 35-vuotiaista naisista 47 prosenttia ja miehistä 34 prosenttia suunnittelee talouttaan kerralla korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi eteenpäin. Sen sijaan yli vuodeksi eteenpäin talouttaan suunnitteli naisista enää 9 prosenttia ja miehistä 26 prosenttia. Finanssialan keskusliiton tutkimuksessa vastaajia ei ole jaettu sukupuolen vaan pelkästään iän perusteella. Tästäkin tutkimuksesta ja sen tuloksista voidaan nähdä, että talouden suunnitteluhorisontti pitenee iän myötä. Säästämisbarometrin mukaan miehet olivat myös kiinnostuneempia talousasioista kuin naiset. (Säästöpankki 2014; Finanssialan keskusliitto 2015, 8.)

Finanssialan keskusliiton tutkimuksessa 60 prosenttia suomalaisista ilmoitti heillä olevan säästöjä tai sijoituksia tällä hetkellä. Luku on pienentynyt yhdellä prosenttiyksiköllä vuoden 2014 tutkimuksesta, eli muutos on ollut hyvin minimaalinen, ja ennen vuotta 2014 luku on ollut kasvussa (Finanssialan keskusliitto 2015, 11). Suurimpina esteinä säästämisen aloittamiselle nähtiin säästöbarometrissä pienet tulot, suuret menot, työttömyys ja epävarma taloustilanne. Kuitenkin alle 25-vuotiaista naisista 44 prosenttia ja 25 - 35-vuotiaista miehistä 48 prosenttia uskoi taloutensa paranevan vuoden kuluessa. Yli kolmannes alle 35-vuotiaista henkilöistä suunnitteli säästämisen ja sijoittamisen lisäämistä seuraavan vuoden aikana. Osasyynä positiivisille odotuksille ja säästämisen lisäämiselle tulevaisuudessa, etenkin alle kolmekymppisten kohdalla, saattaa olla opintojen päätökseen tuleminen ja työelämään vakituisesti mukaan pääseminen. Joka tapauksessa positiivinen suhtautuminen tulevaan on tärkeää myös Suomen talouden ja sen elpymisen kannalta. (Säästöpankki 2015.)

Säästämisbarometrissä sijoittamisen ja säästämisen kohteista kysyttäessä vajaa kolmannes ilmoitti säästävänsä ainoastaan tavalliselle käyttötilille. Tämä on huolestuttava luku, kun tiedetään kuinka olemattomia käyttö- ja säästötilien korot ovat varsinkin tällä hetkellä. Tärkeimmiksi kriteereiksi säästämisen ja sijoittamisen kohdetta valittaessa ilmoitettiin turvallisuus, tuotto, riskittömyys, rahaksi muuttamisen helppous ja vaivattomuus. Finanssialan keskusliiton tutkimuksen tuloksista voitiin myös nähdä samaa turvallisuushakuisuutta ja ihmisten halu varautua pahan päivän varalle, sekä kiinnostus oman varallisuuden kasvattamista kohtaan. Osakkeiden suosio oli suomalaisten keskuudessa kääntynyt laskuun, mutta rahastoja kohtaan kiinnostus oli säilynyt ennallaan.

Into sijoittaa rahastoihin kasvoi erityisesti 25 ikävuoden jälkeen. Syy tälle voi olla juurikin opintojen päättyminen, ja sitä myötä varallisuuden kasvu sekä kiinnostuksen herääminen säästämistä ja sijoittamista kohtaan. (Säästöpankki 2015; Finanssialan keskusliitto 2015, 10.)

Aikaisemmin vuonna 2012 pankkiiriliike Alexandrian teettämän tutkimuksen mukaan alle 30-vuotiaat suomalaiset eivät säästäneet tiedon, osaamisen ja kiinnostuksen puutteen vuoksi. Lähes viidennes ilmoitti, ettei tiedä miten säästäminen kannattaisi aloittaa. Kuten jo aiemmin totesimme, niin säästäminen on jokaisen taloudellisen tasapainon kannalta välttämätöntä. Säästäminen ja sijoittaminen eivät myöskään vaadi aina suurtakaan tietotaitoa, vaan helppoja ja vaivattomia säästämisen muotoja löytyy useita. Nuorten aikuisten ja etenkin opiskelijoiden varallisuus ja tulot ovat yleensä melko vaatimattomia, joten säästäminen vaatii huolellista suunnittelua ja itsekuria. Danske Bank on jakanut suomalaisen sijoittajan elinkaaren eri ikävuosien ja varallisuuden kertymän mukaan (Kuvio 2). Alla olevasta kuviosta voidaan nähdä kehityskulku ja varallisuuden karttuminen aina ensimmäisestä palkasta eläkkeelle jäämiseen saakka. Kaaren alkupäässä varallisuutta vasta kerrytetään kun opinnot on mahdollisesti saatu jo päätökseen, puolivälissä nousua varallisuutta aletaan kasvattaa kun asuntolaina on saatu maksettua. Lopulta eläkkeelle jäättäessä alkaa säästetyin pääoman purkamisen, kun tulotaso eläkkeen myötä usein laskee ja säästöjä tarvitaan kulutukseen. (Alexandria 2012.)

Kuvio 2. Sijoittajan elinkaari (Danske Bank 2015)

2.5 Opiskelijat säästäjinä ja sijoittajina

Nuorilla aikuisilla on yleensä käytettävissä varoja lähtökohtaisesti vähemmän kuin vanhemmilla henkilöillä. Tutkimuksen mukaan suomalainen valmistuu keskimäärin 25-vuoden iässä. Siihen asti opiskelijan tulot jäävät pieniksi, kun koulun ohella töitä ei pystytä tekemään täyspäiväisesti. Kela eli kansaneläkelaitos maksaa täysipäiväisesti opiskeleville opintorahaa ja asumislisää kuukausittain yhdeksänä tukikuukautena vuodessa, mikäli opiskelija suorittaa riittävän määrän opintoja. Tukisumma per kuukausi voi olla korkeintaan 469 euroa. Mikäli opiskelija tienaa vuoden aikana yli 11 850 euroa, niin tukikuukausien määrä vähenee. Tämän lisäksi opiskelija voi myös hakea opintolainan takausta Kelalta. Sen saatuaan, hän voi halutessaan nostaa opiskeluvuotenaan 3 600 euron verran opintolainaa pankista. Opintolaina ei ole sidoksissa opiskelijan tuloihin, ja sitä ei tarvitse nostaa koko summaa. (Kela 2015; Säästöpankki 2014.)

Opiskelijan menot voivat pienistä tuloista huolimatta olla melko suuria. Asuminen ja vuokra, varsinkin pääkaupunkiseudulla, vievät ison osan tuloista. Opetus ja kulttuuriministeriön vuonna 2014 tekemä Opiskelijatutkimus korkeakouluopiskelijoiden toimeentulosta ja opiskelusta paljastaa, että peräti 43 prosenttia opiskelijoiden menoista koostuu asumisen kustannuksista. Näitä suuria menoja ei välttämättä pystytä kattamaan vain opintotuella ja säästöillä, eivätkä kaikki välttämättä halua nostaa opintolainaa. Tällöin ainoaksi vaihtoehdoksi jää työn tekeminen opiskelujen ohessa. Opiskelijatutkimuksen mukaan päätoimisista opiskelijoista noin puolet (48 prosenttia) käy ansiotyössä koulun ohella. Suurimmaksi syyksi työssäkäynnille mainittiinkin juuri halu parantaa omaa elintasoja. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014, 27, 30.)

Säästäminen koetaan siis helposti hankalammaksi opiskelujen aikana kun menot saattavat välillä ylittää tulot. Mikäli opiskelija työskentelee osa-aikaisesti tai vain kesäisin, niin tulot ovat myös kovin epäsäännöllisiä, eikä säännöllinen säästäminen onnistu. Moni saattaa turhautua ja ajatella aloittavansa säästämisen vasta valmistuttuaan. Opiskelujen jälkeen ajankohtaiseksi tulee kuitenkin monia suuria investointeja, kuten esimerkiksi asunnon osto ja perheen perustaminen. Tällöin on hyvä olla olemassa säästöjä, joilla näitä suuria menoja saa katettua, tai joiden avulla saa pankin myöntämään lainaa. Säästämisessä pätee myös vanha sanonta: aika on rahaa. Mitä aikaisemmin säästämisen siis aloittaa niin sitä parempi. Tämän vuoksi säästää kannattaa jo opiskeluaikana, vaikka sitten pienempiäkin summia kerrallaan.

2.6 Taloustilanteesta vuonna 2016

Koko maailmantalous ajautui taantumaan vuonna 2008 ja Suomi sen mukana. Kriisi sai alkunsa Yhdysvalloista muun muassa sen keskuspankin pitkään ylläpitämän alhaisen korkotason ja subprime-kriisin kautta. Kriisi kuitenkin levisi globaalissa maailmassa kulovalkean tavoin. Tätä myötä myös osakekurssit romahtivat ja pohjalta on sen jälkeen noustu hitaasti. Valtiot ja keskuspankit ovat parhaansa mukaan yrittäneet pelastaa tilannetta, mutta hidas nousu taantumasta jatkuu edelleen, ja vaikuttaa talouteen kaikkialla maailmassa, myös Suomessa.

Nykyinen taloustilanne on monen seikan summa. Inflaatio on ollut hidasta tai lähes olematonta jo usean vuoden ajan. Hintoihin on vaikuttanut viime vuosina erityisesti raakaöljyn markkinahinnan putoaminen liikatarjonnan vuoksi kesällä 2014. Tämä painoi inflaation lopulta jopa negatiiviseksi vuoden 2015 alussa. Ekonomit uskovat kuitenkin inflaation lähtevän hitaaseen nousuun vuoden 2016 aikana. Kuluttajahintaindeksin mukaisen inflaation uskotaan nousevan 0,3 prosenttia vuonna 2016 ja jopa 1,0 prosentin vuonna 2017. Viime aikoina markkinoita on kuitenkin varjostanut pelko globaalista deflaatiosta. Kiinan ja Venäjän talouskasvun heikkeneminen herättää huolta, ja heijastuu talouteen muuallakin. Yrityslainojen kasvaneiden riskilisien lisäksi talouskasvua hidastavat entisestään erilaiset tiukat säästöpakotteet mitä on jouduttu määräämään osalle Euroopan valtioista, jotta ne saisivat taloutensa kuntoon. OP (2016) ennustaa kuitenkin Suomen bruttokansantuotteen nousevan tänä vuonna 0,8 prosenttia ja ensi vuonna 1,6 prosenttia ikävistä uutisista huolimatta. (Euro & Talous 2015; Af Heurlin 2016.)

Talouden heilahtelut vaikuttavat suuresti myös jokaiseen sijoittajaan ja säästäjään. Huonot taloudelliset ajat aiheuttavat työttömyyttä, kun yritykset joutuvat irtisanomaan työntekijöitään, mikä puolestaan lisää entisestään ihmisten halua säästää ja varautua pahan päivän varalle. Osakemarkkinat käyttäytyvät varsin arvaamattomasti epävakaan maailmantalouden vuoksi, mutta valtioiden ja keskuspankkien rahapolitiikalla ja pelastusoperaatioilla on ollut myös positiivista vaikutusta niihin. Yhdysvaltojen viime aikoina kiristämisen rahapolitiikan arvellaan kuitenkin laskevan osakkeiden tuottonäkymiä tulevaisuudessa, eikä osakekurssien nousu toisaalta voi loputtomasti perustua tuen ja avun saamiseen keskuspankeilta ja valtiolta. Alhainen inflaatio on myös painanut korot alas mikä näkyy halpana lainana, mutta myös toisaalta alhaisina pankkitilien korkoina. Kriiseistä viisastuneena pankit ovat myös tiukentaneet lainanantoaan. Matalat korot ovat myös johtaneet siihen, että muun muassa korkorahastoista on tullut kannattamattomia. Niistä ei saa tällä hetkellä juuri tavallista tilikorkoa suurempaa tuottoa. Tämän vuoksi sijoittaminen reaali-kohteisiin esimerkiksi asunto- ja metsärahastojen kautta voi olla

järkevämpää ja tuottavampaa tällä hetkellä. Osakemarkkinatkin tuottavat hyvin, mutta sijoittajan on kestettävä niiden heilahtelujen mukanaan tuoma epävarmuus. Sen sijaan matalakorkoiset pankkitilit kannattaa unohtaa kokonaan jos omaisuudelleen tavoittelee tuottoa. (Af Heurlin 2016.)

3 Sijoitusinstrumentit

Eri tapoja säästää ja sijoittaa löytyy useita, ja niitä kehitellään jatkuvasti lisää. Säästämisen ja sijoittamisen muotoja voidaan valita ja vertailla muun muassa niiden tuotto-odotuksien, riskisyyden, likvidiyden ja vaivattomuuden perusteella. Jokaiselle ja jokaiseen eri elämänvaiheeseen sekä taloudelliseen tilanteeseen on mahdollista löytää parhaiten sopivat vaihtoehdot. Tässä luvussa perehdytään muutamaa yleisimpään sijoitusinstrumenttiin joita erityisesti nuoret aikuiset ja opiskelijat usein suosivat. Instrumentit on jaettu pääomaluokkien mukaan korkoinstrumentteihin, osakkeisiin, reaaliomaisuuteen ja vakuutussäästämiseen. Johdannaiset on jätetty pois tästä opinnäytetyöstä.

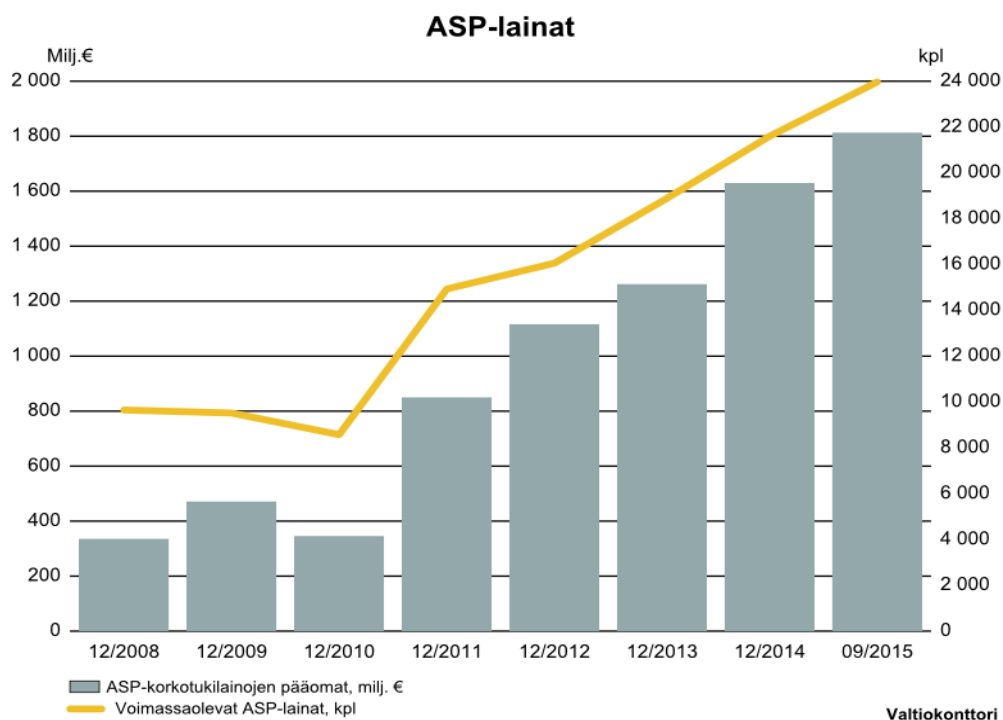
3.1 Korkoinstrumentit

Korkoinstrumentit mielletään vähäriskisiksi sijoituskohteiksi, mutta täysin riskittömiä nekkään eivät silti ole. Alhaisemman riskitason vuoksi korkoinstrumentit tarjoavat alhaisempaa, mutta toisaalta usein myös tasaisempaa tuottoa verrattuna esimerkiksi osakkeisiin sijoittamiseen. Korkoinstrumentit tuovat tärkeää hajautusta ja turvaa sijoittajan salkkuun muiden riskisempien sijoitusinstrumenttien vastapainoksi. Korkoinstrumentteihin voidaan lukea erilaiset tilisäästämisen muodot, jossa pankki maksaa korkoa tehdylle talletukselle. Näiden lisäksi mukaan luetaan myös muut korkosijoitukset kuten korkorahastoihin ja joukkolainoihin sijoittaminen.

3.1.1 ASP-tili

ASP-tilin eli asuntosäästöpalkkiotilin voi avata kuka tahansa 18 - 39-vuotias ensiasunnon ostoa suunnitteleva henkilö yksin tai yhdessä puolisonsa kanssa. Laina on tarkoitettu juuri ensiasunnon ostoa varten. ASP-säästäjä ei ole siis voinut omistaa aiemmin asuntoa siten, että hän olisi omistanut asunnon kokonaan (100 prosenttia). (Valtiokonttori 2015b.)

ASP-säästäminen oli pitkään epäsuosiossa ennen kuin se 2010 vuoden jälkeen alkoi jälleen kiinnostaa nuoria aikuisia. Tämä johtui osaltaan säästötilien alhaisista koroista, pankkien tiukentuneesta lainapolitiikasta sekä tulevaisuudessa voimaan astuvasta korkokatosta, joka rajoittaa asuntolainan suuruutta. Alhaalla olevasta kuviosta voidaan nähdä ASP-lainojen määrän kasvu (Kuvio 3). Syyskuussa lainoja oli otettu jopa 24 000 kappaletta.

Kuvio 3. ASP-lainojen kehitys (Valtiokonttori 2015)

ASP-sopimuksen aloitus tapahtuu perustamalla ASP-tili säästäjän valitsemissa pankissa. ASP-lainan saaminen edellyttää tiettyjen ehtojen täyttymistä. Säästäjän on säästettävä omana säästösuutenaan vähintään 10 prosenttia asunnon kauppahinnasta jonka jälkeen pankki lupaa lainata lopun. Loputtomasti lainaa ei myöskään voi saada vaan korkotukilainalle on määritetty enimmäismäärät. Helsingissä esimerkiksi voi enimmillään saada 180 000 euron suuruisen ASP-lainan. Tilille on säästettävä vähintään kahdeksan vuosineljännestä, eli kaksi vuotta, ennen kuin lainan voi saada. Talletuksia tehdään neljännesvuosittain vähintään 150 euroa ja enintään 3000 euroa, mutta tarpeen tullen neljänneksiä voi jättää myös väliin. Tililtä ei voi nostaa rahaa, tai muuten sopimus lakkaa. Lainan saamiseen vaikuttaa myöskin hakijan taloudellinen tilanne. (Valtiokonttori 2015a; Valtiokonttori 2015b; Osuuspankki 2015.)

Pankki maksaa talletuksille yhden prosentin talletuskorkoa. Mikäli sopimus päättyy asunnon oston, niin pankki maksaa myös lisäkorkoa 2 - 4 prosenttia. Lisäkorkoa maksetaan ainoastaan vuodelta jona säästäminen aloitetaan, sekä seuraavalta viideltä vuodelta. Tämän vuoksi on hyvä sitoutua säästämiseen, ja rahojen tallettamiseen heti alusta alkaen. Lopullinen ASP-laina voidaan ottaa myös toisesta pankista, kuin missä ASP-tili on alun perin perustettu. Tällöin tili siirretään toiseen pankkiin, joka maksaa lisäkoron. (Finanssivalvonta 2015; Vakuutus- ja Rahoitusneuvonta 2015.)

Lainalle on mahdollista saada valtioneuvoston takaus joka kattaa normaalia asuntolainaa isomman osuuden jopa 25 prosenttia lainasta, eikä takauksesta joudu maksamaan normaalia takausmaksua. Lainan jäljelle jäävän osan takauksena toimii asuntolainoissa yleensä ostettu asunto. Mikäli asunto ja valtioneuvoston takaus eivät yksin riitä voidaan käyttää myös muita takauksia kuten henkilötakauksia. Tämän lisäksi valtio myös tarjoaa maksutonta korkotukea 10 vuodeksi eteenpäin. Tämä tarkoittaa sitä, että mikäli lainan korko nousee yli 3,8 prosenttiin, niin valtio sitoutuu maksamaan tämän ylittävistä osista 70 prosenttia. Edun saaminen edellyttää sitä, että asunto tulee lainanottajan omaan käyttöön. Asunnon voi korkotuen aikana laittaa vuokralle korkeintaan kahdeksi vuodeksi, mikäli syy tälle on muutto toiselle paikkakunnalle opiskelujen tai työn vuoksi. Asunnon voi myös myydä, mutta ASP-ehojen säilyminen edellyttää uuden asunnon hankkimista kuuden kuukauden sisällä. Pankkien perimä korkomarginaali on ASP-lainassa myös pienempi kuin normaalisti ensiasuntolainassa. Joskus saatetaan joutua ottamaan lisälainaa, jotta koko kauppahinta saadaan katettua. Osalle lisälainaa on mahdollista saada valtioneuvoston takaus sekä korkotukea. ASP-lainan voi saada korkeintaan 25 vuodeksi. (Viitanen 2014; Valtiokonttori 2014.)

ASP-säästäjille ja ensiasunnon ostajille on myönnetty useita verohelpotuksia. Tilille tehtyjä talletuksia ei pidetä veronalaisina varoina, eikä pankin maksamista talletuskoroista ja lisäkorosta tarvitse maksaa lähdeveroa. Ensiasunnon ostaja säästyy myöskin varainsiirtoveron maksamiselta, mikäli hän muuttaa asuntoon itse asumaan kuuden kuukauden sisällä kaupantekohetkestä. (Finanssivalvonta 2015; Verohallinto 2015.)

ASP-säästäminen on pitkäaikaissäästämistä joka edellyttää oman talouden suunnittelua pitkällä aikavälillä. Se on kuitenkin myös yksi riskittömimmistä säästämisen muodoista, sillä ASP-tilin varat kuuluvat talletussuojan piiriin. Talletussuoja turvaa sijoitetut varat aina 100 000 euroon saakka, mikäli talletuspankki sattuisi olemaan maksukyvytön. Tilanteessa jossa ASP-tilin omistus ei päättyisikään asunnon ostoon vaan tili lopetettaisiin, ei säästäjä ole oikeutettu enää ASP-tilin etuihin. Tämä tarkoittaa sitä, ettei säästösummalle maksettaisi ollenkaan lisäkorkoa. Tällöin tilin tuotto jäisi suunniteltua pienemmäksi. (Talletussuoja 2013.)

3.1.2 Tilisäästäminen

Aktia toteutti vuoden 2015 alkupuolella kyselyn, jossa tutkittiin suomalaisten säästämistä. Tutkimuksesta kävi ilmi, että suomalaisista yli puolet säästää kuukausittain ja ylivoimaisesti suosituin säästötapa on tilisäästäminen. Säästäjistä 72 prosenttia ilmoitti säästävänsä tilille alhaisesta korkotasosta huolimatta. Tilisäästäminen ei kuitenkaan ole

varsinaisesti huono vaihtoehto säästämiseksi. Aktian varatoimitusjohtaja Narvanmaa toteaaakin, että tilisäästäminen sopii lyhytaikaiseen säästämiseen, mutta moni säilyttää rahoja tileillään tarpeettoman pitkään. (Aktia Pankki Oyj 2015.)

Erilaisia tilisäästämisen muotoja löytyy monenlaisia kuten käyttö-, säästö-, tavoite-, määräaika- ja sijoitustalletustilejä. Ylimääräisiä varoja, joita ei tarvitse käyttöönsä juuri sillä hetkellä ei kannata turhaan säilyttää tavallisella niin sanotulla käyttelytilillä. Tällaisen tilin korko on yleensä alle inflaation, eikä tilin käyttöä tai nostojen määrää ole rajoitettu. Käyttelytili on likvidinä kätevä päivittäisten raha-asioiden hoitoon, mutta säästämisen kannalta keho vaihtoehto. Pankit tarjoavatkin säästämistä varten muun muassa erilaisia säästö- tai tavoitetilejä asiakkailleen. Tällaiset tilit on tehty usein joitakin tiettyjä säästötavoitteita silmällä pitäen, kuten auton hankintaa tai isompaa remonttia. Tilille on helppo säästää esimerkiksi ennalta sovittu summa joka kuukausi suoraan palkasta. Säästö- ja tavoitetileillä on yleensä hiukan parempi korko kuin käyttelytileillä, ja nostojen määrää on rajoitettu niin, että ylimääräisistä nostoista vuoden aikana peritään maksu. Tilien korko on myös yleensä porrastettu, ja se nousee talletusmäärän kasvaessa. Nykyään korkojen ollessa kuitenkin hyvin alhaisia, niin myöskään näiden tilien korot eivät ole kovin korkeita. (Pesonen 2011, 89 - 91.)

Määräaikaistilistä on kyse, kun sovitaan pankin kanssa jonkin tietyn kokoisen summan tallettamisesta ennalta sovituksi ajaksi. Tilin korko riippuu vallitsevasta markkinatilanteesta, talletusajasta, asiakassuhteesta ja talletuksen suuruudesta eli niin sanotusta kokonaisasiakkuudesta. Korko on kiinteä koko talletusajan. Alle vuoden mittaisille talletuksille korko maksetaan yleensä tilin erääntyessä, ja sitä pidemmille talletusajoille vuosittain talletuksen avauspäivänä. Sijoitustalletus taas on hiukan monimutkaisempi tuote, jonka käyttö edellyttää huolellista perehtymistä sopimukseen ja sen ehtoihin. Siinä on kuitenkin kyse talletuksesta jonka tuotto on sidottu esimerkiksi jonkin sovitun osakkeen kurssikehitykseen. Se on siis eräänlainen välimuoto indeksilainasta ja talletuksesta. Sijoitustalletus sisältää usein niin sanotun takuukoron, joka maksetaan joka tapauksessa talletukselle. Tämän lisäksi sovitaan lisäkorosta jonka maksu ja suuruus riippuvat sen kohde-etuuden kehityksestä, johon tuotto on sidottu. (Pesonen 2011, 90 - 91.)

Tilisäästäminen tulee helposti miellettyä täysin riskittömäksi säästämisen muodoksi. Talletuksien luotettavuus ja turvallisuus onkin pyritty varmistamaan erityisellä lainsäädännöllä. Tämä on tehty siten, että kaikkien Suomen talletuspankkien on kuuluttava talletussuojarahastoon. Rahasto turvaa jokaisen yksittäisen tallettajan saamiset 100 000 euroon saakka pankkikohtaisesti. Turvattu summa voi siis olla vielä isompi, jos

rahat on sijoitettu eri pankkeihin. Riski varojen menettämisestä on siis melko olematon. Tilisäästämisessä on kuitenkin olemassa myös omat riskinsä, ja niin sanotut näkymättömät kustannuksensa. Inflaatio syö jatkuvasti tilin varoja ja maksettua korkoa. Mikäli inflaatio on maksettua korkoa suurempi, niin varat hupenevat tililtä pikkuhiljaa. Lisäksi maksetusta korosta veloitetaan myöskin lähdevero, joka vuonna 2015 on 30 prosenttia. Koron pitäisi siis olla suurempi kuin inflaatio ja lähdevero yhdessä. (Talletussuoja 2014; Hultkrantz & Masalin 2007, 29.)

3.1.3 Korkorahastot

Yksi osa korkoinstrumentteja ovat korkorahastot. Ne voidaan jakaa eri luokkiin sen mukaan kuinka pitkä sijoitusten juoksuaika eli sijoitusaika on, sekä sijoittaako rahasto valtionlainoihin vai yrityslainoihin. Korkorahastojen tuotto perustuu maksettuihin korkoihin sekä arvopapereiden arvonnousuihin ja -laskuihin. Kerrotaan ensin lyhyen koron rahastoista. Ne voivat sijoittaa varansa erilaisiin valtion, kuntien, pankkien tai yritysten rahamarkkinainstrumentteihin. Näiden korkopapereiden jäljellä oleva laina-aika on aina korkeintaan vuoden tai alle sen. Lyhyen koron rahastojen tappion riski on pienempi, kuin pidemmän juoksuajan omaavien lainojen, joten sijoituskin on vähäriskisempi. Tästä johtuen näiden rahastojen tuotto-odotus on myös hiukan pienempi, ja rahastojen tavoitteena onkin yleensä ylittää kolmen kuukauden euribor-koron tuotto pitkällä aikavälillä. (Pesonen 2011, 127 - 129.)

Pitkän koron rahastot sijoittavat puolestaan pitkäaikaisiin esimerkiksi valtion, julkisyhteisöjen tai yritysten liikkeelle laskemiin joukkovelkakirjalainoihin. Näiden lainojen juoksuaika on yli vuoden mittainen, joten tappion todennäköisyys ja tuotto-odotus ovat myös suuremmat kuin lyhyen koron rahastoissa. Pitkän koron rahastoja jotka sijoittavat valtion tai julkisyhteisöjen korkoinstrumentteihin kutsutaan myös obligaatorahastoiksi, ja yrityslainoihin sijoittavia yrityskorkorahastoiksi. (Puttonen & Repo 2011, 65.)

Näiden kahden korkorahaston lisäksi on myös keskipitkän koron rahasto, jota voidaan kutsua myös yhdistelmäkorkorahastoksi. Se sijoittaa sekä lyhyen, että pitkän koron rahastoihin sen mukaan millaisia odotuksia rahastonhoitajilla on korkomarkkinoiden tuotto-odotuksista. Näkemykset perustuvat siihen, kuinka korkotason uskotaan tulevaisuudessa heittelevän. Kun korot ovat matalalla, niin korkorahastot tuottavat hyvin, ja kun korot puolestaan nousevat, niin korkorahastojen tuotto laskee. (Pesonen 2011, 127 - 129.)

Yleensä valtion liikkeelle laskemien arvopapereiden eli valtionlainojen korot ovat olleet matalampia kuin yritysten yrityslainojen korot. Tämä johtuu siitä, että valtioiden arvopapereita pidetään vähäriskisimpinä kuin yritysten. Joidenkin suurten ja vakavaraisten yritysten lainojen korot ovat kuitenkin voineet olla lähellä valtionlainojen korkotasoa, sillä niitä on pidetty yhtä vähäriskisinä. (Pesonen 2011, 127 - 129.)

3.2 Osakkeet

Osakesijoittaminen aloitetaan ostamalla valitun yhtiön osake tai osakkeita. Osake on yhtiön liikkeelle laskema arvopaperi, ja tämä yhtiö voi puolestaan olla joko julkinen osakeyhtiö eli Oyj tai yksityinen osakeyhtiö eli Oy. Julkisen osakeyhtiön osakkeilla käydään kauppaa arvopaperipörssissä kuten esimerkiksi NASDAQ OMX Helsingin pörssissä. Yksityinenkin osakeyhtiö voi alkaa julkiseksi listautumalla pörssiin ja täyttämällä vaaditut raja-arvot. Osakkeenomistaja omistaa siis osuuden tästä yhtiöstä. Tämä antaa hänelle oikeuden saada osinkoja, joita yhtiö maksaa tekemästään voitosta. Osake voi antaa myös oikeuden osallistua yhtiön päätöksentekoon ja yhtiökokouksiin. (Finanssivalvonta 2014.)

Osakkeet tuottavat tuloa kahdella tapaa, osinkojen maksulla ja arvonnousulla. Mikäli yrityksellä menee hyvin, eli tulevaisuuden näkymät ovat valoisat, talous vakaalla pohjalla ja kulunut vuosi tuottanut voittoa, niin se saattaa palkita osakkeenomistajiaan maksamalla heille osinkoa saadusta voitosta. Osinkoja maksetaan tietty summa omistettua osaketta kohden. Toinen tapa saada tuloa osakkeilla on niiden arvonnousu. Mikäli sijoittajat pitävät yhtiötä ja sen tulevaisuutta hyvänä, niin sen osakkeita halutaan myös ostaa. Tällöin yhtiön osakkeiden arvo eli hinta markkinoilla nousee. Mikäli onnistuu valitsemaan hyviä osakkeita joiden arvo nousee vuosien kuluessa, voi saada kahmittua suuremman tuoton itselleen. Kolikolla on kuitenkin aina kääntöpuolensa, eli yhtiön arvo voi myös nousun sijaan laskea, tai yhtiö voi olla kykenemätön maksamaan osinkoja useammankin vuotena peräkkäin. Osa sijoittajista on kiinnostunut sijoittamaan nimenomaan joko arvo- tai kasvuyhtiöihin. Arvoyhtiöiden tekemä tulos on yleensä tasaista, niiden talous on vakaalla pohjalla ja ne maksavat hyviä osinkoja, kun taas kasvuyhtiöt eivät välttämättä ole ahkeria osinkojen maksajia, mutta niiden arvonnousu voi olla nopeaa. (Hultkrantz & Masalin 2007, 198.)

Osakkeita ensi kerran ostettaessa perustetaan arvo-osuustili jonne osakeomistukset kirjataan. Tämän voi perustaa esimerkiksi pankkiiriliikkeeseen, jonka asiakas henkilö jolla on. Tilin perustaminen onnistuu nykyään jo kätevästi myös internetissä. Tämän jälkeen voi alkaa tehdä osakekauppoja esimerkiksi pankkien verkkopalveluissa. Tehdyt kaupat

päivittyvät arvo-osuustilille, josta niitä on helppo seurata. Muutamia eri osakkeita omistettaessa puhutaan usein osakesalkusta ja sen arvosta, johon sisältyy kaikki omistetut osakkeet. Mikäli ei itse halua tehdä osakekauppoja, voi aina myös palkata salkunhoitajan joka tekee kaupat puolestasi. Hänen kanssaan voidaan laatia sijoitussuunnitelma, jossa huomioidaan sijoittajan oma taloudellinen tilanne sekä toiveet, ja niiden perusteella salkunhoitaja hallinnoi salkkua. Liian innokkaasti kauppoja ei kuitenkaan osakemarkkinoilla kannata tehdä, jotta kaupankäyntikulut eivät nousisi liian korkeiksi. Arvo-osuustilillä säilytettävistä osakkeista sekä kaupankäynneistä peritään kaikista maksut. Lisäksi osakkeisiin sijoitettaessa kannattaa sijoittaa mieluummin suurempia summia kerralla, kuten muutama sata tai tuhat euroa. Sijoitusperiodin olisi hyvä olla pidempi ajanjakso, vähintään viisi vuotta ja mielellään vieläkin pidempi. (Pesonen 2011, 95.)

Osakesijoittaminen on hyvin riskialtista, mikä tekee siitä haastavaa. Osakkeisiin ja niiden arvojenvaihteluun vaikuttavat useat asiat. Yksi näistä on markkinariski eli yleisen markkinatilanteen vaikutus osakkeeseen. Osakkeet ovat hyvin herkkiä suhdannevaihteluille ja maailman tapahtumille, mikä juuri on osa markkinariskiä, eikä siltä siksi voi ainakaan kokonaan suojautua. Yritysriski taas kuvaa niitä riskejä jotka kohtaavat yksittäistä yritystä, kuten ongelmat maksuvalmiuden kanssa, tuotteiden kysynnän lasku tai pahimmillaan konkurssi. Näiltä sijoittajan sen sijaan on helppo suojautua hajauttamalla, eli ostamalla usean eri yhtiön osakkeita. Euroalueen ulkopuolelle sijoitettaessa täytyy myös huomioida eri valuutan mukanaan tuoma valuuttariski. Ylipäätänsäkin ulkomaille sijoitettaessa on hyvä huomioida aina myös maakohtainen riski. Oman maan ja kotimaisten yritysten tilanteesta jokaisella on yleensä paljonkin tietoa, mutta sitä tarvitaan myös ulkomaisista yrityksistä niihin sijoitettaessa. Maakohtaisiin riskeihin luetaan muun muassa poliittiset riskit ja luonnonmullistukset. Likviditeettiriskistä puolestaan puhutaan silloin, kun jonkin osakkeen ostaminen tai myyminen on hankalaa, tai aiheuttaa erityisiä kurssiliikkeitä markkinoilla. Piensijoittajat kuitenkin harvoin sijoittavat niin suurilla summilla, että tätä riskiä esiintyisi, mutta ongelmia voi esiintyä jos ostetaan osakkeita joita vaihdetaan harvoin. (Pesonen 2011, 97 - 98.)

Kaikista haasteista huolimatta osakesijoittaminen on silti yleensä kannattavaa ja tuottoisaa. Pesosen (2011, 95) mukaan osakesijoittaminen on historiallisesti tuottanut enemmän kuin muut sijoitusmuodot pitkällä aikavälillä. Suurin virhe, mihin moni myös suomalaisista osakesijoittajista kuitenkin kompastuu, on riittämätön hajautus. Moni omistaa vain yhden tai parin yhtiön osakkeita, vaikka pitäisi ostaa useiden eri yhtiöiden. Mielellään vielä sellaisten yhtiöiden jotka edustavat eri teollisuudenaloja, toimivat eri maissa ja ovat erikokoisia. Näin mikäli jotakin yhtiötä tai teollisuudenalaa kohtaavat

huonot ajat, niin koko sijoitusomaisuus ei kaadu sen mukana. Hyvänä muistisääntönä toimii se, ettei yhteen kohteeseen koskaan pitäisi sijoittaa enempää kuin on varaa menettää. Osakesijoittamista voi siis suositella myös opiskelijalle jolla on jo jonkinlaista tietämystä osakkeista, sijoittamisesta ja eri yhtiöistä. Osakesijoittamisella voi saavuttaa parhaimmillaan korkeitakin tuottoja, jos osaa pelata liikkeensä oikein, eikä säiky alati heiluvia osakekursseja. Osa opiskelijoista onkin nostanut matalakorkoista opintolainaa ja sijoittanut sen paremmalla korolla eteenpäin esimerkiksi juuri osakkeisiin. (Noponen 2015.)

3.3 Reaaliomaisuus

Reaaliomaisuuteen sijoittaminen on tärkeää sijoitussalkkua hajautettaessa. Se toimii myös hyvänä vastapainona monelle muulle sijoitusinstrumentille, sillä se antaa inflaatio suoja sijoitetulle omaisuudelle. Reaaliomaisuutta voivat olla niin asunnot, metsät, kiinteistöt, arvometallit kuin maaomaisuuskin. Reaaliomaisuus on usein varsin arvokas hankinta, eikä esimerkiksi opiskelijalla välttämättä ole sen takia varaa tehdä suoria sijoituksia reaaliomaisuuteen. Markkinoille on kuitenkin kehitelty useita arvopaperimuotoisia sijoitustuotteita jotka sijoittavat reaaliomaisuuteen. Tällaisia ovat esimerkiksi rahastot jotka sijoittavat asuntoihin, kiinteistöihin tai metsiin. (United Bankers 2016a.)

Asuntorahastot ovat herättäneet kiinnostusta suomalaisten keskuudessa vuosi vuodelta yhä enemmän. Suora asuntosijoittaminen kiehtoo monia, mutta se vaatii paljon tietotaitoa sekä suurta pääomaa tai lainaa. Asunnot voivatkin olla hyvä sijoituskohde sillä niistä on mahdollista saada jatkuvaa tulovirtaa vuokranmaksujen muodossa, sekä mahdollisen arvonnousun kautta. Asuntosijoittamiseen sisältyy kuitenkin myös omat riskinsä. Opiskelijalla harvoin on tarpeeksi pääomaa oman asunnon ostoa varten, tai sijoitusasunnon ostoon. Tällöin asuntosijoittaminen onnistuu erilaisten asuntorahastojen ja kiinteistösijoitusyhtiöiden eli Reit-rahastojen kautta.

Suorassa asuntosijoittamisessa on kyse siitä, että ostetaan itse sijoitusasunto ja joko vuokrataan se, tai myydään eteenpäin hankintahintaa suuremmalla hinnalla. Asuntojen hinnat ovat kuitenkin todella korkeita ympäri Suomea, jolloin myöskään saatava tuotto ei välttämättä nouse kovin korkeaksi. Kaikilla ei myöskään ole riittävästi taitoa mitä sijoitusasunnon ostaminen vaatii. Remontit ja huono vuokralainen saattavat aiheuttaa yllättäviä suuriakin kustannuksia mikä entisestään syö saatavaa tuottoa. Mikäli puolestaan turvaututaan ammattilaisten apuun, ja ostetaan osa tarvittavasta avusta ulkopuolisena palveluna, on kaikki se pois tuotosta. Asuntosijoittamisen keskimääräiseksi tuotoksi on

arvioitu 4-6 prosenttia vuodessa. Lukuun ja sen vaihteluun vaikuttavat paljon juuri edellä mainitut asiat. Asuntorahastot puolestaan ovat tuottaneet vuodessa tuottoa noin 10 - 11 prosenttia. Asuntorahastot ovat kuitenkin suhteellisen uusia, vain muutamia vuosia vanhoja, joten saatuihin lukuihin tulee suhtautua varauksella. (Simola 2015.)

Asuntorahastoja tarjoavat Suomessa muun muassa Ålandsbanken, OP-Pohjola sekä Orava Asuntorahasto. Asuntorahastot toimivat samaan tapaan kuin muutkin rahastot. Sijoittajat saavat omistamiaan rahasto-osuuksia vastaan rahastojen maksamia osinkoja, sekä pääsevät mahdollisesti hyötymään rahaston arvonnoususta, mikäli he myyvät rahasto-osuuksiaan myöhemmin. Asuntorahastoilla on olemassa omat sijoitusstrategiansa aivan kuten muillakin rahastoilla. Ne saattavat esimerkiksi ostaa asuntoja tietyiltä asuinalueilta, sekä vain tietynlaisia ja kokoisia asuntoja. Lisäksi ne voivat myös itse osallistua asuntojen rakennuttamiseen. Tulonsa rahastot saavat muun muassa maksetuista vuokrista, asuntoja myymällä sekä osakeanneilla.

Kiinteistösijoitusyhtiöiden Reit-rahastot eli "Real Estate Investment Trust" ovat asuntorahastoja, jotka ovat listautuneet pörssiin. Suomessa ainoastaan Orava Asuntorahastolta löytyy tällä hetkellä Reit-rahasto. Reit-rahastot sijoittavat hajautetusti kiinteistöihin jotka tuottavat tuloa. Kiinteistöt voivat olla niin asuntoja, sairaaloita, hotelleja, teollisuuslaitoksia, toimistorakennuksia kuin ostoskeskuksiakin. Näiden rahastojen sijoitustoimintaa ja osinkojen maksua sitovat tiukat säännöt. Niiden varallisuudesta 75 prosenttia tulee olla sijoitettuna kiinteistöihin, ja Suomessa jopa 80 prosenttia. Samaten niiden tuloista 75 prosenttia täytyy olla peräisin kiinteistösijoittamisesta. Reit-rahastojen tulee maksaa osakkeenomistajille vähintään 90 prosenttia niiden verotettavista tuloista osinkoina. (Reit 2016; Väänänen 2015.)

Asuntorahastojen lisäksi toinen suosiotaan kasvattanut reaaliomaisuuteen sijoittava rahastomuoto ovat metsärahasot. Suomesta metsää löytyy paljon suhteutettuna maan pinta-alaan, ja suomalaiset arvostavat metsää. Monella suomalaisella on myös omistuksessaan metsää, joka on saatettu saada perintönä. Kuten suora asuntosijoittaminen niin myöskin suora metsään sijoittaminen metsätilan ostamalla voi olla melko kaukainen ajatus monelle sijoittajalle, erityisesti opiskelijalle. Metsä kuitenkin parantaa omistajansa sijoitussalkun hajautusta, tarjoaa inflaatio suojaa sekä vakaata tuottoa. Tällä hetkellä kun osakekurssit heittelevät arvaamattomasti ja korot ovat alhaalla, on metsä sijoituskohteena hyvä valinta. Metsäsijoitus ei yleensä tarjoa omistajalleen yhtä suuria voittoja kuin mitä osakemarkkinat, mutta sen sijaan se tarjoaa vakaata ja ennustettavissa olevaa tuottoa. Sen tuotto ei myöskään ole juurikaan

riippuvainen vallitsevasta markkinakehityksestä, ja se korreloi hyvin vähän osakemarkkinoiden kanssa. (Mustonen 2015; Haaga-Helia 2014.)

Niille joilla taidot tai kiinnostus eivät riitä oman metsätilan hankintaan on myös tarjolla erilaisia ratkaisuja. Näistä yksi ovat metsärahasot joita Suomestakin löytyy jo muutamia, ja maailmalta vielä paljon lisää. Maailmalla on tarjolla myös REIT-rahastomuotoisia metsärahasotja, mutta Suomessa niitä ei ole vielä toistaiseksi saatavilla. Metsärahasotja Suomessa tarjoavat muun muassa UB, OP-Pohjola sekä Taaleritehdas. Rahastot tekevät pääasiassa suoraa metsäkiinteistösiioituksia, eli ostavat itse metsää, sekä sijoittavat yhteismetsäosuuksiin ja metsää omistaviin yhtiöihin. Metsän tuoma tuotto perustuu hakkuusta saatuihin tuloihin, puuston arvomuutokseen sekä itse metsämaan hinnanmuutokseen. Rahastot lupaavat keskimäärin noin 3 - 5 prosentin suuruista vuosituottoa. Suurimpaan osaan metsärahasotista minimisioitus on jopa 100 000 euroa, mikä on summa jota varsinkaan opiskelijalta tuskin löytyy. Sen sijaan OP-Pohjolan Metsänomistaja-rahaston minimimerkintä on 10 000 euroa, ja United Bankersin erikoissioitusrahasto UB Metsän 5 000 euroa. Metsärahasotihin sijoittaminenkin vaatii siis jonkin verran alkupääomaa. Metsärahasotot perivät myös merkintä-, lunastus- ja hoitokuluja, jotka syövät tuottoa varsinkin mitä lyhemmäksi ajaksi sioituksen tekee. Niihin suositellaankin sioitettavan pidemmäksi aikaa kerrallaan. Mikäli metsärahasotot eivät houkuttele, niin metsään voi sioittaa myös sioittamalla metsää omistavien yhtiöiden osakkeisiin. Tällaisia yhtiöitä ovat muun muassa suomalainen UPM. (Havia 2015; OP 2015; United Bankers 2015b.)

3.4 Sioitusrahastot

Rahastosioittamisesta on kyse kun sioitetaan varoja sioitusrahastoihin. Rahastoyhtiöt keräävät ja hallinnoivat asiakkaidensa eli sioittajien rahoja, ja sioittavat niitä eteenpäin erilaisiin arvopapereihin. Aktian tekemän tutkimuksen mukaan 38 prosenttia suomalaisista ilmoitti rahastosäästävönsä. Se onkin siis toiseksi suosituin säästämistapa Suomessa heti tilisäästämisen jälkeen. Tämä sioittamisen ja säästämisen välimuoto on erinomainen myös opiskelijalle, sillä rahastoihin sioittaminen on hyvin likvidi vaihtoehto, ja sioittaminen niihin onnistuu vaikka kuukausittain. Summan voi valita etukäteen, ja se voidaan veloittaa tililtä automaattisesti sovittuna päivänä. Näin säästäminen tapahtuu melkeinpä huomaamatta. Rahastoita on olemassa paljon erilaisia ja niitä voidaan luokitella niiden sioituskohteiden, sioitusten maantieteellisen alueen sekä sioitustyylin mukaan. Aikaisemmin mainitsimme korkojen yhteydessä korkorahastot, jotka sioittavat erilaisiin korkoinstrumentteihin, ja reaaliomaisuuten sioittavat rahastot kuten asuntorahastot. Näiden lisäksi on kuitenkin olemassa myös muita rahastoja, jotka sioittavat muun muassa

osakkeisiin, sekä korkoinstrumentteihin ja osakkeisiin molempiin yhtäaikaan. Tässä luvussa käsittelemme näitä muita olemassa olevia rahastoja. (Aktia Pankki Oyj 2015.)

3.4.1 Osakerahastot

Osakerahastot sijoittavat nimensä mukaisesti osakkeisiin. Ne voidaan luokitella niiden sijoitusten maantieteellisen sijainnin, yhtiöiden toimialan sekä yhtiöiden koon mukaan. Maakohtaisen jaon mukaan on esimerkiksi Pohjoismaisia rahastoja, kotimaisia rahastoja ja euroalueelle sijoitavia rahastoja. Näiden lisäksi löytyy myös täysin globaaleja rahastoja, jotka sijoittavat maailmanlaajuisesti. Osa rahastoista sijoittaa erityisesti pieniin tai suuriin yhtiöihin. Pienien yhtiöiden osakkeita on perinteisesti pidetty korkeariskisempinä ja enemmän tuottoa tuottavina verrattuna suurempien yhtiöiden osakkeisiin. Jakoa voidaan tehdä myös sen välillä sijoitetaanko kasvuyhtiöiden vai arvoyhtiöiden osakkeisiin. Tämä jako perustuu arvioihin siitä miten yhtiön tuloksen odotetaan jatkossa kasvavan. Osakerahastojen tuotto muodostuu juuri yhtiöiden maksamista osingoista, sekä osakkeiden arvonnoususta. (Puttonen & Repo 2011, 66 - 69.)

Osakerahastot pyrkivät yleensä ylittämään valitun vertailuindeksin. Vertailuindeksin valinta tapahtuu rahaston sijoituskohteiden perusteella, ja se voi olla esimerkiksi jonkin maantieteellisen alueen osakeindeksi tai toimialaindeksi. Pääasia on, että vertailuindeksi on mahdollisimman hyvä ja luotettava vertailukohde kyseiselle rahastolle. Suomalaisiin yhtiöihin sijoittava rahasto voisi käyttää esimerkiksi OMX Helsinki Cap-portfolioindeksiä vertailussaan. Osakerahastojen tuotto-odotus on yleensä korkorahastoja suurempi, mutta toisaalta myös riski pääoman menettämisestä on korkeampi. (Pesonen 2011, 134 - 135.)

3.4.2 Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahasto on rahasto joka voi sijoittaa sekä korkoinstrumentteihin, että osakkeisiin. Rahaston allokaatiota eli sijoitusvarallisuuden jakaumaa osakkeiden ja korkoinstrumenttien kesken muutetaan aina markkinatilanteen kehityksen mukaan. Osalle yhdistelmärahastoista on jo valmiiksi määritelty sen säännöissä kuinka monta prosenttia sen varoista sijoitetaan osakkeisiin, ja kuinka monta prosenttia korkoa tuottaviin kohteisiin. Joidenkin rahastojen kohdalla tällaisia määrityksiä ei ole, vaan ne voivat salkunhoitajan näkemyksien perusteella sijoittaa vaikka kaikki varansa joko osakkeisiin tai korkoinstrumentteihin. (Pesonen 2011, 135 - 136.)

Yhdistelmärahastojen tuottotavoite määritellään osakerahastojen tapaan vertailuindeksin mukaan. Vertailuindekseinä käytetään rahastolle sopivia korko- ja osakeindeksejä kyseisen rahaston osake- ja korkopainotuksien mukaan. Yhdistelmärahastot ovat helppo

tapa sijoittaa, kun salkunhoitaja tekee hajautus- ja painotuspäätökset rahasto-osuuksien omistajien puolesta. Huonoksi puoleksi tämä taas kääntyy mikäli salkunhoitajan ennusteet paljastuvatkin vääriksi. Valitsemalla yhdistelmärahaston jonka osakepaino on suurempi kuin korkoinstrumenttien, voi nostaa tuotto-odotusta ja riskitasoa. Toisinpäin toimittaessa seuraus taas on päinvastainen. (Pesonen 2011, 135 - 136.)

3.4.3 Erilaisia rahastoja

Rahastoja kehitellään koko ajan lisää, ja niitä löytyykin maailmasta jo valtava määrä erilaisia. Erilaisiin rahastoihin sijoittaminen säännöllisesti on hyvä tapa sijoittaa ja säästää opiskelijana. Tällöin rahat tulee hajautettua erilaisiin kohteisiin ja omaisuusluokkiin sekä myös ajallisesti. Rahastot eivät myöskään aina edellytä niin suuria pääomia kuin osa muista sijoitusmuodoista.

Edellä esiteltyjen rahastojen lisäksi voidaan lopuksi vielä mainita muutama muu rahastoluokka kuten indeksirahasto, rahastojen rahasto, ja erikoisrahasto. Rahastojen hoito voi olla niin sanottua passiivista tai aktiivista salkunhoitoa. Aktiivisessa salkunhoidossa salkunhoitaja pyrkii jatkuvasti voittamaan markkinat ja saamaan parempaa tuottoa. Passiivisessa sijoittamisessa sijoitusinstrumentit valitaan jonkin indeksin kuten osake- tai korkoindexin mukaan. Salkunhoitaja siis pyrkii parhaansa mukaan seurailemaan jotakin valmista indeksiä ostamalla sen sisältämiä osakkeita sen määräämällä painolla. Indeksirahastojen hyviä puolia ovat alhaiset hallinnointikulut, sillä salkunhoitaja ei tee sijoituspäätöksiä vaan sijoittaa vain indeksin mukaan. Toisaalta indekseissä tapahtuu välillä jatkuvastikin muutoksia, jolloin kaupankäyntikulut voivat nousta. Ne jotka epäilevät salkunhoitajien kykyjä, suosivat usein indeksisijoittamista, ja indeksisijoittamisesta ja sen tuotoista on olemassa myös paljon tutkimuksia. (Pesonen 2011, 134 - 136.)

Rahastojen rahastot puolestaan sijoittavat toisiin rahastoihin. Usein ne sijoittavat sekä korkorahastoihin että osakerahastoihin, eli ovat kuten yhdistelmärahastot. Tällaisiin rahastoihin sijoitettaessa on hyvä muistaa tarkistaa, että ei tule maksaneeksi rahastojen kuluja kahteen kertaan. Erikoissijoitusrahastot puolestaan eroavat tavallisista rahastoista niitä koskevien rajoitusten osalta. Sijoitusrahastolaki sääntelee rahastojen sijoittamista, mutta erikoisrahastojen sääntely ei ole yhtä tiukkaa, joten ne voivat sijoittaa vapaammin ja täten ottaa enemmän riskiä. Nekin joutuvat kuitenkin sijoittamaan useaan eri kohteeseen ja hajauttamaan.

3.4.4 Rahastosijoittamisen eduista ja riskeistä

Miksi rahastoihin sitten kannattaisi sijoittaa? Ensimmäinen etu rahastoissa on hajauttaminen. Rahastot eivät saa sijoittaa 10 prosenttia enempää yhteen kohteeseen, joten ne joutuvat jo sen puolesta sijoittamaan useisiin eri kohteisiin eli hajauttamaan. Näin kaikki rahat eivät ole yhden sijoituskohteen varassa. Rahastot myös ostavat osakkeita ja korkoinstrumentteja jatkuvasti, joten samalla ne tekevät ajallista hajauttamista ostaessaan eri hinnalla eri aikoina. Toinen erityisesti pienituloisen opiskelijan kannalta hyvä puoli on rahastojen hyvä likviditeetti. Rahastosijoittamista ei ole sidottu mihinkään tiettyyn määräaikaan, vaan rahasto-osuuksia voidaan ostaa eli merkitä, ja myydä eli lunastaa minkä tahansa pankkipäivän aikana. Toki rahat kannattaa pyrkiä pitämään rahastossa mahdollisimman pitkään, mutta tarpeen vaatiessa ne saa myös käyttöönsä. Rahastoa valittaessa kannattaa myös miettiä haluaako sijoittaa niin sanottuun tuottorahastoon, joka maksaa ainakin osan kertyneestä tuotosta tuotto-osuuksina sijoittajille. Toisaalta voidaan myös sijoittaa kasvurahastoon, joka ei maksa tuotto-osuuksia sijoittajille, vaan kertynyt tuotto jää rahastoon kerryttämään korkoa korolle, ja kasvattamaan rahaston arvoa entisestään. Rahastoihin sijoittaminen on myös helppoa ja vaivatonta. Sijoittaminen niihin ei vaadi suurta asiantuntemusta, kun rahastonhoitajat tekevät sijoituspäätökset asiakkaan puolesta, ja sijoittaminen rahastoihin tapahtuu helposti tilisiirrolla. Rahastosijoittaminen on myös usein halvempaa kuin suora sijoittaminen. Kaupankäyntikustannukset ovat halvempia rahastoille, sillä ne pystyvät käymään kauppaa institutionaalisten sijoittajien kustannuksilla, mitkä ovat suhteessa pienempiä kuin yksittäisten henkilöiden kustannukset. Yksittäinen sijoittaja pääsee rahastojen isojen pääomien kautta myös mukaan sijoitusmarkkinoille, jonne hän ei muuten pääsisi. Verotehokkaitakin rahastot ovat. Rahastojen myyntivoittoa ei veroteta, vaan vero siirtyy siihen hetkeen kun sijoittaja lunastaa rahasto-osuuttaan, tai hänelle maksetaan tuotto-osuuksia rahastosta. Veroa maksetaan pääomaverona sijoitukselle saadusta arvonnoususta. (Puttonen & Repo 2011, 36 - 38.)

Rahastosijoittamisen riskit liittyvät kustannuksiin ja sijoittamisen epävarmuuteen. Rahastosijoittamisen kuluja ovat merkintä- ja lunastuspalkkio, joita maksetaan rahasto-osuuksia ostettaessa eli merkittäessä, ja niitä myydessä eli lunastaessa. Hallinnointi- ja säilytyspalkkioita rahastoyhtiö perii rahaston hoidosta ja varojen säilytyksestä. Ne vähennetään suoraan rahaston arvosta. Sijoittaminen itsessään on myös aina epävarmaa. Kukaan meistä tai salkunhoitajista ei omista kristallipalloa jolla näkisi mihin varat kannattaisi sijoittaa, jotta ne tuottaisivat mahdollisimman hyvin. Rahastoissa rahat ovat rahastonhoitajien ja heidän sijoituspäätöksiensä armoilla. Rahaston aikaisempi kehitys ei myöskään välttämättä ole tae tulevaisuuden kehityksestä. Rahastoihin

kannattaakin perehtyä mahdollisimman hyvin ennen niihin sijoittamista. Näin vältetään ikäviltä yllätyksiltä. Finanssivalvonta valvoo sijoitusrahastojen toimintaa sijoittajien hyväksi, mutta rahastoilla ei ole olemassa korvausrahastosuojaa. Rahastoyhtiöt eivät kuitenkaan saa käyttää rahastojen varoja menoihinsa tai maksukykynsä turvaamiseksi, vaan varat on pidettävä erillään yhtiön omista varoista. (Puttonen & Repo 2011, 36 - 38; Finanssivalvonta 2015.)

3.5 Vakuutussäästäminen

Vakuutussäästäminen on yksi pitkäaikaisen säästämisen- ja sijoittamisen muodoista. Siinä yhdistyy piirteitä rahasto- ja osakesijoittamisesta, sekä pankkisäästämisestä. Sopimukset solmitaan yleensä pitkälle ajalle, kuten viiden tai kymmenen vuoden päähän. Vakuutuksen voimassaolajaksi voidaan sopia myös tietty ikä tai ajankohta, esimerkiksi kun vakuutuksenottaja aikoo jäädä eläkkeelle. Vakuutussidonnaisiin sijoitustuotteisiin liittyy tiettyjä erikoispiirteitä, kuten että niihin liitetään yleensä mukaan henkivakuutus kattamaan osan säästösummasta vakuutuksenottajan kuoleman varalta. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2011, 124; Kontkanen 2011, 140.)

Vakuutussäästämisen tuotto voi perustua joko laskuperusteiseen korkotapaan tai sijoitussidonnaiseen korkotapaan. Mahdollista on myös sitoa tuotto molempiin tapoihin yhtä aikaa. Laskuperusteisessa korkotavassa tuotto muodostuu laskuperustekorosta sekä sen lisäksi maksettavasta asiakashyvityksestä tai lisäkorosta. Laskuperustekorko on viime vuosina ollut noin 0 - 1,5 prosentin suuruinen ja se sovitaan asiakkaan kanssa etukäteen, eli se toimii niin sanottuna takuukorkona tehdylle sijoitukselle. Asiakashyvityksen suuruus puolestaan riippuu vakuutusyhtiön vuoden aikana tekemästä sijoitustoiminnasta, tuloksesta ja vakavaraisuudesta. Se on sijoitukselle maksettavaa lisätuottoa, joka ilmoitetaan vuosittain jälkikäteen. Vakuutusyhtiö rahastoi hyvinä vuosina kertyneistä tuotoista osan talteen, eikä maksa kaikkea pois suurempina asiakashyvityksinä. Näin asiakashyvityksiä kyetään maksamaan huonompina vuosina, ja maksettava tuotto saadaan pidettyä tasaisena vuodesta toiseen. (Rantala & Kivisaari 2014, 478; Kontkanen 2011, 139 - 140.)

Sijoitussidonnaista korkotapaa voidaan verrata rahastosijoittamiseen. Vakuutusyhtiö sopii yhdessä vakuutuksenottajan kanssa mihin sijoituskohteeseen hänen tekemänsä talletus tai talletukset sidotaan. Yleensä sijoituskohteeksi valitaan yksi tai useampi rahasto, mutta myös muut sijoitusinstrumentit ovat mahdollisia. Näin vakuutussäästöjen arvonkehitys on siis sidoksissa valitun sijoitusinstrumentin arvonkehitykseen. Valittua sijoituskohdetta voidaan myös vaihtaa kesken kaiken ilman veroseuraamuksia. Säästöille kertynyttä

voittoa verotetaan vasta sopimuskauden päättymisen jälkeen ja lisäksi kertyneet tuotot voidaan sijoittaa edelleen vakuutusaikana. Näin sijoitussidonnaisella korkotavalla voidaan ansaita suuriakin tuottoja mikäli sijoitukset onnistuvat, tai vaihtoehtoisesti menettää mikäli sijoitukset eivät onnistu. Kuten edellä mainittiin, niin vakuutuksenottajan on myös mahdollista sijoittaa osa vakuutussäästöistä sijoitussidonnaisesti ja osa laskuperusteisesti. (Kallunki ym. 2011, 124; Kontkanen 2011, 141.)

Vakuutussäästämisen muotoja ovat eläkevakuutus, säästövakuutus ja kapitalisaatiosopimus. Eläkevakuutus sopii oman lakisääteisen eläketurvan täydentämiseen, sekä mikäli halutaan aikaistaa eläkkeelle jäämisen ajankohtaa. Usein näet koetaan, ettei pelkkä lakisääteinen eläke riitä eläkkeelle jäädessä ja halutaan kerryttää lisätuloja. Vakuutuksenottaja maksaa eläkemaksuja sopimusajan vakuutusyhtiölle, ja kun eläkeikä täyttyy, niin vakuutusyhtiö palauttaa maksetut eläkemaksut ja kertyneen tuoton vakuutuksenottajalle. Vakuutusyhtiö voi sopimuksen mukaan maksaa kertynyttä eläkettä tietyn määrä-ajan tai loppuelämän ajan. Yleensä eläkevakuutuksen sijoitushorisontti on hyvin pitkä aika. Tämän vuoksi varat kannattaa sitoa sellaiseen sijoitusinstrumenttiin, jonka tuotto ja riski ovat korkeampia, kuten osakemarkkinoihin. Matalatuottoisiin sijoituskohteisiin sijoitettaessa voivat vakuutusyhtiöiden perimät kustannukset syödä saatavan tuoton. Yleensä on myös tapana lisätä kuolemantapausturva säästöajalle sekä eläkeajaksi sen varalta, että vakuutuksenottaja kuolee ennenaikaisesti. Eläkevakuutuksen avulla on myös mahdollista siirtää varoja lähimmaisille ilman perintöveroa. Lähimmaiselle on mahdollista siirtää kuolintapauksessa maksettavasta korvaussummasta 35 000 euroa perintöverovapaasti, ja puolisolle puolet korvaussummasta, sekä aina vähintään 35 000 euroa. Muille kuin lähimmaisille, sekä vakuutuksenottajalle saadut tuotot ovat pääomaveron alaisia. (Kallunki ym. 2011, 129-130; Kontkanen 2011, 141.)

Säästövakuutuksessa vakuutuksenottaja maksaa vakuutusyhtiölle vakuutussumman joko kertamaksuna ja mahdollisina lisämaksuina, tai useina maksuerinä. Vakuutusyhtiö sijoittaa saadut varat eteenpäin ja maksaa ennalta sovittuna ajankohtana maksetut vakuutusmaksut sekä kertyneen tuoton takaisin vakuutuksenottajalle tai tämän valitsevalle edunsaajalle. Yleensä säästösopimukset tehdään pitkälle ajanjaksolle eli yli viideksi vuodeksi kerralla, ja niiden tuotto voi olla laskuperusteista tai sijoitussidonnaista, sekä molempia yhdessä. Mikäli vakuutuksenottaja sattuisi kuolemaan ennen sopimuksen päättymistä, niin maksettu summa jäisi vakuutusyhtiölle. Tämän vuoksi säästövakuutukseen liitetään yleensä henkivakuutus vakuutuksenottajan kuoleman varalle, joka kattaa tietyn osan säästetystä summasta. Kuolemantapauksessa maksettava korvaussumma menee vakuutuksenottajan määrämälle edunsaajalle tai perillisille. Saatu

tuotto on pääomaveron alaista, paitsi kuolintapauksessa lähiomaiset ja puoliso saavat saman edun perintöverotuksessa kuin eläkevakuutuksenkin kohdalla. (Kallunki ym. 2011, 130 - 131; Kontkanen 2011, 140.)

Kapitalisaatiosopimus poikkeaa eläke- ja säästövakuutuksesta siinä mielessä, että siinä ei vakuuteta ketään. Sopimus tehdään aina joksikin ennalta sovituksi määräajaksi, yleensä yli viideksi vuodeksi, ja varojen aikaisempi nostaminen saattaa tulla hyvinkin kalliiksi sijoittajalle. Kapitalisaatiosopimus on aina vakuutusyhtiön ja asiakkaan välinen sopimus. Muuten se onkin hyvin samankaltainen kuin esimerkiksi säästövakuutus.

Kapitalisaatiosopimuksessakin tuottoa voidaan kerryttää joko laskuperusteisesti, sijoitussidonnaisesti tai molempien yhdistelmällä. Sijoitussidonnaisessa korkotavassa sijoittaja pystyy itse vaikuttamaan saamaansa tuottoon ja sijoituksiin. Laskuperusteisessa korkotavassa sijoittaja sen sijaan luovuttaa päätösvallan vakuutusyhtiölle, joka tekee sijoituspäätökset parhaalla katsomallaan tavalla. Vakuutusyhtiö omistaa sijoituskohteet, minkä vuoksi sijoittaja ei voi myydä tai ostaa niitä suoraan. Hän voi kuitenkin vaihtaa niitä sopimuksen suomissa rajoissa. Tämä tuo myös verohelpotuksen asiakkaalle, sillä kertynyttä tuottoa verotetaan vasta sopimuksen päättyessä, ja tuotto voidaan uudelleen sijoittaa sopimuskauden aikana. (Kontkanen 2011, 142 - 143.)

Vakuutussäästäminen ja -sijoittaminen tarjoaa siis sijoittajalle mahdollisuuden sijoittaa välillisesti korko- ja rahoitusmarkkinoille. Sijoittaminen on helpompaa, kun sijoittajan ei itse tarvitse tehdä suuria sijoituspäätöksiä. Riittää, että hän valitsee esimerkiksi mihin rahastoihin säästösumma sijoitetaan, ja laskuperusteisessa korkotavassa sijoittamispäätökset jäävät kokonaan vakuutusyhtiön harteille. Vakuutussäästämisellä saavutetut verohyödyt voivat myös houkutella sijoittajaa, kun sijoituskohteita voi vaihtaa verovapaasti ja tuoton sijoittaa uudelleen sopimuskauden aikana. Vakuutussäästäminen huonoja puolia ovat kustannukset joita vakuutusyhtiö perii. Talletusten tulisi tuottaa aina enemmän kuin mitä siitä peritään kuluja. Muuten vakuutussäästäminen on melko turvallinen sijoitusmuoto vakuutusyhtiöiden ollessa hyvin vakavaraisia, vaikka toki vakuutussäästämiseen, kuten muuhunkin sijoitustoimintaan, sisältyy riski tehdä voittoa sekä tappiota. (Kallunki ym. 2011, 124 - 131.)

4 Tutkimuksen toteutus

Opinnäytetyön tutkimusta suunniteltaessa päädyttiin tutkimusmenetelmäksi valitsemaan kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Tässä luvussa kerrotaan miten kyseiseen tutkimusmenetelmään päädyttiin, sekä mitä tavoitteita tutkimukselle oli asetettu. Lisäksi selitetään auki tutkimuksen perustana toimivat tutkimuskysymykset ja ennakkohypoteesit, sekä tutustutaan tarkemmin valittuun kohderyhmään. Lopuksi kerrotaan myös miten kysely ja tutkimus on toteutettu.

4.1 Tutkimuksen tavoitteet

Valitussa kvantitatiivisessa tutkimusmenetelmässä tutkittavaksi valitaan yleensä pienempi havaintoyksiköiden joukko jostakin isommasta ryhmästä eli perusjoukosta. Tutkimuksen kautta saatuja tuloksia pyritään siten yleistämään koskemaan tätä laajempaa perusjoukkoa. Jotta saatujen tulosten yleistäminen olisi mahdollista, niin tarvitaan tarpeeksi suuri otanta, eli tarpeeksi monta tutkittavaa kohdetta. Kvantitatiivisella tutkimuksella pyritään yleensä myös selvittämään nykyinen tilanne, eikä niinkään paneuduta syihin jotka kyseiseen tilanteeseen ovat johtaneet. Aineiston kerääminen suoritetaan usein standardoiduin menetelmin esimerkiksi kyselylomakkeen avulla. Tässä kappaleessa perehdymme tehtyyn kvantitatiiviseen tutkimukseen, ja siinä käytettyyn kyselylomakkeeseen tarkemmin. (Heikkilä 2014, 15.)

Tehdyn kvantitatiivisen tutkimuksen tarkoituksena oli saada selville säästävätkö ja sijoittavatko Haaga-Helian ammattikorkeakoulun rahoituksen opiskelijat suunnitelmallisesti, sekä mitä eri säästämisen ja sijoittamisen muotoja he käyttävät. Suunnitelmallisella säästämisellä tarkoitetaan tässä säästämistä aktiivisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Tarkoituksena ei ollut selvittää syitä sille miksi opiskelijat ovat päätyneet tiettyihin sijoitus- ja säästämistapoihin, vaan miten he säästävät ja sijoittavat tällä hetkellä. Tämän lisäksi haluttiin tietää kokevatko rahoituksen opiskelijat, että heillä on tarpeeksi tietoa ja taitoa tehdä säästämistä ja sijoittamista koskevia päätöksiä, sekä kuinka kiinnostuneita he ovat varallisuutensa säästämisestä ja sijoittamisesta. Arviot opiskelijoiden tiedoista ja taidoista perustuivat kyselyssä heidän omiin arvioihinsa osaamisestaan. Lisäksi opiskelijoilta tiedusteltiin kokevatko he rahoituksen opintojen lisänsä heidän tietämystään ja kiinnostustaan säästämistä ja sijoittamista kohtaan, sekä kokevatko he säästämisen olevan tärkeää tai mahdollista tässä elämänvaiheessa. Samankaltaisia tutkimuksia on tehty aiemminkin, mutta aiemmin ei ole perehdytty erityisesti rahoituksen opintoja valinneiden opiskelijoiden säästämisen ja sijoittamisen tottumuksiin. Tutkimus eroakin näistä juuri kohderyhmänsä vuoksi, sillä voitaisiin olettaa rahoituksen opiskelijoilla olevan erityistä tietoa ja mielenkiintoa rahoitusta kohtaan.

Päätutkimuskysymys

- Säästävätkö ja sijoittavatko Haaga-Helian rahoituksen opiskelijat suunnitelmallisesti, sekä miten he säästävät?

Alakysymykset

- Kokevatko rahoituksen opiskelijat, että heillä on tarpeeksi tietoa ja taitoa tehdä itsenäisesti päätöksiä säästämistä ja sijoittamista koskien?
- Ovatko rahoituksen opiskelijat kiinnostuneita varojensa säästämisestä ja sijoittamisesta?
- Kuinka suuria summia rahoituksen opiskelijat säästävät sekä mitä varten?

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää vastaukset esitettyihin tutkimuskysymyksiin, ja sen avulla pyrkiä kartoittamaan millaisia säästäjiä ja sijoittajia Haaga-Helian rahoituksen opiskelijat ovat. Vertailukohteenä ja tutkimuksen pohjana käytettiin Säästöpankin säästämisbarometrin sekä Finanssialan keskusliiton sekä muiden vastaavien tutkimusten saamia tuloksia. Näin haluttiin saada selville, onko rahoituksen opiskelulla mahdollisesti jotakin vaikutusta säästämisen ja sijoittamisen tottumuksiin, vai saadaanko tällä tutkimuksella samankaltaisia tuloksia. Jo tehtyjen tutkimusten perusteella laadittiin myös ennakkohypoteeseja joihin tässä opinnäytetyössä pyritään saamaan vastauksia. Tutkimuksen ennakkohypoteesit ovat ”Rahoituksen opiskelijat ymmärtävät säästämisen tärkeyden, ja ovat kiinnostuneita varojensa säästämisestä ja sijoittamisesta” ja ”Rahoituksen opiskelu lisää tietämystä ja mielenkiintoa säästämistä ja sijoittamista kohtaan”.

4.2 Kohderyhmä

Kvantitatiivisen tutkimuksen kohderyhmäksi valittiin Haaga-Helian rahoituksen opiskelijat. Haaga-Heliassa vapaavalinnaisia rahoituksen opintoja voivat lukea liiketalouden opiskelijat niin sanotusti pääaineenaan pakollisten perusopintojen lisäksi. Rahoitusta lukevat myös erityisesti Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijat. Lisäksi Haaga-Helian muidenkin koulutusohjelmien opiskelijoiden on mahdollista valita vapaaehtoisia rahoituksen kursseja opintoihinsa. Kyselystä ulkopuolelle jätettiin opiskelijat jotka olivat lukeneet rahoitusta vain perusopintojen verran. Tämä valinta tehtiin sen perusteella, että näiden kurssien käyminen oli kaikille pakollista, eikä osoittanut erityistä kiinnostusta rahoitusta kohtaan. Kursseilla ei myöskään perehdytty rahoitukseen niin perusteellisesti kuin valinnaisilla kursseilla. Tämä ei siis olisi tukenut tutkimuksen tavoitetta selvittää onko rahoituksen opiskelijoilla enemmän tietoutta ja kiinnostusta rahoitusta kohtaan kuin muilla opiskelijoilla. Mukaan tutkimukseen valittiin lisäksi opiskelijoita eri vuosikursseilta, jotta tutkimukseen saatiin mukaan opiskelijoita eri elämänvaiheilta.

Opintotoimistosta saadun tiedon mukaan Haaga-Heliassa oli läsnäolevia Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijoita 151 kappaletta vuonna 2015. Rahoituksen vapaavalinnaisia ASO-opintoja oli puolestaan valinnut 199 opiskelijaa vuoden 2015 aikana. Tähän lukuun kuuluu opiskelijoita eri koulutusohjelmista, ja osa heistä on saattanut suorittaa vain yksittäisiä kursseja. Tutkittavaan perusjoukkoon kuuluu siis noin 350 opiskelijaa. Tutkimuksen kyselyyn vastasi yhteensä 94 opiskelijaa. Vastanneista reilu puolet oli Liiketalouden opiskelijoita, ja loput Finanssi- ja talousasiantuntija koulutusohjelman opiskelijoita. Lisäksi kaksi opiskelijoista oli restonomiopiskelijoita, jotka olivat valinneet useita samoja rahoituksen kursseja opintoihinsa kuin liiketalouden opiskelijatkin.

Tutkimuksessa päädyttiin käyttämään ryväotantaa otantamenetelmänä. Kyselyyn valittiin siis satunnaisesti eri vapaavalinnaisten rahoituksen opintojen kursseja, joissa kysely käytiin suorittamassa paikan päällä. Valituille kursseille osallistuneet opiskelijat täyttivät kaikki lomakkeen. Tällaisessa tutkimuksessa, jossa valitut ryppäät tutkitaan kokonaan, kutsutaan yksiasteiseksi ryväotannaksi. Valitut opiskelijat olivat eri vaiheissa opintojaan, ja eri-ikäisiä miehiä sekä naisia. Tällä haluttiin varmistaa, että valittu otos tuottaisi mahdollisimman samankaltaisia tuloksia, kuin mitä saataisiin jos tutkittaisiin koko perusjoukko. Otoksella tarkoitetaan pienempää valittua joukkoa, joka on osa isompaa perusjoukkoa jota halutaan tutkia. (Heikkilä 2014, 37.)

4.3 Kyselyn ja tutkimuksen toteutus

Kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän tiedonkeruumenetelmäksi valittiin tässä tutkimuksessa standardoitu kyselylomake. Osa lomakkeista täytettiin internetissä ja osa paperilomakkeena. Molemmat lomakkeet olivat identtisiä. Sähköinen lomake oli tehty koulun tarjoaman Webropol-ohjelman avulla, ja paperinen lomake Microsoft Wordilla. Kyselylomakkeen suunnittelun apuna käytettiin muita jo tehtyjä samankaltaisia kyselyitä, sekä Haaga-Helian tarjoamia opinnäytetyöpajoja. Kyselyä tehtäessä pidettiin myös huolta, että kysymykset tukivat valittua tutkimusongelmaa. Kyselylomakkeen kysymykset oli muotoiltu selkeästi, ja testattu muutamalla opiskelijalla ennen kyselyn julkistamista.

Ennen kyselyn suorittamista oltiin yhteydessä kurssin opettajaan, jonka kanssa sovittiin kyselyn suorittamisen ajankohdasta. Kyselyn alussa esiteltiin opinnäytetyö ja sen tutkimus lyhyesti, sekä vastattiin mahdollisesti heränneisiin kysymyksiin. Lomakkeessa oli yhteensä 23 valinta- ja monivalintakysymystä sekä lomakkeen lopussa 11 erilaista väittämää. Avoimia kysymyksiä ei käytetty, jotta saatiin mahdollisimman selkeät ja yksinkertaiset

vastaukset. Kyselyyn osallistuneet eivät vastanneet kaikkiin kysymyksiin, vaan kysymysten määrä riippui siitä kertoiko vastaaja säästävänsä. Vastaajista heillä jotka eivät säästäneet, oli vähemmän kysymyksiä, kuin heillä jotka kertoivat säästävänsä. Kyselylomake oli muotoiltu niin, että siinä ohjeistettiin siirtymään oikeaan kysymykseen vastausvaihtoehdon perusteella. Alussa oleviin taustoittaviin kysymyksiin muun muassa vastaajan sukupuolesta, sekä lopussa oleviin väittämiin vastasivat kaikki kyselyyn osallistuneet. Kyselylomake löytyy opinnäytetyön lopusta (Liite 1).

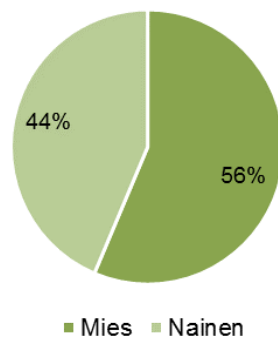
Paikan päällä suoritettujen kyselyiden lisäksi kyselylomake lähetettiin sähköisenä linkkinä 64 Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijalle. Linkin mukana lähetettiin myös saatekirje, jossa kerrottiin lyhyesti samat asiat kuin mitä kursseilla tehdyssä kyselyssäkin. Sähköpostin saaneista opiskelijoista kyselyyn vastasi 16 henkilöä, eli vastausprosentti oli 25 prosenttia. Oppilaat joille kysely lähetettiin, oli valittu sattumanvaraisesti. Sähköpostien lähettämällä varmistettiin, että saatiin riittävä määrä vastauksia eli tarpeeksi suuri otanta perusjoukosta.

5 Tulokset

Kvantitatiivisen kyselyn analysointia varten kaikki saadut vastaukset kerättiin ensin Webropol-ohjelmaan sähköiseen muotoon. Webropol-ohjelman kautta ne siirrettiin vielä Microsoft Office Excel-ohjelmaan, jossa lopullinen analysointi ja tämän kappaleen taulukot tehtiin. Taulukot laadittiin esitettyjen kysymysten ja niihin saatujen vastausten perusteella. Osassa taulukoista on myös vertailtu kahta eri kysymystä ja niistä saatujen vastausten suhdetta toisiinsa. Kyselylomakkeeseen vastanneiden prosenttiosuudet löytyvät opinnäytetyön lopusta erillisestä liitteestä, ja lisäksi samaan liitteeseen on myös eritelty kysymykset ja niiden vastausvaihtoehdot (Liite 2). Taulukoiden lisäksi laskettiin myös eri kysymysten vastausten välisiä korrelaatiokertoimi SPSS-ohjelmalla. Kaikki korrelaatiokertoimet on myös esitetty opinnäytetyön liitteissä (Liite 3).

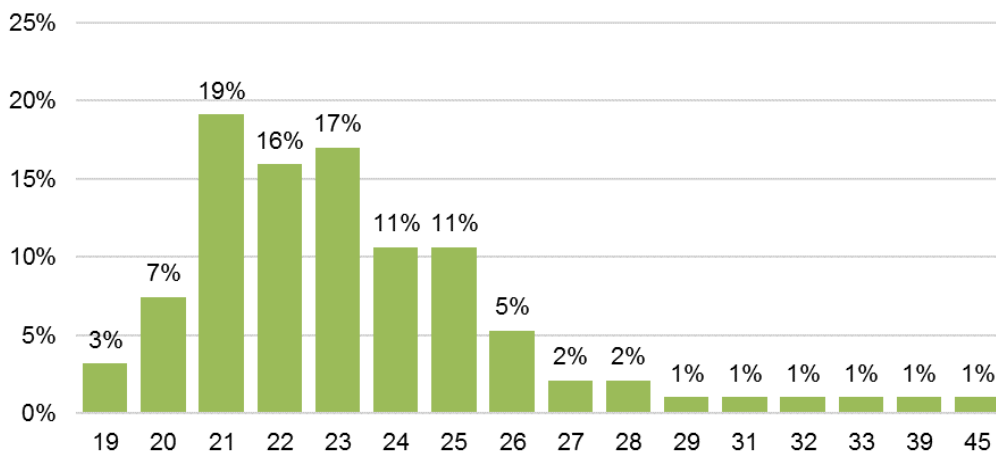
5.1 Taustoittavat kysymykset

Opinnäytetyön kyselylomakkeen ensimmäiset kuusi kysymystä taustoittivat perustietoja opiskelijoista. Taustoittavat kysymykset oli valittu sen perusteella, mitä pidettiin olennaisena tutkimuksen kannalta. Kysymyksien avulla selvitettiin muun muassa opiskelijoiden sukupuoli, ikä, asumismuoto ja työtilanne. Tässä luvussa esitellään kuvioin ja luvuin saadut tulokset.

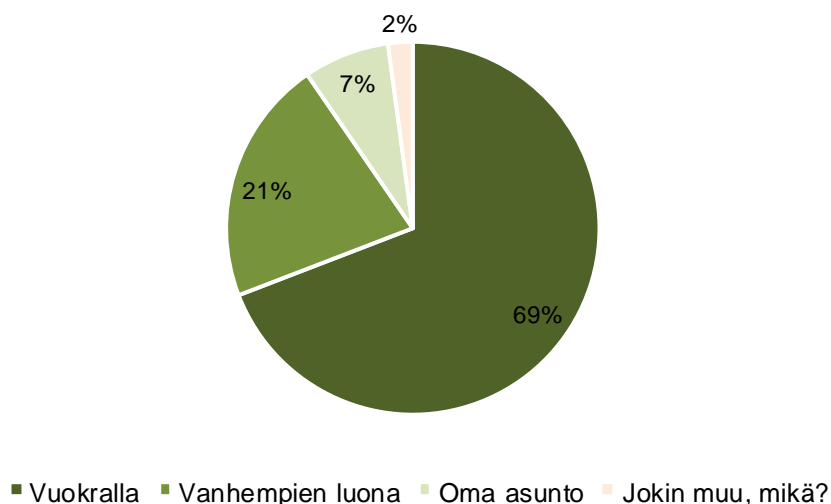
Kuvio 4. Vastaajien sukupuoli

Kyselyyn osallistui yhteensä 94 Haaga-Helian rahoituksen opiskelijaa (Kuvio 4). Hieman yli puolet vastaajista oli liiketalouden opiskelijoita, ja lähes puolet Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijoita. Kaksi vastanneista oli restonomiopiskelijoita. Vastanneista 56 prosenttia (53 kappaletta) oli miehiä ja 44 prosenttia (41 kappaletta) naisia.

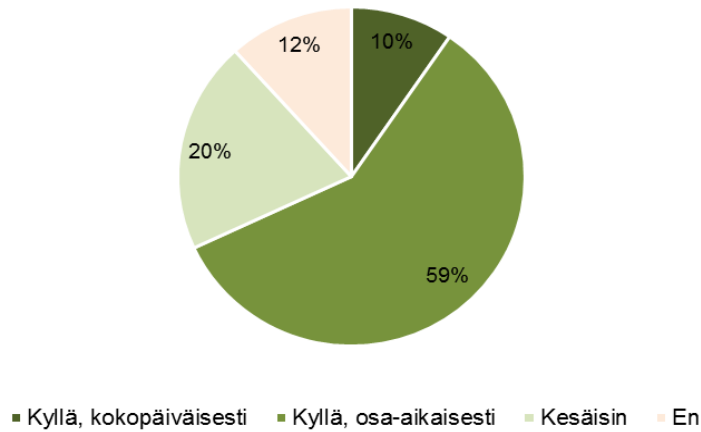
Kuvio 5. Vastaajien ikä

Kyselyyn osallistuneista opiskelijoista suurin osa oli 21 - 25-vuotiaita (Kuvio 5). Kaikkein eniten oli 21-vuotiaita (19 prosenttia) ja 23-vuotiaita (17 prosenttia). Nuorimmat vastaajista olivat 19-vuotiaita (3 prosenttia) ja vanhin vastaajista 45-vuotias (1 prosentti).

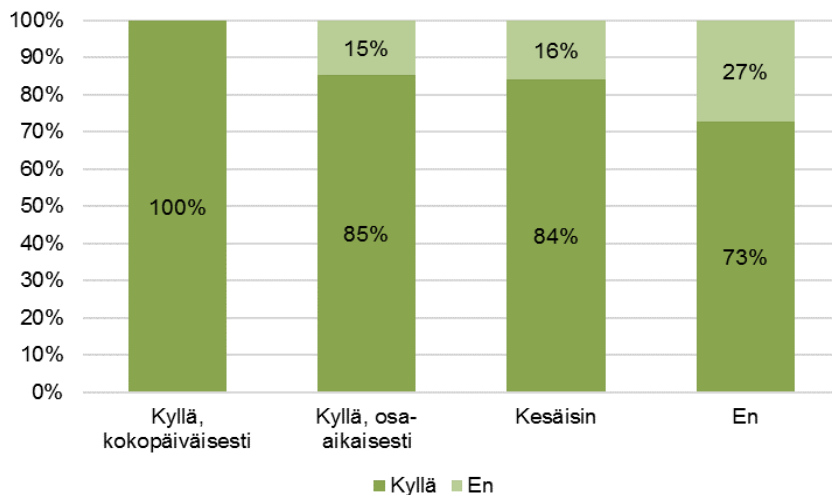
Kuvio 6. Vastaajien asumismuodot

Yleisin asumismuoto oli vuokralla asuminen (Kuvio 6). Vastaajista yli puolet eli 69 prosenttia ilmoitti asuvansa vuokralla. Toiseksi yleisin muoto oli vanhempien luona asuminen, joka keräsi 21 prosenttia vastauksista. Omassa asunnossa puolestaan asui 7 prosenttia opiskelijoista. Jonkin muun asumismuodon valitsi 2 prosenttia vastaajista. Lomakkeessa oli pyydetty tarkentamaan tätä kohtaa, ja vastaukseksi oli saatu osaomistusasunto ja asumisoikeusasunto.

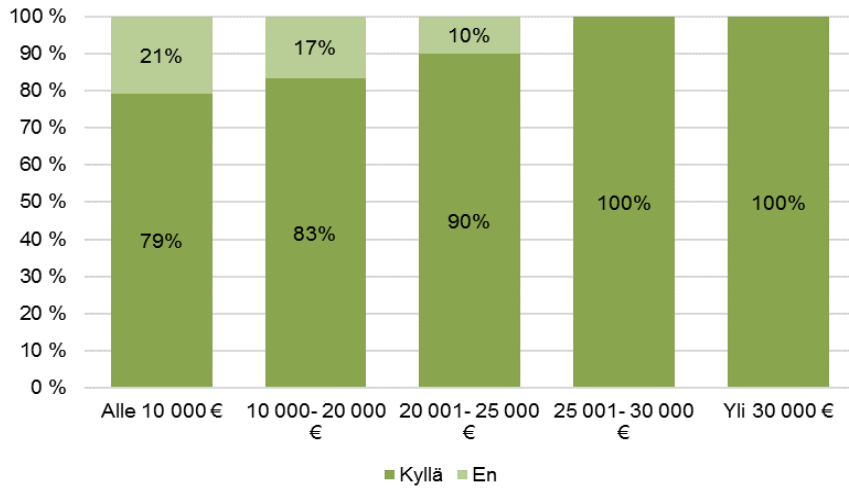
Kuvio 7. Vastaajien työtilanne

Suurin osa vastanneista eli 59 prosenttia ilmoitti työskentelevänsä opiskelujen ohella osa-aikaisesti (Kuvio 7). Kokopäiväisesti työskenteli 10 prosenttia vastanneista, ja kesäisin töissä käyviä oli 20 prosenttia. Opiskelijoista 12 prosenttia ei työskennellyt tällä hetkellä.

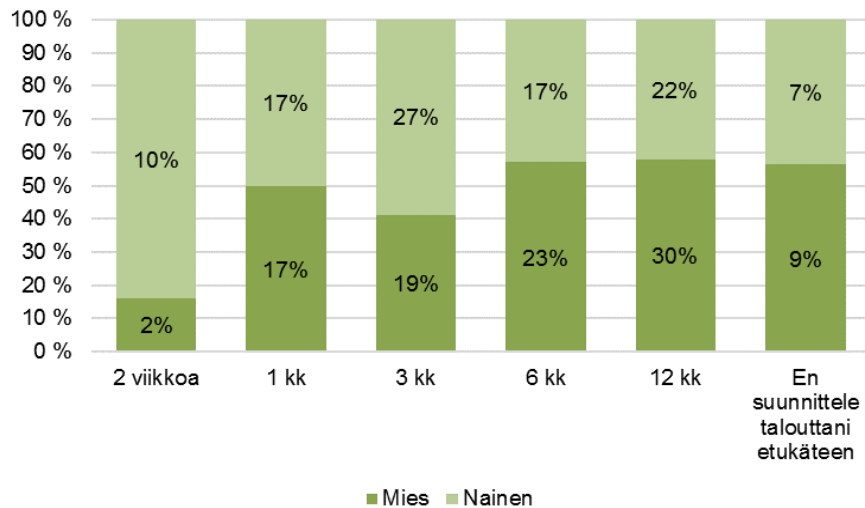
Kuvio 8. Vastaajien työllisyystilanteen vaikutus säästämiseen

Kyselyyn osallistuneista 94 opiskelijasta 85 prosenttia ilmoitti säästävänsä. Loput 15 prosenttia eivät säästäneet tällä hetkellä. Yllä olevassa kuviossa on vertailtu vastaajien työllisyystilanteen vaikutusta siihen säästävätkö he tällä hetkellä (Kuvio 8). Kaikki vastaajat, jotka ilmoittivat työskentelevänsä kokopäiväisesti vastasivat myös säästävänsä, ja osa-aikaisesti työskentelevistä 85 prosenttia ilmoitti säästävänsä. Kesäisin työskentelevistä opiskelijoista puolestaan 84 prosenttia ja tällä hetkellä työttömänä olevista 73 prosenttia säästi.

Kuvio 9. Vuositulojen vaikutus säästämiseen

Tutkimuksesta saatuja tuloksia opiskelijoiden vuosituloista on verrattu heidän säästämiseensä yllä olevassa kuviossa (Kuvio 9). Siitä voidaan nähdä, että säästävien opiskelijoiden määrä kasvoi vuositulojen kasvun myötä. Opiskelijat jotka kertoivat ansaitsevansa vuodessa 25001 - 30000 euroa tai yli 30000 euroa ilmoittivat kaikki myös säästävänsä. Eniten heitä jotka eivät säästäneet oli alle 10000 euroa vuodessa tienaaavien opiskelijoiden joukossa (21 prosenttia). Seuraavaksi eniten heitä oli 10000 - 20000 euroa ansaitsevien ryhmässä (17 prosenttia) ja sen jälkeen 20001 - 25000 euroa ansaitsevien joukossa (10 prosenttia). Opiskelijat olivat kyselyssä ilmoittaneet vuositulonsa bruttona.

Kuvio 10. Erot talouden suunnittelussa naisten ja miesten välillä

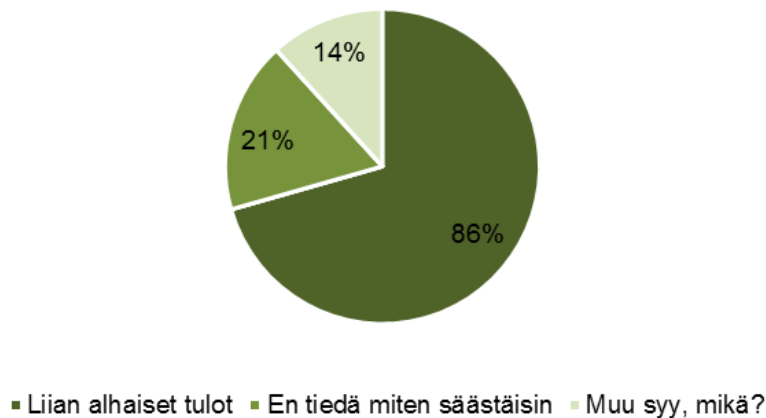
Yllä olevassa pylväsiagrammissa on vertailtu miesten ja naisten välisiä eroja talouden suunnittelussa (Kuvio 10). Kuvioista voimme nähdä, että miehet suunnittelivat talouttaan pidemmälle ajanjaksolle kuin naiset. Erot naisten ja miesten välillä olivat suurimmillaan

muun muassa suunniteltaessa taloutta kahdeksi viikoksi eteenpäin. Tämän vaihtoehdon valitsi miehistä 2 prosenttia ja naisista 10 prosenttia. Suurempaa eroa miesten ja naisten välillä oli myös suunniteltaessa taloutta kolmen kuukauden päähän (19 prosenttia miehistä ja 27 prosenttia naisista) sekä vuoden päähän (30 prosenttia miehistä ja 22 prosenttia naisista). Sen sijaan miesten ja naisten erot olivat melko pieniä suunniteltaessa taloutta yhden kuukauden päähän, sekä heidän kohdallaan jotka eivät suunnitelleet talouttaan etukäteen. Talouden suunnittelulle laskettiin myös korrelaatiokertoimia (Liite 3). Niistä saatiin selville, että talouden suunnittelulla oli positiivista korrelaatiota säännöllisen säästämisen kanssa (0,354) ja vuosisäästöjen summan kanssa (0,296). Lisäksi positiivista korrelaatiota löytyi väittämien ” Olen kiinnostunut varallisuuteni säästämisestä ja sijoittamisesta” (0,293) ja ” Pidän säästämistä tärkeänä nykyisessä elämäntilanteessani” (0,305) kanssa.

5.2 Opiskelijat jotka eivät säästäneet

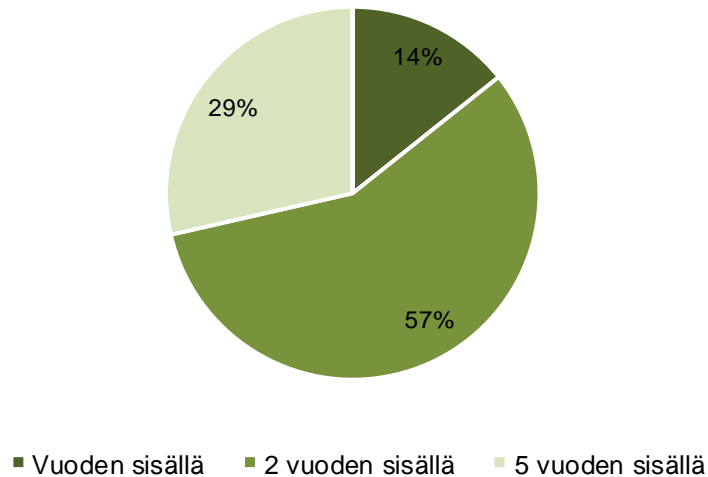
Taustoittavien kysymysten jälkeen opiskelijoilta kysyttiin säästävätkö he tällä hetkellä. Opiskelijoista 15 prosenttia (14 henkilöä) vastasi, ettei säästä toistaiseksi. Näille henkilöille esitettiin kolme kysymystä, jotka olivat kyselylomakkeen kysymykset 8 - 10. Muut opiskelijat eivät vastanneet näihin kysymyksiin. Tässä luvussa esitämme kyseisten kysymysten tulokset kaavioiden ja luvuin.

Kuvio 11. Yleisimmät syyt sille miksi ei säästetä

Opiskelijoista he jotka eivät säästäneet, oli miehiä 64 prosenttia ja naisia 36 prosenttia. Heistä lähestulkoon jokainen asui vuokralla (93 prosenttia), mutta muutama asui myös omassa asunnossa (7 prosenttia). Yllä olevasta kuviosta nähdään, että ylivoimaisesti suurin syy kyseisten opiskelijoiden säästämättömyydelle olivat liian alhaiset tulot, jonka 86

prosenttia opiskelijoista oli ilmoittanut syykseen (Kuvio 11). Seuraavaksi yleisin vastaus oli, ettei opiskelija tiennyt kuinka säästäisi (21 prosenttia). Näiden lisäksi 14 prosenttia kertoi syyn olevan jokin muu. Muiksi syiksi ilmoitettiin muun muassa yllättävät menot, sekä saatu perintö joka riitti säästöiksi toistaiseksi. Kyselyn vastausvaihtoehtoina olivat myös kohdat ”En koe säästämistä tärkeäksi” ja ”Haluan pitää rahani aina käytettävissä”. Näitä vastausvaihtoehtoja ei kuitenkaan valinnut kukaan vastaajista.

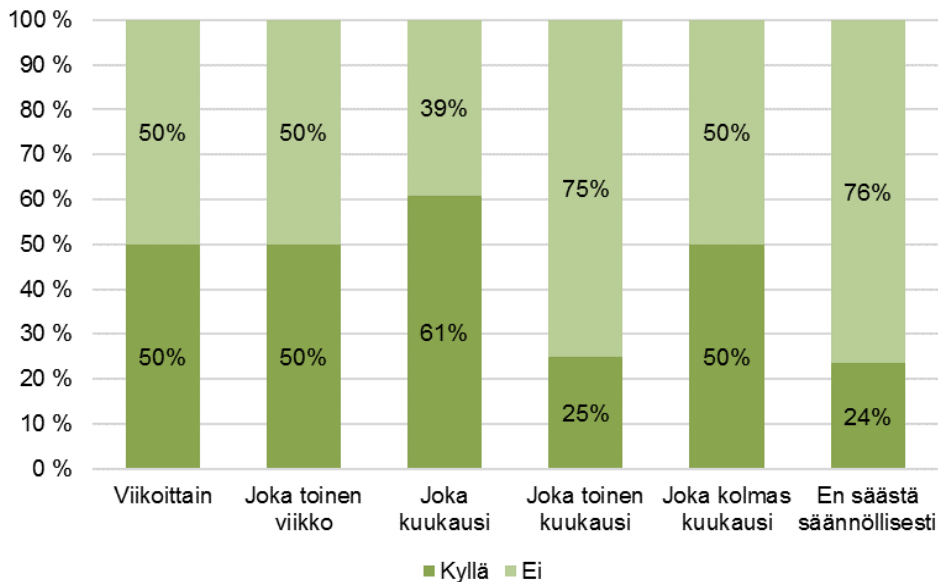

Kuvio 12. Minkä ajan päästä aktiivinen säästäminen voidaan aloittaa

Ei-säästävilta opiskelijoilta kysyttiin aikovatko he aloittaa aktiivisen säästämisen tulevaisuudessa, vaikka eivät nyt säästäisi. Kaikki 14 opiskelijaa vastasivat kysymykseen kyllä. Heistä 57 prosenttia ilmoitti säästämisen olevan ajankohtaista heidän elämässään seuraavan kahden vuoden sisällä (Kuvio 12). Vastaajista 29 prosenttia puolestaan aikoi aloittaa säästämisen seuraavan viiden vuoden sisällä, ja 14 prosenttia seuraavan vuoden sisällä.

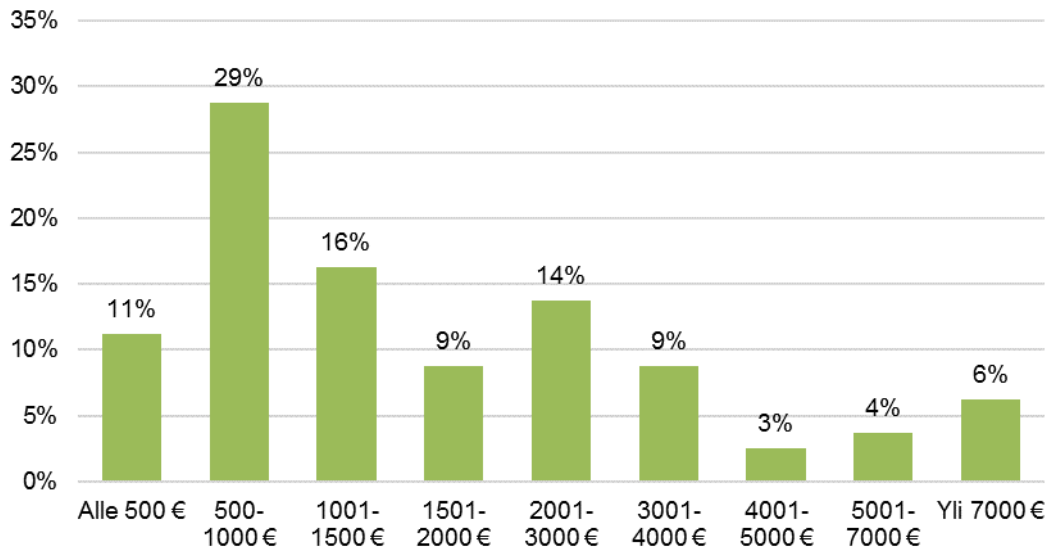
5.3 Opiskelijat jotka säästivät

Kyselyyn osallistuneista opiskelijoista 85 prosenttia (80 henkilöä) vastasi säästävänsä tällä hetkellä. Heille esitettiin tämän jälkeen kaksitoista kysymystä eli kyselylomakkeen kysymykset 11 - 22. Tässä luvussa esittelemme saadut vastaukset ja niistä tehdyt analyysit.

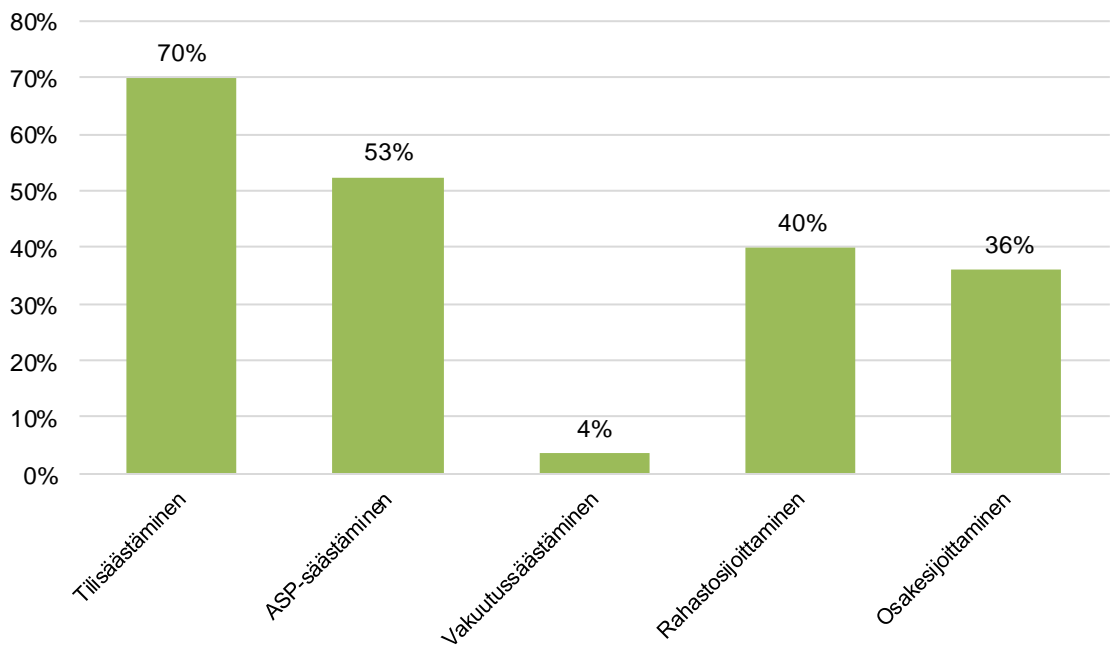
Kuvio 13. Säästämissuunnitelman omaamisen ja säännöllisen säästämisen yhteys

Ensimmäisessä kysymyksessä tiedusteltiin onko heillä säästämissuunnitelmaa, ja toisessa kuinka säännöllisesti he säästivät. Säästäjistä tasan puolet (50 prosenttia) vastasi heillä olevan jonkinlainen säästämissuunnitelma. Yllä olevassa kuviossa on verrattu säästämissuunnitelman ja säännöllisen säästämisen yhteyttä (Kuvio 13). Kuvioista voidaan nähdä, että viikoittaisen ja joka toinen viikko tapahtuvan, sekä joka kolmas kuukausi tapahtuvan säästämisen välillä ei ole juuri eroa sillä oliko säästäjällä säästämissuunnitelma vaiko ei. Niissä jokaisessa säästämissuunnitelman omaavia, ja niitä joilla ei suunnitelmaa ollut, oli yhtä paljon eli 50 prosenttia. Eroa sen sijaan oli kun säästettiin joka kuukausi, jolloin säästäjistä 61 prosentilla oli säästämissuunnitelma. Samoin joka toinen kuukausi säästettäessä, jolloin suunnitelma oli 25 prosentilla. Kaikkein isoimmat erot olivat joka toinen kuukausi säästävien kohdalla, jolloin säästämissuunnitelma oli 25 prosentilla, ja niiden kohdalla jotka eivät säästäneet säännöllisesti, jolloin suunnitelma oli 24 prosentilla. Heiltä jotka eivät säästäneet säännöllisesti kysyttiin vielä tämän jälkeen aikovatko he aloittaa säännöllisen säästämisen tulevaisuudessa. Vastaukseksi saatiin kyllä kaikilta paitsi yhdeltä opiskelijalta. Hän oli avannut vastaustaan kertomalla, että hän aikoo jatkossa säästää sen verran mitä käteen jää kuukauden lopuksi.

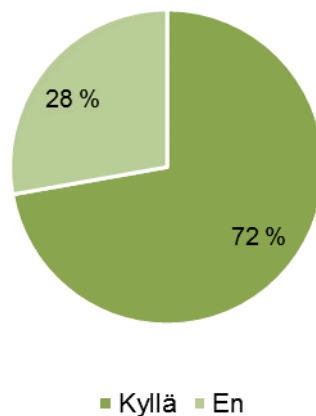
Kuvio 14. Kuinka paljon vastaajat säästävät vuodessa

Säästösummien suuruus vuodessa vaihteli melko paljon (Kuvio 14). Yleisin säästösumma säästäväillä oli 500-1000€ vuodessa (29 prosenttia). Yli puolet vastaajista (65 prosenttia) sai säästöön summan joka oli 2000€ tai vähemmän. Sitä enemmän rahaa vuodessa säästäviä oli vastaajista enää 35 prosenttia. Säästösumman suuruudella oli suuri positiivinen korrelaatio väittämän ”Koen itseni sijoittajaksi” (0,411) kanssa, ja vastaavasti negatiivista korrelaatiota väittämän ”Koen säästämisen vaikeaksi opiskelijana” (-0,338) kanssa (Liite 3).

Kuvio 15. Vastaajien käyttämät säästämisen- ja sijoittamisen muodot

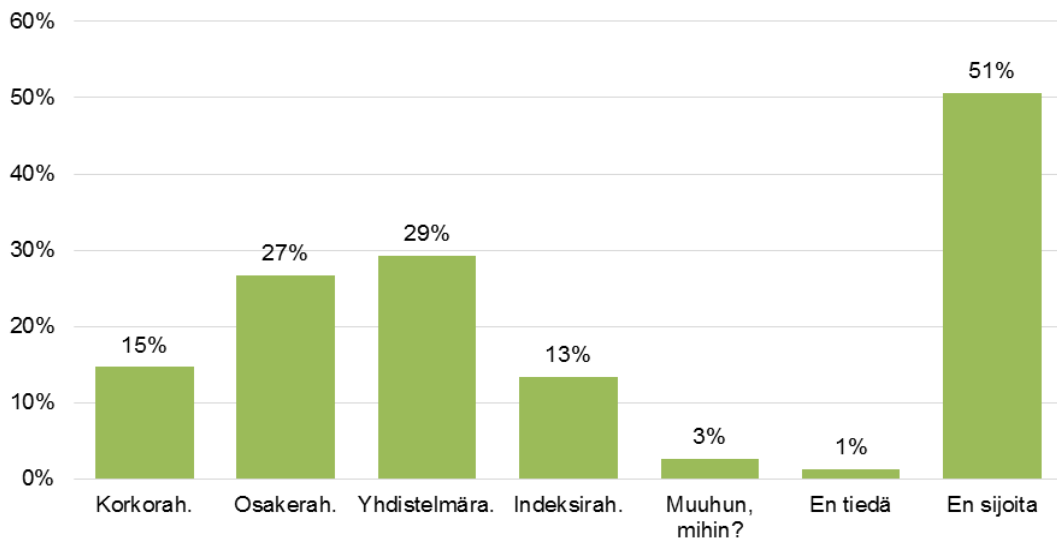
Yllä olevassa kuviossa on esitelty eri säästämisen- ja sijoittamisen muotoja, joita vastaajat käyttävät (Kuvio 15). Säästävien opiskelijoiden yleisimmät tällä hetkellä käyttämät säästämisen ja sijoittamisen muodot olivat tilisäästäminen (70 prosenttia) ja ensiasunnon ostoon tähtäävä ASP-säästäminen (53 prosenttia). Näiden jälkeen suosituimmat sijoittamistavat olivat rahastosijoittaminen (40 prosenttia) ja osakesijoittaminen (36 prosenttia). Kaikkein vähiten käytetty säästämisen ja sijoittamisen muoto vastaajien keskuudessa oli vakuutussäästäminen (4 prosenttia). Lisäksi kahdeksan prosenttia vastasi säästävänsä jotenkin muuten kuin edellä mainituilla tavoilla. Näiksi muiksi tavoiksi oli listattu muun muassa musta kirjekuori, kultaan sijoittaminen, asuntolainan lyhennys, osuuskaupan osuudet ja oman yrityksen kautta sijoittaminen osake-, asunto- ja korkomarkkinoille. Sijoitusmuotojen välisistä korrelaatiokertoimista saatiin selville, että osakesijoittamisella oli positiivista korrelaatiota rahastosijoittamisen kanssa (0,429), ja negatiivista korrelaatiota tilisäästämisen kanssa (-0,349) ja samaten toisinpäin (Liite 3). Osakesijoittamisella oli myös positiivista korrelaatiota sijoitusajan pituuden kanssa (0,297). Vakuutussäästämällä sen sijaan oli negatiivista korrelaatiota säästämisajan pituuden suhteen (-0,282). Väittämällä ”Pidän säästämistä tärkeänä nykyisessä elämäntilanteessani” oli positiivista korrelaatiota eniten tilisäästämisen kanssa (0,298). Tilisäästämällä oli negatiivista korrelaatiota väittämien ”Minulla on tarpeeksi tietoa ja taitoa, jotta osaan tehdä itse säästämis- ja sijoituspäätöksiä” (-0,330) ja ”Ymmärrän minulle annettuja sijoitusneuvoja, ja osaan arvioida niitä” (-0,429) kanssa.

Kuvio 16. Osakesijoittajat jotka tekevät suoria osakesijoituksia

Yllä olevasta kuviosta on rajattu pois kaikki ne vastaajat jotka ilmoittivat, etteivät säästä osakkeisiin millään tapaa (Kuvio 16). Heitä oli 45 prosenttia kaikista säästäjistä (36 henkilöä). Jäljelle jäi 55 prosenttia (44 henkilöä) jotka sijoittivat osakkeisiin joko suoraan

ostamalla osakkeita itse tai esimerkiksi rahastojen kautta. Heistä suoria osakesijoituksia teki 72 prosenttia ja 28 prosenttia sijoitti osakkeisiin muuten kuin suoraan.

Kuvio 17. Mihin eri rahastoihin vastaajat sijoittavat

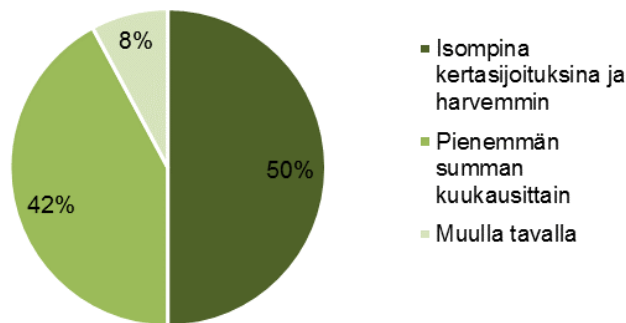
Vastaajista 32 henkilöä sijoitti rahastoihin. Heitä pyydettiin listaamaan mihin eri sijoitusrahastoihin he sijoittivat (Kuvio 17). Vastausvaihtoehtoja saattoi valita useamman. Suosituimmat rahastomuodot olivat yhdistelmärahastot joihin sijoitti 29 prosenttia vastanneista, ja osakerahastot joihin sijoitti 27 prosenttia vastaajista. Seuraavaksi eniten vastauksia keräsivät korkorahastot (15 prosenttia) ja indeksirahastot (13 prosenttia). Yksi prosentti vastaajista ei osannut kertoa mihin rahastoihin he sijoittavat. Valmiiden vastausvaihtoehtojen lisäksi vastaajista kolme prosenttia (2 henkilöä) kertoi sijoittavansa ETF-rahastoihin ja kiinteistörahastoihin.

Taulukko 1. Miesten ja naisten väliset erot säästämisen- ja sijoitusmuodoissa

	Tilisäästäminen	ASP-säästäminen	Vakuutus-säästäminen	Rahasto-sijoittaminen	Osake-sijoittaminen
Mies	26	25	2	21	24
Nainen	30	17	1	11	5

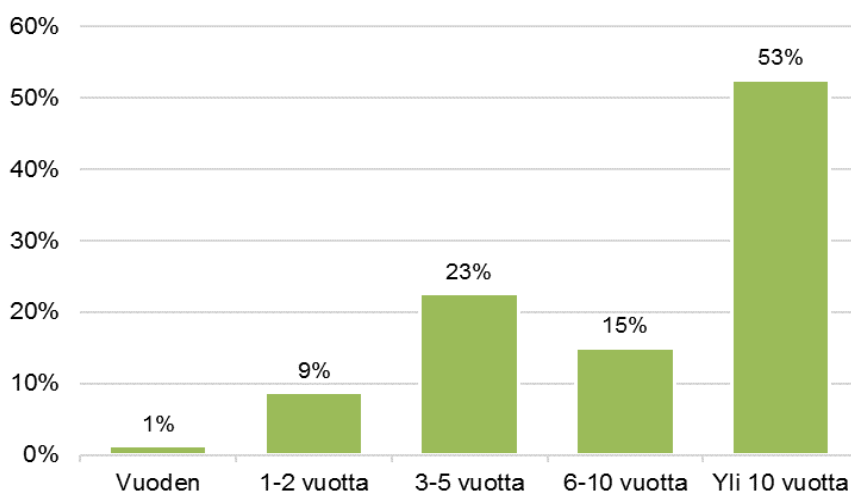
Saaduista tuloksista eroteltiin vielä miesten ja naisten valitsemat vastaukset, jotta nähtiin miten heidän säästämisen- ja sijoittamistapansa eroavat (Taulukko 1). Tuloksista nähtiin, että naiset valitsivat miehiä useammin tilisäästämisen. Naisista 30 henkilöä säästi tilille ja miehistä 26 henkilöä. ASP-säästämisen puolestaan valitsi miehistä 25 henkilöä ja naisista 17 henkilöä. Vakuutussäästäjiä oli kolme ja heistä kaksi oli miehiä ja yksi nainen. Suurimmat erot olivat rahasto- ja osakesijoittamisessa. Rahastoihin säästi naisista 11

henkilöä ja miehistä 21 henkilöä. Osakesijoittaminen oli puolestaan selkeästi eniten miesten suosima tapa, sillä naisista vain 5 sijoitti osakkeisiin ja miehistä puolestaan 24 henkilöä.

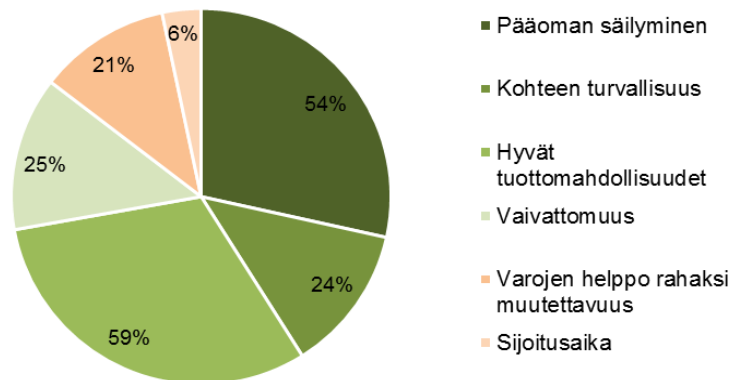
Kuvio 18. Vastajien tapa sijoittaa rahastoihin

Yllä olevassa kuviossa on huomioitu ainoastaan ne henkilöt jotka sijoittavat rahastoihin (Kuvio 18). Heitä oli 49 prosenttia kaikista säästäjistä. Kysymyksessä oli pyydetty kertomaan miten he sijoittavat rahastoihin. Puolet (50 prosenttia) rahastoihin sijoittavista opiskelijoista vastasi tekevänsä sijoitukset isompina kertasijoituksina ja harvemmin. Melkein yhtä suosittu tapa oli myös pienemmän summan kuukausittainen sijoittaminen rahastoihin. Sitä käytti 42 prosenttia rahastoihin säästäväistä opiskelijoista. Näiden lisäksi 8 prosenttia rahastosäästäjistä oli valinnut muun vaihtoehdon. He kertoivat säästävänsä pienempinä kertasijoituksina ja harvemmin sekä satunnaisia summia satunnaisesti tai vaihtelevasti siten, että välillä säästäminen on säännöllisempää ja välillä sijoitetaan isompia summia harvemmin.

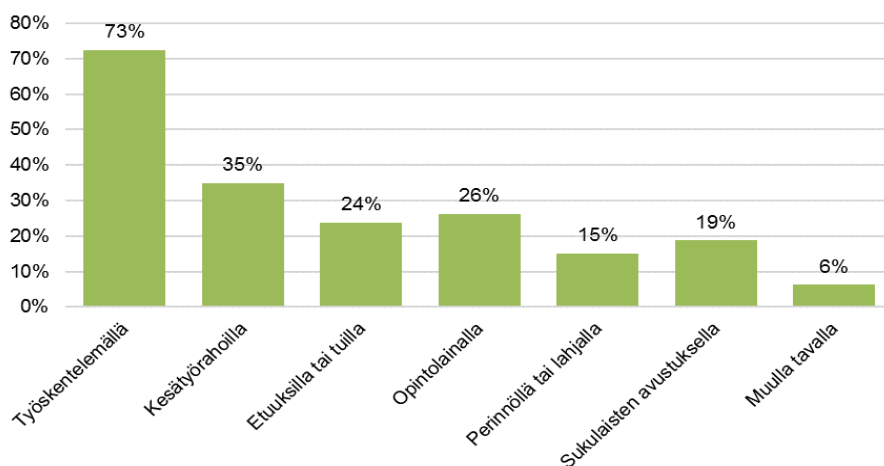
Kuvio 19. Kuinka pitkään vastaajat olisivat valmiita säästämään

Suurin osa vastaajista (53 prosenttia) oli valmiita säästämään yli kymmenen vuotta (Kuvio 19). Seuraavaksi suosituin säästöaika oli 3 - 5 vuotta (23 prosenttia). Vastanneista opiskelijoista 15 prosenttia oli valmis säästämään 6 - 10 vuotta ja 9 prosenttia 1 - 2 vuotta. Alle vuoden säästämisaikaa suosi yksi prosentti vastaajista. Sijoitusaika korreloi positiivisesti osakesäästämisen (0,297) kanssa, ja väittämän ”Olen kiinnostunut varallisuuteni säästämisestä ja sijoittamisesta” (0,369) kanssa (Liite 3).

Kuvio 20. Mitä asioita arvostetaan, kun valitaan säästämisen ja sijoittamisen muotoa

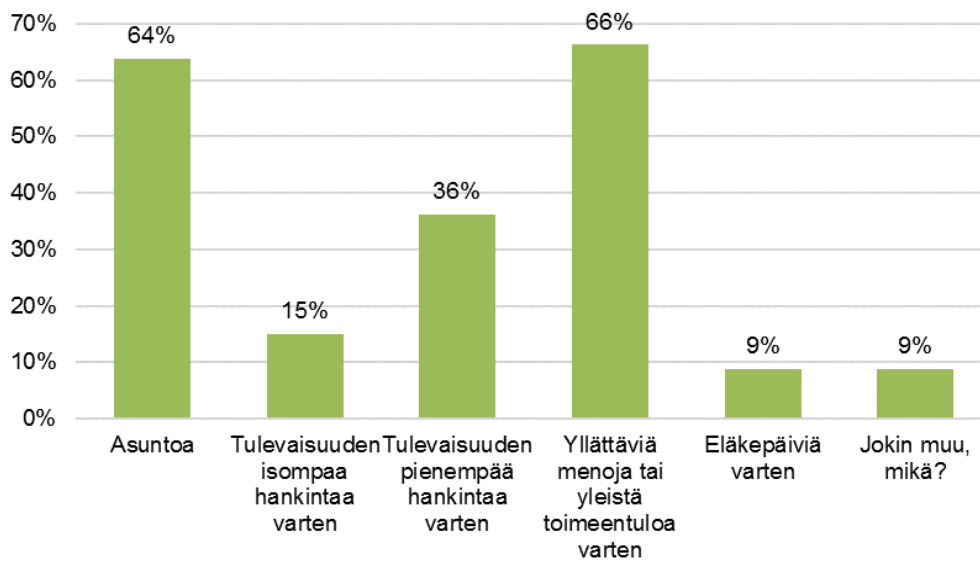
Sijoittamisen ja säästämisen muotoa valitessa yli puolet eli 59 prosenttia kyselyyn vastanneista säästäjistä preferoi hyviä tuottomahdollisuuksia, ja toisaalta pääoman säilymistä arvosti 54 prosenttia vastaajista (Kuvio 20). Näiden lisäksi tärkeänä pidettiin myös sijoituskohteen turvallisuutta (24 prosenttia), vaivattomuutta (25 prosenttia) ja varojen helposti rahaksi muutettavuutta eli hyvää likviditeettiä (21 prosenttia). Kaikkein vähiten vastaajille merkitsi sijoitusaika (6 prosenttia). Vastaajat valitsivat kaikki kaksi heidän mielestään tärkeintä kriteeriä.

Kuvio 21. Millä säästäminen ja sijoittaminen rahoitetaan

Suurin osa opiskelijoista rahoitti säästämisen ja sijoittamisen työskentelemällä koulun ohella (Kuvio 21). Näin vastasi tekevän 73 prosenttia opiskelijoista. Kesätyörahoja puolestaan käytti 35 prosenttia säästäjistä. Etuuksia ja tukia hyödynsivät 24 prosenttia vastaajista. Tämän lisäksi 26 prosenttia oli ottanut opintolainaa jolla rahoitti säästämistä ja sijoittamista. Perintöä tai saatua lahjaa säästämiseen ja sijoittamiseen olivat käyttäneet 15 prosenttia säästäjistä. Sukulaisten avustuksilla säästöjä kartuttivat 19 prosenttia vastanneista. Lisäksi kuusi prosenttia oli vastannut käyttävänsä muuta tapaa. Muiksi tulolähteiksi oli ilmoitettu velkojen perintä, osingot, säästäminen yhdessä puolison kanssa enimmäkseen puolison tuloilla, sijoitusten tuotot ja jo kertyneet varat.

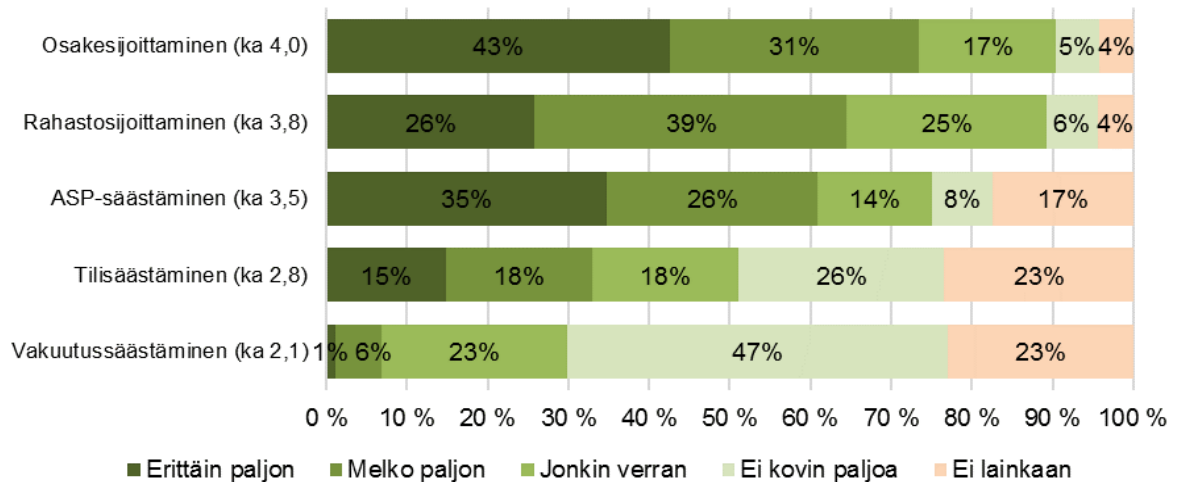

Kuvio 22. Mitä varten säästetään

Suurimmat syyt säästämiseen olivat yllättäviä menoja tai yleistä toimeentuloa varten säästäminen jonka valitsi 66 prosenttia, ja omaa asuntoa varten säästäminen jonka 64 prosenttia opiskelijoista valitsi (Kuvio 22). Seuraavaksi eniten vastauksia keräsivät säästäminen tulevaisuuden pienempää hankintaa varten (36 prosenttia) ja tulevaisuuden isompaa hankintaa varten säästäminen (15 prosenttia). Pienemmäksi hankinnaksi oli kyselyssä määritelty lomamatka tai jokin hyödyke, ja isommaksi hankinnaksi esimerkiksi auto. Eläkepäiviä varten säästäminen keräsi vastauksista 9 prosenttia. Saman verran vastauksia keräsi myös vapaavalmis kohta, johon oli listattu muun muassa säästäminen pääoman lisäämiseksi ja varallisuuden ylläpitämiseksi, lasta varten ja yritysostoon. Yksi vastaajista kertoi, ettei hänellä ollut erityistä syytä miksi säästää, mutta hän säästi koska piti sitä tärkeänä.

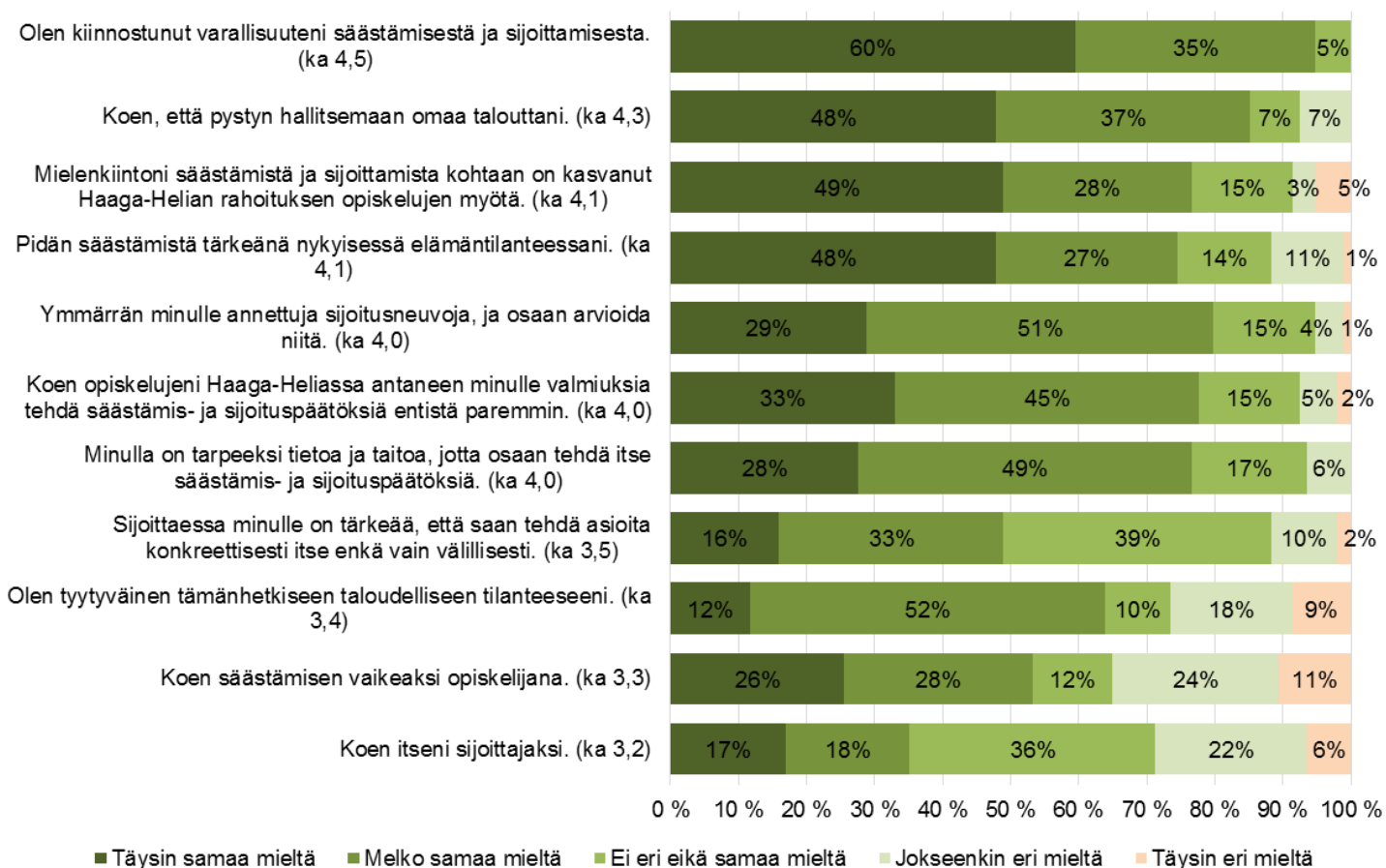
5.4 Opiskelijoiden ajatuksia säästämisestä ja sijoittamisesta

Kyselylomakkeen kaksi viimeistä kysymystä (23 - 24) oli tehty Likert-asteikkoa käyttäen. Ensimmäisessä kysymyksessä selvitettiin mitkä sijoitusmuodot kiinnostivat opiskelijoita ja kuinka paljon. Seuraavaksi vastaajille esitettiin 11 väittämää joita heidän piti arvioida omasta näkökulmastaan. Näihin kysymyksiin vastasivat kaikki kyselyyn osallistuneet, sekä säästävät opiskelijat, että he jotka eivät säästäneet.

Kuvio 23. Mitkä sijoitusmuodot kiinnostavat ja kuinka paljon

Tutkimuksessa haluttiin selvittää mitä eri sijoittamisen ja säästämisen muotoja opiskelijat pitävät tällä hetkellä tai tulevaisuudessa mielenkiintoisina, ja kuinka mielenkiintoisina. Tähän kysymykseen vastasivat kaikki 94 kyselyyn osallistunutta opiskelijaa. Kaikkein kiinnostavimpana pidettiin osakesijoittamista, sillä 43 prosenttia vastanneista oli kiinnostunut siitä sijoittamisen muotona erittäin paljon (Kuvio 23). Toiseksi eniten mielenkiintoa herätti rahastosijoittaminen, siitä erityisen kiinnostuneita oli 26 prosenttia vastaajista. ASP-säästäminen herätti myös mielenkiintoa opiskelijoiden keskuudessa, sillä siitä oli erittäin kiinnostunut 35 prosenttia vastaajista. Tilisäästäminenkin herätti kiinnostusta, mutta jo jonkin verran vähemmän kuin aiemmin mainitut muodot, erittäin kiinnostuneita oli 15 prosenttia. Vakuutussäästäminen oli puolestaan kaikkein vähiten kiinnostava muoto opiskelijoiden mielestä. Yllä olevaan kuvioon on laskettu myös kyselyn perusteella keskiarvot eri säästämisen ja sijoittamisen muodoille, sekä niiden kiinnostavuudelle.

Kuvio 24. Sijoittamisen ja säästämisen väittämät

Kaikille kyselyyn vastanneille opiskelijoille esitettiin kyselyssä 11 väittämää ja pyydettiin määrittelemään mitä mieltä he ovat niistä. Väittämät liittyivät säästämiseen ja sijoittamiseen. Yllä olevassa taulukossa on esitetty kaikki väittämät sekä mitä mieltä vastaajat olivat niistä (Kuvio 24). Mukaan on laskettu myös keskiarvot jokaisesta väittämästä. Kaksi väittämistä tutki opiskelijoiden tietämystä ja taitoa liittyen säästämiseen ja sijoittamiseen. Opiskelijat olivat lähes yhtä mieltä molemmista väittämistä ”Ymmärrän minulle annettuja sijoitusneuvoja, ja osaan arvioida niitä” (ka 4,0) ja ”Minulla on tarpeeksi tietoa ja taitoa, jotta osaan tehdä itse säästämis- ja sijoituspäätöksiä” (ka 4,0). Molemmilla väittämillä oli negatiivista korrelaatiota tilisäästämistä kohtaan (-0,429 ja -0,330) ja positiivista korrelaatio osakesijoittamista kohtaan (0,405 ja 0,291). Väittämillä oli myös positiivista korrelaatiota keskenään (0,715).

Kaikkein eniten samaa mieltä opiskelijat olivat väittämästä ”Olen kiinnostunut varallisuuteni säästämisestä ja sijoittamisesta” (ka 4,5). Ainoastaan 5 prosenttia opiskelijoista ei ollut samaa eikä eri mieltä siitä. Sillä oli myös positiivista korrelaatiota

väittämien ”Minulla on tarpeeksi tietoa ja taitoa, jotta osaan tehdä itse säästämis- ja sijoituspäätöksiä” (0,407) ja ”Ymmärrän minulle annettuja sijoitusneuvoja, ja osaan arvioida niitä” (0,365) sekä osakesijoittamisen kanssa (0,384). Lisäksi se korreloi positiivisesti toisen väittämistä kanssa, joka myös tutki opiskelijoiden kiinnostusta säästämistä kohtaan ”Pidän säästämistä tärkeänä nykyisessä elämäntilanteessani” (0,350). Tästäkin väittämästä opiskelijat olivat hyvin paljon samaa mieltä (ka 4,1).

Suurin osa vastaajista koki, että pystyi hallitsemaan omaa talouttaan. Väittämästä ”Koen, että pystyn hallitsemaan omaa talouttani” lähes puolet opiskelijoista oli täysin samaa mieltä (ka 4,3). Väittämällä oli myös positiivista korrelaatiota sen kanssa olivatko opiskelijat tyytyväisiä tämänhetkiseen taloudelliseen tilanteeseensa (0,585) ja pitivätkö he säästämistä tärkeänä omassa elämäntilanteessaan (0,313). He myös kokivat säästämisen helpoksi, sillä väittämällä oli negatiivista korrelaatiota väittämän ”Koen säästämisen vaikeaksi opiskelijana” kanssa (-0,427). Ne jotka eivät olleet tyytyväisiä taloudelliseen tilanteeseensa kokivat sen sijaan myös säästämisen vaikeaksi opiskelijana, sillä näiden kahden väittämän välillä oli negatiivista korrelaatiota (-0,434). Niille joille säästäminen oli vaikeaa eivät myöskään pitäneet sitä tärkeänä omassa elämäntilanteessaan (-0,345).

Opiskelijoille esitettiin myös väittämä joilla haluttiin testata heidän aktiivisuuttaan sijoittajina, sekä väittämä siitä kokivatko he olevansa sijoittajia. Väittämästä ”Sijoittaessa minulle on tärkeää, että saan tehdä asioita konkreettisesti itse enkä vain väliillisesti” (ka 3,5) mielipiteet jakautuivat kahtia opiskelijoiden kesken. Ne jotka halusivat tehdä asioita konkreettisesti suosivat myöskin osakesijoittamista (0,412) ja pitivät itseään sijoittajina (0,476). Väittämistä kaikkein vähiten sai kannatusta ”Koen itseni sijoittajaksi” väittämä (ka 3,2). Se korreloi positiivisesti osakesijoittamisen kanssa (0,476) ja väittämien ”Minulla on tarpeeksi tietoa ja taitoa, jotta osaan tehdä itse säästämis- ja sijoituspäätöksiä” (0,484) ”Ymmärrän minulle annettuja sijoitusneuvoja, ja osaan arvioida niitä” (0,561) kanssa.

6 Pohdinta

Tässä luvussa pohditaan tehdystä kvantitatiivisesta tutkimuksesta saatuja tuloksia. Niitä verrataan teoriaosuudessa esitettyyn tietoperustaan, ja tutkitaan niiden välisiä korrelaatiokertoimia. Lisäksi pyritään tekemään luotettavia johtopäätöksiä saatujen tulosten ja pohdinnan perusteella. Johtopäätöksillä pyritään löytämään vastaukset esitettyihin tutkimuskysymyksiin ja ennakkohypoteeseihin. Luvun loppuun arvioidaan myös tutkimuksen luotettavuutta, omaa oppimista opinnäytetyöprosessin aikana sekä esitetään kehitys- ja jatkotutkimusehdotuksia.

6.1 Johtopäätökset

Kyselyyn osallistui 94 rahoituksen opiskelijaa Haaga-Heliasta, joista suurin osa oli 21 - 25-vuotiaita. Rahoituksen vapaavalinnaisia kursseja valitaan usein opintojen ollessa puolivälissä tai loppusuoralla, mikä näkyy myös tutkimuksen ikäjakaumassa. Kyselyyn osallistuneista Finanssi- ja talousasiantuntija koulutusohjelman opiskelijoista osa opiskeli ensimmäistä vuotta. Tämän vuoksi mukana on myös hieman nuorempia opiskelijoita. Muutama kyselyistä tehtiin iltakursseilla, joille osallistuu henkilöitä jotka ovat jo aktiivisesti mukana työelämässä, ja siksi usein vanhempia kuin päiväpuolen opiskelijat. Nämä seikat selittävät ikähaarukan jakautumista melko laajasti tässä kyselyssä.

Suurin osa tutkimukseen osallistuneista opiskelijoista asui vuokralla. Lisäksi osa opiskelijoista asui vanhempien luona, ja muutama omassa asunnossa. Pääkaupunkiseudulla asuntojen hinnat ovat korkeita, minkä vuoksi opiskelijat usein asuvat oman asunnon sijasta vuokralla, ja nuorimmat mahdollisimman pitkään vanhempien luona. Opiskeluvaiheessa tulot ovat vielä alhaiset, ja säästöt kertyvät hitaasti, eikä vuokralla asuminenkaan ole halpaa. Vastanneista opiskelijoista 88 prosenttia työskentelikin koko- tai osa-aikaisena sekä kesäisin. Opetus- ja kulttuuriministeriön teettämän Opiskelijatutkimuksen mukaan noin puolet opiskelijoista (48 prosenttia) käy töissä opintojen ohella (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014, 27). Tämän opinnäytetyön tutkimuksen mukaan töitä tekeviä oli kuitenkin huomattavasti enemmän kuin vajaa puolet. Rahoituksen vapaavalinnaisia kursseja käyvillä opiskelijoilla onkin usein työpaikka koulun ohessa, jossa töitä tehdään koko- tai osa-aikaisesti. Heillä opinnot alkavat olla jo loppuvaiheessa, joten töiden tekemiselle on enemmän aikaa, ja heidän on mahdollista hakea töitä omalta alalta. Osalla heistä saattaa olla myös käynnissä työharjoittelu. Sen sijaan opiskelijoilla joiden opinnot ovat vielä alkuvaiheessa tai kokonaan kesken ei ole työnteolle yhtä paljoa aikaa. Tällöin töitä tehdään tyypillisesti kesäisin ja loma-aikoina. Töiden saaminen on myös haastavaa tässä taloustilanteessa ja kilpailu työpaikoista on

kovaa. Töiden teon lisäksi opiskelijat kerryttivät säästöjään opintolainalla, ja erilaisilla etuuksilla ja tuilla. Osa opiskelijoista nostaa nykyään pienikorkoista opintolainaa, ja sijoittaa sen kokonaan tai osittain.

6.1.1 Opiskelijoiden säästämistottumuksia

Tutkimukseen osallistuneista opiskelijoista 85 prosenttia ilmoitti säästävänsä tällä hetkellä. Teoriaosuudessa esitellyn tutkimuksen mukaan puolestaan 60 prosentilla suomalaisista oli säästöjä tai sijoituksia vuonna 2015 (Finanssialan keskusliitto 2015, 11). Tästä voitaisiin päätellä, että rahoituksen opiskelijat säästivät ja sijoittivat aktiivisemmin kuin suomalaiset keskimäärin. Opinnäytetyössä tutkittiin oliko vastaajien työtilanteella vaikutusta siihen säästivätkö he tällä hetkellä. Vertailua tehdessä saatiin selville, että kaikki kokopäiväisesti työskennelleet myös säästivät. Osa-aikaisesti ja kesäisin työskentelevistä puolestaan suurin osa säästi, mutta eivät kaikki. Yllättävää oli, että tällä hetkellä työttöminä olevista suurin osa säästi, kun toisaalta osa työssä käyvistä ei työpaikasta ja palkkatuloista huolimatta säästänyt. Työpaikkaa ei siis voitu pitää takeena säästämiseksi, eikä työttömyyttä säästämättömyydelle. Tulotasolla sen sijaan oli enemmän vaikutusta asiaan. Säästävien opiskelijoiden määrä alkoi laskea tulojen myötä, kun vuositulot olivat 25 000 euroa tai alle. Tehtyjä havaintoja tukee myös tulos, jonka mukaan liian alhainen tulotaso oli yleisin syy säästämättömyyteen.

Säästämisbarometrin saamien tuloksien mukaan mitä vanhempi henkilö oli, niin sitä pidemmälle hän suunnitteli talouttaan, ja miehet suunnittelivat talouttaan naisia pidemmälle (Säästöpankki 2014). Opinnäytetyön tutkimuksesta havaittiin, että erot sukupuolten välillä rahoituksen opiskelijoiden kohdalla eivät olleet niin suuria, kuin Säästöpankin tutkimuksessa. Pieniä eroavaisuuksia löytyi silti. Tuloksista nähtiin myös, että yllättävän suuri määrä opiskelijoista suunnitteli talouttaan jopa vuoden päähän. Syy tälle on luultavasti opiskelijoiden alhaiset ja epäsäännölliset tulot, jotka edellyttävät talouden suunnittelua joskus pitkäksikin aikaa eteenpäin. Suurimmat eroavaisuudet miesten ja naisten välillä talouden suunnittelussa olivat suunniteltaessa kahden viikon, kolmen kuukauden ja vuoden päähän. Muita suuria eroavaisuuksia ei havaittu. Tutkimuksessa saatiin myös selville, että mitä pidemmälle opiskelija suunnitteli talouttaan, niin sitä säännöllisemmin hän myös säästi. Lisäksi havaittiin, että talouttaan pitkälle suunnittelevat olivat muita kiinnostuneempia säästämiseksi ja sijoittamisesta, sekä pitivät niitä tärkeänä omassa elämäntilanteessaan. Voidaan siis todeta, että talouden pitkäjänteisellä suunnittelulla on yhteneväisyyksiä myös suunnitelmallisen ja tarkoituksenmukaisen säästämisen sekä sijoittamisen kanssa.

Opiskelijoista 15 prosenttia ei säästänyt tällä hetkellä lainkaan. Heistä suurin osa vastasi syyn säästämättömyydelle olevan liian alhainen tulotaso. Seuraavaksi suurin syy oli, ettei tiedetty miten säästää. Kukaan vastaajista ei ollut kuitenkaan vastannut säästämättömyyden johtuvan kiinnostuksen puutteesta. Voitaisiinkin olettaa, että opiskelijat jotka valitsevat rahoituksen opinnot ovat myös kiinnostuneita säästämisestä ja sijoittamisesta. Opiskelijoista puolestaan ne jotka vastasivat tiedonpuutteen olevan syynä tälle, saattoivat olla vielä suhteellisen alkuvaiheessa opintojaan. Silloin tietoa eri säästämisen ja sijoittamisen muodoista ei ole vielä kertynyt yhtä paljoa, kuin valmistumisen kynnyksellä oleville. Tehtyjä päätelmiä tukivat myös tutkimuksen tulokset joiden mukaan kaikki jotka eivät nyt säästäneet aikoivat kuitenkin aloittaa säästämisen tulevaisuudessa. Suurin osa arvioi aloittavansa säästämisen seuraavan kahden vuoden sisällä. Siinä vaiheessa opinnot saattavat olla osalla jo ohi, jolloin rahaa jää enemmän säästöön, ja tietoa säästämisestä ja sijoittamisesta on kertynyt lisää.

Puolella säästäväistä opiskelijoista oli jonkinlainen säästämissuunnitelma. Tuloksista havaittiin, että suurin osa säästämissuunnitelman omaavista henkilöistä sijoittui kaikkein useimmin säästäviin, eli joko viikoittain, joka toinen viikko tai kuukausittain säästäviin. Suurimmat erot opiskelijoiden välillä olivat ei-säännöllisesti säästettäessä, ja joka toinen kuukausi säästettäessä, joissa vastaajista suurin osa ei omistanut säästämissuunnitelmaa. Muuten suuria eroavaisuuksia ei ilmennyt. Säästämissuunnitelma näytti siis tukevan säännönmukaista ja tiheää säästämistä. Tuloksista havaittiin myös, että mitä tiheämmin ja säännöllisemmin henkilö säästi, niin sitä isompia summia hän vuodessa sai säästettyä, ja sitä tärkeämpänä hän piti säästämistä omassa elämäntilanteessaan. Lisäksi kaikki opiskelijat, jotka eivät vielä säästäneet säännöllisesti, ilmoittivat aikovansa aloittaa säännöllisen säästämisen tulevaisuudessa. Epäsäännöllisen säästämisen syitä ovat siis luultavasti opiskelijalle tyypilliset epäsäännölliset tulot, joista on vaikeampi säästää säännöllisesti.

Tutkimuksen tuloksien perusteella nähtiin, että säästösummat vaihtelivat melko paljon. Kuitenkin yli puolella opiskelijoista säästösumma oli 2000 euroa tai vähemmän. Säästetyt summat vuodessa eivät siis olleet kovin suuria. Yli puolet opiskelijoista puolestaan säästi omaa asuntoa varten, sekä yllättäviä menoja tai yleistä toimeentuloa varten. Oman asunnon ostaminen onkin monella tavoitteena koulun jälkeen, kun päästään työelämään mukaan täyspäiväisesti. Vakituisen työn myötä pankki saattaa olla valmis myöntämään hakijalle asuntolainan, mutta sekin edellyttää alkupääomaa, jota on hyvä kerryttää jo opiskelujen aikana. Tällä hetkellä kun pankkitilien korot ovat yleisesti varsin matalia, niin ASP-säästötilin korko on niihin nähden melko korkea. Yllättäviä menoja ja yleistä toimeentuloa varten säästäminen taas auttaa varautumaan yllättäviin isompiinkin

menoihin. Osa myös työskentelee koulun ohella vain kesäisin, jolloin esimerkiksi kesätöistä säästetyt rahat parantavat elintasoja talvella, jolloin ainoa tulo saattaa olla opintotuki. Vain muutama opiskelijoista oli aloittanut säästämisen eläkepäiviä varten. Eläkettä varten säästäminen saattaa tuntua nuorena kaukaiselta. Pitäisi kuitenkin muistaa vanha sanonta, että aika on rahaa, ja säästäminen kannattaisi aloittaa ajoissa. Säästämistä on aina hyötyä, myös silloin kun saataisiin säästettyä vain hyvin pieniä summia kerrallaan.

6.1.2 Opiskelijoiden sijoittamistavat nyt ja tulevaisuudessa

Aktian teettämän tutkimuksen mukaan 72 prosenttia suomalaisista säästää tilille sen alhaisesta korosta huolimatta (Aktia Pankki Oyj 2015). Tämänkin opinnäytetyön vastaajista suurin osa ilmoitti säästävänsä tilille (70 prosenttia). Seuraavaksi suosituin säästö- ja sijoitusmuoto oli ASP-säästäminen, mikä onkin suunniteltu juuri kohderyhmäämme kuuluvia nuoria aikuisia varten. Rahastosijoittaminen ja osakesijoittaminen olivat myös suosittuja sijoittamisen ja säästämisen muotoja vastaajien keskuudessa. Finanssialan keskusliitto listasi ne myöskin tilisäästämisen jälkeen suomalaisten eniten käyttämiksi muodoiksi. Heidän tutkimuksensa mukaan erityisesti 25 ikävuoden jälkeen kiinnostus rahastosijoittamista kohtaan kasvoi. Tähän voi vaikuttaa juuri se, että yleensä opiskelijat valmistuvat 25 vuoden iässä, ja siirtyvät vakituisesti työelämään. Säästäväistä opiskelijoista 29 henkilöä sijoitti osakkeisiin ja 32 rahastoihin, joten ero näiden kahden sijoittamistavan välillä ei ollut suuri. Osa vastaajista sijoitti myös molempiin yhtä aikaa. Sen sijaan vakuutusäästämistä ei harrastanut kuin muutama opiskelija. Vertailua sijoittamistavoista tehtiin lisäksi eri sukupuolten välillä. Naisista suurin osa suosi turvallisimmiksi miellettyjä säästämismuotoja, eli tilisäästämistä ja ASP-säästämistä. Miehet sen sijaan suosivat näiden tapojen lisäksi myös riskiä enemmän sisältäviä rahasto- ja osakesijoituksia. Usein miehet ovatkin halukkaita ottamaan enemmän riskiä kuin naiset, mikä näkyy myös säästämis- ja sijoittamistapojen valinnassa. Miehet usein myös haluavat tehdä asioita konkreettisesti sijoittaessaan. Tällöin erityisesti osakesijoittaminen on hyvä vaihtoehto. (Finanssialan keskusliitto 2015, 10.)

Tutkimuksessa opiskelijoiden eniten suosimat rahastomuodot olivat yhdistelmärahastot ja osakerahastot. Yhdistelmärahasto on yleensä suhteellisen helppo sijoituskohte opiskelijalle, sillä siinä salkunhoitaja tekee sijoituspäätökset asiakkaan puolesta, ja riskiä voidaan kasvattaa tai laskea helposti salkun sisällön ja painotusten mukaan. Osakerahastoiden kautta on sen sijaan mahdollista saada hieman suurempaa tuottoa, mutta edelleen joku muu tekee sijoituspäätökset asiakkaan puolesta. Lisäksi hajautus eri osakkeisiin tulee osakerahastoissa kuin kaupan päälle. Korkorahastot ja indeksirahastot

olivat seuraavaksi suosituimpia muotoja. Korkorahastojen tuotto-odotukset ovat tällä hetkellä hyvin matalalla, kun korot ovat alhaalla. Indeksirahastoihin sijoittaminen on puolestaan hyvä vaihtoehto opiskelijalle, sillä niiden hallinnointikulut ovat hyvin alhaisia. Lähes kaikki rahastoihin sijoittavista opiskelijoista, yhtä lukuun ottamatta, tiesivät mihin heidän rahastonsa sijoittavat. Tämä on tärkeää, ja toisaalta myös merkki perehtyneisyydestä ja mielenkiinnosta omaa varallisuuttaan kohtaan. Säännöllistä säästämistä rahastojen kautta harrasti lähes puolet vastaajista. He sijoittivat rahastoihin pienemmän summan kuukausittain. Tällainen säännöllinen säästäminen rahastoihin on tällä hetkellä hyvä keino välttyä tilisäästämisen lähes olemattomalta korolta. Varsinkin kun huolellisella hajauttamisella rahastosäästämistä on mahdollista tehdä melko turvallinen säästämistapa.

Vastaajat halusivat säästää ja sijoittaa turvallisesti, mutta myös mahdollisimman tuottavasti. Harvalla opiskelijalla tuskin olisikaan mahdollista sijoittaa ja menettää suuria summia pääomaa, kun tulot ovat muutenkin pienet. Yhteen kohteeseen ei toisaalta myöskään pitäisi sijoittaa enempää kuin mitä on varaa menettää. Opiskelijat eivät myöskään halunneet käyttää turhan paljoa aikaa sijoitusten ja säästöjen tekemiseen tai pohtimiseen, ja toisaalta liian vaativat tuntuvat ja monimutkaiset sijoitusmuodot eivät ole hyvä vaihtoehto kenellekkään. Varojen helppo rahaksi muutettavuus on myös tärkeää, kun varoja ei ole paljoa käytettävissä. Tällöin osaa säästöissä olevista varoista saatetaan joutua käyttämään yllättäviä menoja varten. Silloin on tärkeää, että säästöt on mahdollista saada käyttöön nopeasti ja mahdollisimman edullisesti. Sijoitusaikalla ei sen sijaan ollut monellekaan merkitystä päätöstä tehtäessä. Tätä tulosta tukevat myös vastaukset siitä kuinka pitkään opiskelijat olivat valmiita säästämään. Yli puolet opiskelijoista olisi ollut valmis säästämään yli kymmenen vuotta, mikä on jo varsin hyvä sijoitusaika. Pitkän sijoitus- ja säästämisajan suosiminen on hyvä asia, sillä suunnitelmat tulisi aina tehdä pitkälle aikavälille. Varsinkin nuorella iällä, kun osan sijoituksista ja säästöistä käyttöönottamiseen voi olla aikaa vielä vuosikymmeniä. Näin pitkällä sijoitushorisontilla esimerkiksi tutkimuksen suosituin säästämismuoto tilisäästäminen ei olisi kannattavin vaihtoehto.

Kyselyyn osallistuneita opiskelijoita kiinnosti tulevaisuudessa eniten osake- ja rahastosijoittaminen. Lisäksi ASP-säästäminen oli yksi suosituimmista ja heitä kiinnostavimmista säästömuodoista nyt ja tulevaisuudessa. Muutama opiskelija oli myöskin ehtinyt jo ostaa asunnon ASP-lainalla. Toiseksi vähiten heitä sen sijaan kiinnosti tilisäästäminen, joka kuitenkin tällä hetkellä oli suurimman osan käyttämä säästämismuoto. Vakuutusäästäminen ei kiinnostanut opiskelijoita tulevaisuudessakaan, mutta tämä voi muuttua siinä vaiheessa kun eläkesäästäminen alkaa tuntua

konkreettisemmalta, ja opitaan lisää sijoittamisesta ja verotuksesta. Tuloksista voitaisiinkin päätellä, että tulevaisuudessa opiskelijoiden käyttämät sijoittamisen ja säästämisen muodot voivat erota suuresti siitä, mitä he käyttävät ja suosivat tänä päivänä. Tiedolla ja osaamisella voidaan olettaa olevan suuri vaikutus siihen mitä sijoitus- ja säästämistapoja kukin valitsee, tai on tähän mennessä valinnut. Suurin osa opiskelijoista oli sitä mieltä, että he ymmärtävät heille annettuja sijoitusneuvoja ja osaavat arvioida niitä. Lähes saman verran opiskelijoita oli myös sitä mieltä, että heillä on tarpeeksi tietoa ja taitoa, jotta he osaavat tehdä itsenäisesti säästämiseen ja sijoittamiseen liittyviä päätöksiä. Tietoa omaavat opiskelijat kokivat myös itsensä helpommin sijoittajiksi, ja heille oli tärkeää, että he saivat tehdä itse asioita konkreettisesti sijoittaessaan ja säästäessään. Opiskelijat joilla on paljon tietoa sijoittamisesta, ovat yleensä hankkineet sitä opiskelujen lisäksi itse sijoittamalla. Sijoittaessa, niin kuin monessa muussakin asiassa, parhaiten oppii itse tekemällä. Samaten sijoittamisesta paljon tietävät ovat usein hyvin kiinnostuneita aiheesta, ja siksi innostuneita sijoittajia. Heidän on myös helppo mieltää itsensä sijoittajiksi, toisin kuin ihmisten joille sijoitustermit ovat vieraita, ja jotka mieltävät itsensä ennemmin säästäjiksi. Tosin siltikään kovin moni opiskelija ei kokenut itseään tutkimuksen mukaan sijoittajaksi.

6.1.3 Rahoitusalan opiskelijoiden kiinnostus säästämiseen ja sijoittamiseen

Tiedon lisäksi haluttiin saada selville kuinka kiinnostuneita rahoituksen opiskelijat olivat säästämisestä ja sijoittamisesta. Toisena alakysymyksenä esitettiin kysymys ”Ovatko rahoituksen opiskelijat kiinnostuneita varojensa säästämisestä ja sijoittamisesta?”. Lähes kaikki vastaajat olivat yhtä mieltä siitä, että he ovat kiinnostuneita säästämisestä ja sijoittamisesta, sekä kokevat sen tärkeäksi omassa elämäntilanteessaan. Tämä näkyi myös siinä, että rahoituksen opiskelijoista jopa 85 prosenttia säästi, mikä oli suurempi määrä kuin suomalaisista keskimäärin. Tieto voi kiinnostuksen lisäksi vaikuttaa tähänkin, koska osa suomalaisista ei aina osaa mieltää itseään säästäjäksi, vaikka todellisuudessa on sitä. Tieto myös saa ymmärtämään kuinka tärkeää varallisuudesta huolehtiminen on. Tyytyväisyys omaan taloudelliseen tilanteeseen sai vaihtelevia vastauksia kyselyssä, mutta silti lähes kaikki vastaajat kokivat että pystyvät hallitsemaan omaa talouttaan. Opiskelija saattaa siis hallita taloutensa, vaikkei olisikaan täysin tyytyväinen siihen. Se on varmasti yleistä opiskelijoiden elämässä, sillä vaikka vähillä tuloilla osataan elää ja tulla toimeen, niin harva niin sanotusti nauttii kyseisestä tilanteesta. Vähäiset tulot pakottavat aina tekemään valintoja, ja jatkuva rahapula sekä talousasioiden miettiminen voi olla uuvuttavaa. Opiskelijoilta kysyttiin myös kokivatko he säästämisen opiskelijana vaikeaksi, ja mielipiteet vastaan ja puolesta jakautuivat melko kahtia opiskelijoiden välillä. Tuloksista nähtiin että ne joilla rahaa jäi paljon säästöön vuodessa, eivät kokeneet säästämistä

vaikeaksi toisin kuin ne jotka eivät saaneet säästettyä paljoa. Rahoituksen opiskelijoiden voidaan siis sanoa olevan kiinnostuneita omasta varallisuudestaan sekä säästämisestä, mutta opiskelijana eläminen tuo mukanaan omat haasteensa. Saadut vastaukset tukivat esittämäämme ennakkohypoteesia ”Rahoituksen opiskelijat ymmärtävät säästämisen tärkeyden ja ovat kiinnostuneita varojensa säästämisestä ja sijoittamisesta”.

Työn yksi tehtävistä oli selvittää onko rahoituksen opiskelulla vaikutusta opiskelijoiden säästämisen ja sijoittamisen tottumuksiin. Haaga-Heliassa rahoituksen opinnoissa käydään kattavasti läpi eri sijoittamisen ja säästämisen muotoja. Tutkimusta tehtäessä oletettiin, että tietämyksen lisäksi opinnot lisäävät myös kiinnostusta säästämistä sekä sijoittamista kohtaan. Rahoituksen opintojen valinnankin voidaan jo olettaa kertovan ainakin orastavasta kiinnostuksesta. Toinen ennakkohypoteesi oli ”Rahoituksen opiskelu lisää tietämystä ja mielenkiintoa säästämistä ja sijoittamista kohtaan”. Eniten samaa mieltä vastaajat olivat siitä, että opiskelu oli lisännyt heidän mielenkiintoaan säästämistä ja sijoittamista kohtaan. Suurin osa koki myöskin opiskelujen antaneen lisää valmiuksia tehdä säästämistä ja sijoittamista koskevia päätöksiä, mutta tästä ei oltu aivan yhtä samaa mieltä kuin edellisestä. Voidaan siis sanoa, että ainakin suurimmalle osalle Haaga-Helian rahoituksen opiskelijoista opinnot ovat tarjonneet uutta hyödyllistä tietoa, sekä erityisesti kasvattaneet mielenkiintoa sijoittamista ja säästämistä kohtaan. Osan kohdalla voi olla, että tietämystä ja kiinnostusta oli jo ennen opintojakin, ja sen vuoksi opiskelija ei koe opinnoilla olleen merkittävää vaikutusta asiaan. Osalla opinnot olivat myös suhteellisen alussa, joten uutta tietämystä ei ehkä ollut kertynyt paljoa. Rahoituksen opiskelu vaatii myös luentojen ja tenttien lisäksi paljon itsenäistä opiskelua, sillä omaksuttavaa tietoa on paljon, eikä kaikkea ole tarkoituksena opettaa koulussa. Lähes kaikki opiskelijoista kuitenkin selkeästi kokivat opinnoilla olleen ainakin jonkin verran positiivista vaikutusta. Tämä voitiin havaita myös siitä, että suurin osa vastanneista opiskelijoista säästi suunnitelmallisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Voidaan siis todeta toisenkin ennakkohypoteesin toteutuneen.

6.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tässä luvussa arvioimme tehdyn tutkimuksen validiteettia, reliabiliteettia ja objektiivisuutta. Tutkimuksen tuloksien luotettavuuden ja riippumattomuuden takaaminen on tärkeää, jotta saaduista tuloksista pystyttäisiin tekemään johtopäätöksiä. Onnistuneen ja luotettavan tutkimuksen tekemiseksi tiettyihin asioihin täytyy kiinnittää huomiota jo aivan tutkimuksen suunnittelun alkuvaiheista lähtien. Seuraavaksi kerromme miten tässä tutkimuksessa on onnistuttu varmistamaan sen luotettavuuden säilyminen alusta loppuun.

Tutkimuksen validiteetilla kuvataan sitä kuinka onnistuneesti tutkimuksella on mitattu ja tutkittu sitä mitä oli tarkoituskin. Tämä voidaan parhaiten varmistaa tutkimuksen huolellisella suunnittelulla ja harkitulla tiedonkeruulla. Tässä tutkimuksessa sen validiteetti varmistettiin muun muassa heti alussa tekemällä mahdollisimman tarkka opinnäytetyösuunnitelma. Siinä laadittiin huolellisesti tutkimusongelmaa tukevat päättökysymys, alakysymykset ja ennakkohypoteesit, joidenka ympärille teoriaosuutta ja kyselylomaketta alettiin koota. Kyselylomakkeen tekemisessä käytettiin lisäksi apuna muita vastaavia kyselyitä ja opinnäytetyön ensimmäisenä valmistunutta teoriaosuutta. Lisäksi lomake testattiin muutamalla opiskelijalla ennen käyttöönottoa, jotta nähtiin onko se toimiva. Kyselylomakkeista osa käytiin teettämässä paikan päällä rahoituksen ASO-kursseilla, ja osa lähetettiin Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijoille heidän sähköposteihinsa. Näin varmistettiin, että kaikki tutkittavat henkilöt kuuluivat tutkimuksen perusjoukkoon. Tutkimuksen kautta saatiin vastaus sen tutkimusongelmaan tutkimuskysymysten ja ennakkohypoteesien kautta. Näin voidaankin todeta tutkimuksen olleen validi. (Heikkilä 2014, 27.)

Kvantitatiivista tutkimusta tehdessä siitä saatujen tuloksien tulee olla luotettavia. Tätä mitataan reliabiliteetilla. Tällä tarkoitetaan sitä, että tutkimuksen tuloksien ei tulisi olla sattumanvaraisia. Esimerkiksi jos testi toistettaisiin, tulisi siinä päätyä samanlaisiin tuloksiin. Tähän päästään parhaiten kun suhtaudutaan tutkimukseen kriittisesti, sekä hankitaan riittävän iso otos, joka myös kuvaa mahdollisimman kattavasti perusjoukkoa. Tässä työssä reliabiliteetti pyrittiin varmistamaan riittävällä otoksella perusjoukosta. Tavoitteena oli saada kasaan noin 100 vastausta, jotta otos olisi tarpeeksi kattava perusjoukkoon nähden. Perusjoukkoon arvioitiin kuuluvan noin 350 opiskelijaa. Tähän tavoitteeseen myös päästiin, kun vastauksia saatiin yhteensä 94 kappaletta. Samaten haluttiin varmistaa otoksen mahdollisimman hyvä perusjoukon kuvaus käymällä mahdollisimman monella eri kurssilla, ja lähettämällä lisäksi kysely sähköpostilla Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijoille. Näin vastaajiksi valikoitui erilaisia henkilöitä jotka olivat eri-ikäisiä, erilaisissa elämäntilanteissa ja joiden opinnot olivat eri vaiheissa. (Heikkilä 2014, 28.)

Tutkimuksen luotettavuus pyrittiin varmistamaan lisäksi vastauksien huolellisella käsittelyllä. Osa vastauksista lisättiin itse käsin Webropol-ohjelmaan paperisista lomakkeista. Vastauksia kirjatessa ne tarkistettiin pariin kertaan, jotta välttyttiin näppäilyvirheiltä. Excelissä piirretyt taulukot ja sitä kautta saadut prosenttiluvut tarkistettiin myös niin, että ne täsmäsivät saatuihin tuloksiin. Pohdinnan ja johtopäätösten tueksi laskettiin osasta vastauksista korrelaatiokertoimet suhteessa muihin saatuihin vastauksiin.

Näin voitiin vielä varmistaa saatujen tulosten, ja niistä tehtyjen havaintojen paikkansapitävyys.

Onnistunut tutkimus on objektiivinen eli tutkijastaan riippumaton. Tutkija pitäisi voida pystyä vaihtamaan ilman, että se vaikuttaa saataviin tutkimustuloksiin. Tutkimusta tehdessä on pyrittävä pysymään puolueettomana eikä tutkijan omien mielipiteiden pidä antaa vaikuttaa tutkittaviin. Tätä kaikkea on noudatettu kyselytutkimusta tehdessä siten, ettei kysymyslomakkeessa tai sen esittelyssä ja saatekirjeessä ole johdateltu vastaajia. Tuloksia analysoidessa varmistettiin myös, etteivät tutkijan omat mielipiteet vaikuttaneet tehtyihin johtopäätöksiin. (Heikkilä, 2014, 28-29.)

6.3 Kehittämisehdotukset

Opinnäytetyössä haluttiin selvittää millaisia säästäjiä ja sijoittajia rahoituksen opiskelijat ovat, sekä kokevatko opiskelijat heillä olevan tarpeeksi tietoa ja taitoa säästää ja sijoittaa. Samaten tutkittiin kuinka kiinnostuneita he ovat säästämisestä ja sijoittamisesta, sekä kokevatko he koululla ja opinnoilla olleen vaikutusta näihin asioihin. Tutkimuksesta saatiin selville, että suurin osa vastaajista oli kiinnostunut varallisuutensa säästämisestä ja kasvattamisesta, sekä omasi mielestään hyvät taidot säästämisestä ja sijoittamisesta. Opiskelijoista suurin osa myös säästi suunnitelmallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Tutkimuksessa kohderyhmäksi valittiin nimenomaan rahoituksen opiskelijat, sillä heillä ajateltiin olevan erityistä tietoutta ja kiinnostusta säästämisestä ja sijoittamista kohtaan. Aikaisemmin oli tutkittu vain suomalaisten tai opiskelijoiden säästämisestä ja sijoittamista yleisesti. Tutkimukseen valittiin ainoastaan rahoituksen opiskelijat Haaga-Helian ammattikorkeakoulusta, mutta tulevaisuudessa tutkimusta voisi suorittaa mahdollisesti myös muissa ammattikorkeakouluissa tai korkeakouluissa ja yliopistoissa. Voitaisiin esimerkiksi tutkia millaisia säästäjiä ovat Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulun opiskelijat, tai eroaako heidän säästämisensä ja sijoittamisensa jotenkin ammattikorkeakoulun opiskelijoista? Mielenkiintoista olisi myös tutkia onko elinympäristöllä vaikutusta säästämiseen ja sijoittamiseen tutkimalla toisen paikkakunnan rahoituksen opiskelijoita, ja vertaamalla niitä tässä tutkimuksessa saatuihin tuloksiin. Selvittää voitaisiin myös mikä saa opiskelijat valitsemaan rahoituksen opinnot, ja kuinka paljon heillä on pohjatietoa ennen opintojen aloitusta. Jatkotutkimuksena voisivat olla myös syyt sille miksi rahoituksen opiskelijoiden sijoittamisen ja säästämisen tottumukset ovat sellaisia kuin ovat, eli miksi he säästävät ja sijoittavat juuri näin.

6.4 Oman oppimisen arviointi

Aloitin opinnäytetyön tekemisen vuoden 2015 marraskuussa. Ensimmäisenä tein opinnäytetyösuunnitelman jonka jälkeen aloin kirjoittaa teoriaosuutta, ja hahmotella kyselylomaketta. Juuri ennen joululomaa, joulukuun lopulla, olin saanut valmiiksi työn teoriaosuuden, sekä kyselyn teetettyä opiskelijoilla. Ennen vuodenvaihdetta siirsin vielä paperilomakkeiden tiedot Webropol-ohjelmaan. Tammikuun alkupuolella aloitin saatujen vastauksien analysoinnin, sekä taulukoiden piirtämisen ja korrelaatiokertoimien laskemisen. Helmikuun alkuun mennessä olin analysoinut tulokset ja kirjoittanut ensimmäisen version johtopäätöksistä. Olin asettanut tavoitteeksi saada työn valmiiksi maaliskuun loppupuolella, joten tavoitteeseen päästiin. Tämän varmistin tekemällä opinnäytetyötä ensimmäiset pari kuukautta noin neljänä päivänä viikossa, aina parista tunnista ylöspäin. Työn lisäksi suoritin myös muutamaa muuta kurssia koulussa, mutta olin poissa töistä lokakuusta helmikuun alkuun. Näin saatoin keskittyä opinnäytetyön tekemiseen, eikä sen tekeminen jäänyt missään vaiheessa kesken tai pitäkäksi aikaa tauolle.

Opinnäytetyön tekeminen oli mielestäni todella opettavainen prosessi. Olin itse opiskellut rahoitusta ja pankkialan opintoja noin puolitoista vuotta ennen tutkimuksen tekemistä, ja itseäni kiinnosti kovasti säästäminen ja eri sijoittamisen muodot. Aloitin työn tekemisen tutustumalla useampaan lähdekirjallisuuteen, sekä etsimällä materiaalia internetistä. Tätä kautta opin jo paljon lisää rahoituksesta. Lisäksi syvensin teoriaosuuden kirjoittamisen myötä osaamistani niin rahoituksesta, säästämisestä ja sijoittamisesta kuin verotuksestakin. Kvantitatiivinen tutkimus oli minulle myös uusi tutkimusmuoto, jota en ollut käyttänyt aiemmin. Apua tutkimuksen kanssa sain muun muassa kirjoista, mutta erityisesti koulun järjestämistä opinnäytetyöpajoista. Kävin niissä lähes joka viikko, joka myös rytmitti tekemistä ja antoi lisää motivaatiota työn tekemiseen. Lisäksi opin käyttämään minulle aivan uusia ohjelmia kuten Webropolia ja SPSS-ohjelmaa, sekä entistä paremmin jo entuudestaan tuttua Microsoft Excel-ohjelmaa.

Lähteet

Af Heurlin, A. 2016. Miksi Sijoittajat panikoivat? ”Keskuspankit voisivat estää sen”.

Luettavissa: <http://www.talouselama.fi/sijoittaminen/miksi-sijoittajat-panikoivat-keskuspankit-voisivat-estaa-sen-6302984>. Luettu: 25.2.2016.

Aktia Pankki Oyj 2015. Suomalaiset suosivat yhä tilisäästämistä. Lehdistötiedote.

Luettavissa: <http://otp.investis.com/clients/fi/aktia/omx/omx-story.aspx?cid=737&newsid=41170>. Luettu: 24.11.2015.

Euro & Talous. Suomen talouden tilanne edelleen hankala. Luettavissa:

<http://www.eurojatalous.fi/fi/2015/5/ennuste-suomen-talouden-tilanne-edelleen-hankala/>.
Luettu: 25.2.2016.

Finanssialan keskusliitto 2015. Säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat. Luettavissa:

https://www.fkl.fi/materiaalipankki/julkaisut/Julkaisut/FK-Julkaisu-Saastaminen_luotonkaytto_ja_maksutavat_2015.pdf. Luettu: 16.12.2015.

Finanssivalvonta 2014. Osakkeet. Luettavissa:

<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Osakkeet/Pages/Default.aspx>. Luettu: 30.11.2015.

Finanssivalvonta 2015. Asunostosäästöpalkkiotili (ASP-tili) on tarkoitettu ensiasunnon ostajille. Luettavissa:

<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Talletukset/ASP-tili/Pages/Default.aspx>. Luettu: 18.11.2015.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu 2014. Metsä sijoituskohteena. Moodle. Säästäminen ja sijoittaminen. Luettavissa: <http://www.haaga-helia.fi>. Luettu: 23.2.2016.

Havia, P. 2015. Millainen metsä on hyvä sijoituskohde?. Luettavissa: <http://metsaan-lehti.fi/fi/artikkeli/millainen-metsa-hyva-sijoituskohde>. Luettu: 24.2.2016.

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9. uudistettu painos. Edita Publishing Oy. Porvoo.

Hulkrantz, J. & Masalin, B. 2007. Elämäsi rahat. Nemo. Helsinki.

Hurmerinta, M. 2015. Miljonääriksi ennen eläkeikää? Onnistuu, ja se vaatii alle 5 euroa päivässä. Luettavissa: <http://www.talouselama.fi/uutiset/miljonaariksi-ennen-elakeikaa-onnistuu-ja-se-vaatii-alle-5-euroa-paivassa-6060359>. Luettu: 7.12.2015.

Kallunki, J-P., Martikainen M. & Niemelä J. 2011. Ammattimainen sijoittaminen. 7. painos. Talentum Media Oy. Vantaa.

Kela 2015a. Opintotuki. Luettavissa: <http://www.kela.fi/opintotuki>. Luettu: 14.12.2015.

Kela 2015b. Opiskelijan omat tulot. Luettavissa: http://www.kela.fi/tulot_opiskelijan-omat-tulot. Luettu: 14.12.2015.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2014. Osaomistusasunto. Luettavissa: <http://www.kkv.fi/Tietoa-ja-ohjeita/Ostaminen-myyminen-ja-sopimukset/asuntokauppa/osaomistusasunto/>. Luettu: 1.2.2016.

Koistinen, J. 2011. Sijoitussalkun rakentaminen. Luettavissa: <http://www.investori.com/j/artikkelit/yleistae-sijoittamisesta/94-sijoitussalkun-rakentaminen>. Luettu: 13.4.2016.

Kullas, E & Myllyoja, N. 2014. Nainen ja rikastumisen taito. Talentum Media Oy. Helsinki.

Majasalmi, T. 2012. Totuus taloudestasi. Talentum. Helsinki.

Morningstar 2012. Näillä eväin sijoittamisen alkuun. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/news/83570/n%C3%A4ill%C3%A4-ev%C3%A4in-sijoittamisen-alkuun.aspx>. Luettu: 13.4.2016.

Mustonen, A. 2015. Metsärahasato tuli taviksen ulottuville. Luettavissa: <http://www.kauppalehti.fi/uutiset/metsarahasto-tuli-taviksen-ulottuville/hDafeBhw>. Luettu: 24.2.2016.

Noponen, S. 2015. Kansa säästi, osakkeet kertovat – Suomi luottaa näihin. Luettavissa: <http://www.taloussanomat.fi/porssi/2015/05/31/kansa-saasti-osakkeet-kertovat-suomi-luottaa-naihin/20156911/170?n=1>. Luettu: 1.12.2015.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014. Opiskelijatutkimus 2014. Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulo ja opiskelu. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2014:10. Korkeakoulu- ja

tiedepolitiikan osasto. Luettavissa:

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2014/liitteet/okm10.pdf?lang=fi>.

Luettu: 17.12.2015.

OP 2016. OP-Metsänomistaja. Luettavissa: <https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-jasijoitukset/rahastot/rahastot?sivu=rahastotuotekortti.html&id=36220&type=M&sym=120895246#>. Luettu: 24.2.2016.

OP-Pohjola 2010. OP-Pohjola-ryhmän sijoittajabarometri 25.11.2010: Joka neljäs varautuu työskentelemään vielä eläkkeellä. Luettavissa:

<https://www.pohjola.fi/pohjola?cid=-100&srcpl=3>. Luettu: 5.12.2015.

OP-Pohjola 2016. OPn ekonomistien suhdanne-ennuste: Talous lepattaa pienellä liekillä.

Luettavissa: <https://www.op.fi/op/op-ryhma/media?cid=-75060&srcpl=4>. Luettu: 25.2.2016.

Osuuspankki 2015. ASP-laina. Luettavissa:

<https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/lainat/asuntolaina/asp-laina?id=20210&srcpl=8>.

Luettu: 18.11.2015.

Pesonen, M. 2011. Säästäjästä sijoittajaksi. WSOYpro Oy. Jyväskylä.

Pomell, P. 2009. Salkunrakentamisen aakkoset II. Vararahasto ja allokaatio. Luettavissa:

<http://www.arvopaperi.fi/uutiset/salkunrakentamisen-aakkoset-ii-vararahasto-ja-allokaatio-6112391>. Luettu: 13.4.2016.

Puttonen, V & Repo, E. 2011. Miten sijoitan rahastoihin. 5. uudistettu painos. WSOYpro Oy. Helsinki.

Rantala, J. & Kivisaari, E. 2014. Vakuutusoppi. 12. uudistettu painos. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy. Turenki? Helsinki.

Reit 2016. What is a REIT?. Luettavissa: <https://www.reit.com/investing/reit-basics/what-reit>. Luettu: 23.2.2016.

Simola, U. 2015. Asuntorahastot saivat vauhdikkaan lähdön. Luettavissa:

<http://www.taloustaito.fi/Sijoitukset/Rahastot/Asuntorahastot-saivat-vauhdikkaan-lahdon/>.

Luettu: 23.2.2016.

Suomen asumisoikeusyhteisöt ry 2016. Luettavissa:
<http://www.asumisoikeus.fi/fi/hakeminen>. Luettu: 1.2.2016.

Säästöpankki 2014. Näin Suomi säästää. Luettavissa: <http://www.saastopankki.fi/nain-suomi-saastaa>. Luettu: 14.12.2015.

Talletussuoja 2014. Talletustilit. Luettavissa:
http://talletussuoja.fi/tietoatallettajalle/suojattavat_tuotteet/talletustuotteet/Sivut/default.aspx. Luettu 18.11.2015.

Tilastokeskus 2014. Äidit tilastoissa. Luettavissa:
http://www.stat.fi/tup/tilastokirjasto/aitienpaivatilastoja_2014.html. Luettu: 16.12.2015.

United Bankers 2016a. Reaaliomaisuuteen sijoittaminen. Luettavissa:
<http://unitedbankers.fi/tietoa-sijoittamisesta/reaaliomaisuuteen-sijoittaminen/>. Luettu: 24.2.2016.

United Bankers 2016b. UB Metsä. Luettavissa: <http://unitedbankers.fi/ub-metsa/>. Luettu: 24.2.2016.

Vakuutus- ja rahoitusneuvonta 2015. Pankkilautakunta suositti pankkeja yhteisvastuullisesti maksamaan ASP-lisäkoron. Luettavissa:
<https://www.fine.fi/ajankohtaista/uutinen/pankkilautakunta-suositti-pankkeja-yhteisvastuullisesti-maksamaan-asp-lisakoron.html>. Luettu 18.11.2015.

Valtiokonttori 2015a. ASP-järjestelmä. Luettavissa: http://www.valtiokonttori.fi/fi-fi/Kansalaisille_ja_yhteisoille/Lainat_takaukset_ja_korkotuet/Korkotuet/ASPjarjestelma. Luettu 18.11.2015.

Valtiokonttori 2015b. ASP-säästäminen. Luettavissa: http://www.valtiokonttori.fi/fi-fi/Kansalaisille_ja_yhteisoille/Lainat_takaukset_ja_korkotuet/Korkotuet/ASPjarjestelma/ASPSaastaminen. Luettu: 18.11.2015.

Valtionkonttori 2014. Korkotuki ASP-lainalle. Luettavissa: http://www.valtiokonttori.fi/fi-fi/Kansalaisille_ja_yhteisoille/Lainat_takaukset_ja_korkotuet/Korkotuet/ASPjarjestelma/Korkotuki_ASPlainalle. Luettu: 18.11.2015.

Verohallinto 2015. Ensiasunnon osto. Luettavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Asunnon_osto/Ensiasunnon_osto%289157%29. Luettu: 18.11.2015.

Viitanen, P. 2014. ASP-säästäjäksi ehtii vielä 39-vuotiaana. Luettavissa: http://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/asp-saastajaksi-ehii-viela-39-vuotiaana. Luettu: 18.11. 2015.

Väänänen, S. 2015. Kiinteistösijoittamista hajautetusti jokaiselle – esittelyssä REIT-rahastot. Luettavissa: <http://www.sijoittaja.fi/26968/kiinteistosijoittamista-hajautetusti-jokaiselle-esittelyssa-reit-rahastot/>. Luettu: 23.2.2016.

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

Haaga-Helian rahoituksen opiskelijoiden säästäminen ja sijoittaminen

Tervetuloa vastaamaan tutkimukseen Haaga-Helian rahoituksen opiskelijoiden säästämisestä ja sijoittamisesta. Kysely on tarkoitettu kaikille Haaga-Helian rahoituksen kursseille osallistuneille liiketalouden opiskelijoille, FINAn opiskelijoille sekä pankkipolkua käyville. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, eikä niitä voi yhdistää vastaajaan.

1. Sukupuoli: *

- Mies
- Nainen

2. Ikä: *

vuotta

3. Asumismuoto: *

- Vuokralla
- Oma asunto
- Vanhempien luona
- Jokin muu, mikä?

4. Työskenteletkö opiskelujen ohella? *

- Kyllä, kokopäiväisesti
- Kyllä, osa-aikaisesti
- Kesäisin
- En

5. Paljonko arvioit olevan vuositulosi bruttona? (ansiotulot, opintotuki, opintolaina ja muut tulot yhteensä) *

- Alle 10 000 €
- 10 000- 20 000 €
- 20 001- 25 000 €
- 25 001- 30 000 €
- Yli 30 000 €

6. Kuinka pitkälle aikavälille suunnittelet talouttasi? *

- 2 viikkoa
- 1 kk
- 3 kk
- 6 kk
- 12 kk
- En suunnittele talouttani etukäteen

7. Säästätö? *

- Kyllä
- En

[Seuraava -->](#)

25% valmiina

8. Mitkä ovat suurimmat syyt sille, että et säästä? Voit valita useamman vaihtoehdon. *

- Liian alhaiset tulot
- En koe säästämistä tärkeäksi
- En tiedä miten säästäisin
- Haluan pitää rahani aina käytettävissä
- Muu syy, mikä?

9. Aiotko säästää aktiivisesti tulevaisuudessa? (esim. opintojen päättyttyä) *

- Kyllä
- En, miksi?

10. Mikäli vastasit edelliseen kyllä, niin milloin uskot säästämisen olevan ajankohtaista elämässäsi? *

- Vuoden sisällä
- 2 vuoden sisällä
- 5 vuoden sisällä
- Yli 5 vuoden päästä
- En osaa sanoa

50% valmiina

11. Onko sinulla säästämissuunnitelma? (esim. jokin kiinteä prosenttiosuus minkä säästät tietyin jaksoin palkkatuloistasi) *

- Kyllä
- Ei

12. Kuinka säännöllisesti säästät? *

- Viikoittain
- Joka toinen viikko
- Joka kuukausi
- Joka toinen kuukausi
- Joka kolmas kuukausi
- En säästä säännöllisesti

13. Mikäli et säästä säännöllisesti, niin aiotko alkaa säästää säännöllisesti tulevaisuudessa? (esim. saatuasi vakituisen työn)

- Kyllä
- En, miksi?
- Säästän jo säännöllisesti

14. Kuinka paljon sinulla jää rahaa säästöön keskimäärin vuodessa? *

- Alle 500 €
- 500- 1000 €
- 1001- 1500 €
- 1501- 2000 €
- 2001- 3000 €
- 3001- 4000 €
- 4001- 5000 €
- 5001- 7000 €
- Yli 7000 €

15. Mitä eri säästämisen ja sijoittamisen muotoja käytät? Voit valita useamman vaihtoehdon. *

- Tilisäästäminen
- ASP-säästäminen
- Vakuutusäästäminen
- Rahastosijoittaminen
- Osakesijoittaminen
- Jokin muu, mikä?

16. Jos sijoitat osakkeisiin niin teetkö itse suoria osakesijoituksia?

- Kyllä
- En
- En sijoita osakkeisiin

17. Jos sijoitat sijoitusrahastoihin, niin mihin niistä? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Korkorahastoon
- Osakerahastoon
- Yhdistelmärahastoon
- Indeksirahastoon
- Muuhun, mihin?
- En tiedä mihin rahastoihin sijoitukseni kohdistuvat
- En sijoita sijoitusrahastoihin

18. Jos sijoitat rahastoihin, niin millä tavalla?

- Isompina kertasijoituksina ja harvemmin
- Pienemmän summan kuukausittain
- Muuten, miten?
- En sijoita sijoitusrahastoihin

19. Kuinka pitkän ajan olisit valmis säästämään? *

- Vuoden
- 1-2 vuotta
- 3-5 vuotta
- 6-10 vuotta
- Yli 10 vuotta

20. Mitä arvostat säästämässä ja sijoittamisessa ensisijaisesti? Valitse kaksi. *

- Pääoman säilyminen
- Kohteen turvallisuus
- Hyvät tuottomahdollisuudet
- Vaivattomuus
- Varojen helppo rahaksi muutettavuus
- Sijoitusaika

21. Miten rahoitat säästämisesi ja/tai sijoittamisesi? Voit valita useamman vaihtoehdon. *

- Työskentelemällä koulun ohella
- Kesätyörahoilla
- Etuuksilla tai tuilla
- Opintolainalla
- Perinnöllä tai lahjalla
- Sukulaisten avustuksella
- Jollakin muulla, millä?

22. Mitä varten säästät tällä hetkellä? Voit valita useamman vaihtoehdon. *

- Asuntoa
- Tulevaisuuden isompaa hankintaa varten (esim. auto)
- Tulevaisuuden pienempää hankintaa varten (esim. lomamatka, hyödyke)
- Yllättäviä menoja tai yleistä toimeentuloa varten
- Eläkepäiviä varten
- Jokin muu, mikä?

[<-- Edellinen](#)

[Seuraava -->](#)

75% valmiina

23. Mitkä seuraavista eri säästämisen ja sijoittamisen muodoista sinua kiinnostavat tällä hetkellä, sekä missä määrin? (esim. haluaisit sijoittaa nyt tai tulevaisuudessa niihin) *

	Erittäin paljon	Melko paljon	Jonkin verran	Ei kovin paljoa	Ei lainkaan	En tunne sijoitusmuotoa
Tilissästäminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ASP-säästäminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vakuutussäästäminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rahastosijoittaminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Osakesijoittaminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

24. Arvioi seuraavia *

	Täysin samaa mieltä	Melko samaa mieltä	Ei eri eikä samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
1. Olen tyytyväinen tämänhetkiseen taloudelliseen tilanteeseeni.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Koen, että pystyn hallitsemaan omaa talouttani.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Koen säästämisen vaikeaksi opiskelijana.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Olen kiinnostunut varallisuuteni säästämisestä ja sijoittamisesta.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Pidän säästämistä tärkeänä nykyisessä elämäntilanteessäni.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Minulla on tarpeeksi tietoa ja taitoa, jotta osaan tehdä itse säästämis- ja sijoituspäätöksiä.	☐	☐	☐	☐	☐
7. Ymmärrän minulle annettuja sijoitusneuvoja, ja osaan arvioida niitä.	☐	☐	☐	☐	☐
8. Koen opiskelujeni Haaga-Heliassa antaneen minulle valmiuksia tehdä säästämis- ja sijoituspäätöksiä entistä paremmin.	☐	☐	☐	☐	☐
9. Mielenkiintoni säästämistä ja sijoittamista kohtaan on kasvanut Haaga-Helian rahoituksen opiskelujen myötä.	☐	☐	☐	☐	☐
10. Sijoittaessa minulle on tärkeää, että saan tehdä asioita konkreettisesti itse enkä vain välillisesti.	☐	☐	☐	☐	☐
11. Koen itseni sijoittajaksi.	☐	☐	☐	☐	☐

[<-- Edellinen](#) [Lähetä](#)

100% valmiina

Liite 2. Kvantitatiivisen kyselyn tulokset

1. Sukupuoli:

56,4 % Mies

43,6 % Nainen

2. Ikä:

73,4 % 19- 24

21,3 % 25- 29

3,2 % 30- 34

2,1 % 35 tai yli

3. Asumismuoto:

69,2 % Vuokralla

7,5 % Oma asunto

21,3 % Vanhempien luona

2,1 % Jokin muu, mikä?

Avoimet vastaukset:

Osaomistus

Aso

4. Työskenteletkö opiskelujen ohella?

9,6 % Kyllä, kokopäiväisesti

58,5 % Kyllä, osa-aikaisesti

20,2 % Kesäisin

11,7 % En

5. Paljonko arvioit olevan vuositulosi bruttona? (ansiotulot, opintotuki, opintolaina ja muut tulot yhteensä)

30,9 % Alle 10 000€

44,7 % 10 000- 20 000€

10,6 % 20 001- 25 000€

7,5 % 25 001- 30 000€

6,4 % Yli 30 000€

6. Kuinka pitkälle aikavälille suunnittelet talouttasi?
- 5,3 % 2 viikkoa
  - 17,0 % 1 kk
  - 22,3 % 3 kk
  - 20,2 % 6 kk
  - 26,6 % 12 kk
  - 8,5 % En suunnittele talouttani etukäteen
7. Säästätkö?
- 85,1 % Kyllä → Siirry kysymykseen 11.
  - 19,9 % En
8. Mitkä ovat suurimmat syyt sille, että et säästä? Voit valita useamman vaihtoehdon.
- 85,7 % Liian alhaiset tulot
  - 0,0 % En koe säästämistä tärkeäksi
  - 21,4 % En tiedä miten säästäisin
  - 0,0 % Haluan pitää rahani aina käytettävissä
  - 14,3 % Muu syy, mikä?
- Avoimet vastaukset:**
- Yllärimenot
  - Olen saanut perintönä rahaa, joka riittää säästöiksi toistaiseksi
9. Aiotko säästää aktiivisesti tulevaisuudessa? (esim. opintojen päätyttyä)
- 100,0 % Kyllä
  - 0,0 % En, miksi?
10. Mikäli vastasit edelliseen kyllä, niin milloin uskot säästämisen olevan ajankohtaista elämässäsi? Tämän jälkeen siirry kysymykseen 23.
- 14,3 % Vuoden sisällä
  - 57,1 % 2 vuoden sisällä
  - 28,6 % 5 vuoden sisällä
  - 0,0 % Yli 5 vuoden päästä
  - 0,0 % En osaa sanoa
11. Onko sinulla säästämissuunitelma? (esim. jokin kiinteä prosenttiosuus minkä säästät tietyin jaksoin palkkatuloistasi)
- 50,0 % Kyllä
  - 50,0 % Ei

12. Kuinka säännöllisesti säästät?

- 2,5 % Viikoittain
- 5,0 % Joka toinen viikko
- 63,8 % Joka kuukausi
- 5,0 % Joka toinen kuukausi
- 2,5 % Joka kolmas kuukausi
- 21,3 % En säästä säännöllisesti

13. Mikäli et säästä säännöllisesti, niin aiotko alkaa säästämään säännöllisesti tulevaisuudessa? (esim. saatuasi vakituisen työn)

- 27,6 % Kyllä
- 1,3 % En, miksi?
- 71,1 % Säästän jo säännöllisesti

Avoimet vastaukset:

Säästän sen verran mitä käteen jää kuukauden loppuksi

14. Kuinka paljon sinulla jää rahaa säästöön keskimäärin vuodessa?

- 11,3 % Alle 500€
- 28,8 % 500- 1000€
- 16,3 % 1001- 1500€
- 8,8 % 1501- 2000€
- 13,8 % 2001- 3000€
- 8,8 % 3001- 4000€
- 2,5 % 4001- 5000€
- 3,8 % 5001- 7000€
- 6,3 % Yli 7000€

15. Mitä eri säästämisen ja sijoittamisen muotoja käytät? Voit valita useamman vaihtoehdon.

70,0 % Tilisäästäminen

52,5 % ASP-säästäminen

3,8 % Vakuutussäästäminen

40,0 % Rahastosijoittaminen

36,3 % Osakesijoittaminen

7,5 % Muuten, miten?

Avoimet vastaukset:

Säästän omalle tilille

Musta kirjekuori

Kultaan

Asuntolainan lyhennys

Oman yrityksen kautta. Osake-, asunto- ja korkomarkkinat

16. Jos sijoitat osakkeisiin niin teetkö itse suoria osakesijoituksia?

32,1 % Kyllä

12,8 % En

55,1 % En sijoita osakkeisiin

17. Jos sijoitat sijoitusrahastoihin, niin mihin niistä? Voit valita useamman vaihtoehdon.

14,7 % Korkorahastoon

26,7 % Osakerahastoon

29,3 % Yhdistelmärahastoon

13,3 % Indeksirahastoon

2,7 % Muuhun, mihin?

1,3 % En tiedä mihin rahastoihin sijoitukseni kohdistuvat

50,7 % En sijoita sijoitusrahastoihin

Avoimet vastaukset:

ETF

Kiinteistöihin

18. Jos sijoitat sijoitusrahastoihin, niin millä tavalla?

24,7 % Isompina kertasijoituksina ja harvemmin

20,8 % Pienemmän summan kuukausittain

3,9 % Muuten, miten?

50,7 % En sijoita sijoitusrahastoihin

Avoimet vastaukset:

Pienempinä kertasijoituksina ja harvemmin

Satunnaisesti satunnaisen summan

Vaihtelevasti joskus kk-säästö, joskus isompia osuuksia

19. Kuinka pitkän ajan olisit valmis säästämään?

1,3 % Vuoden

8,8 % 1 -2 vuotta

22,5 % 3 -5 vuotta

15,0 % 6 -10 vuotta

52,5 % Yli 10 vuotta

20. Mitä arvostat säästämisesä ja sijoittamisessa ensisijaisesti? Valitse kaksi.

53,8 % Pääoman säilyminen

23,8 % Kohteen turvallisuus

58,8 % Hyvät tuottomahdollisuudet

25,0 % Vaivattomuus

21,3 % Varojen helppo rahaksi muutettavuus

6,3 % Sijoitusaika

21. Miten rahoitat säästämisesi ja/tai sijoittämisesi? Voit valita useamman vaihtoehdon.

72,5 % Työskentelemällä koulun ohella

35,0 % Kesätyörahoilla

23,8 % Etuuksilla tai tuilla

26,3 % Opintolainalla

15,0 % Perinnöllä tai lahjalla

18,8 % Sukulaisten avustuksella

6,3 % Jollakin muulla, millä?

Avoimet vastaukset:

Velkojen perintä

Osingoilla

Säästämme yhdessä mieheni kanssa, joten pääosin hänen tuloillaan

Sijoitusten tuotolla

Jo kertyneillä varoilla ja niiden tuotoilla

22. Mitä varten säästät tällä hetkellä? Voit valita useamman vaihtoehdon.

63,8 % Asuntoa

15,0 % Tulevaisuuden isompaa hankintaa varten (esim. auto)

36,3 % Tulevaisuuden pienempää hankintaa varten (esim. lomamatka, hyödyke)

66,3 % Yllättäviä menoja tai yleistä toimeentuloa varten

8,8 % Eläkepäiviä varten

8,8 % Jokin muu, mikä?

Avoimet vastaukset:

Pääoman lisäämiseksi, varallisuuden ylläpitämiseksi

Ironista kyllä, en tiedä. Koska se on wörttiä

Lapselle

Kerään varallisuutta

Yritysostoon

23. Mitkä seuraavista eri säästämisen ja sijoittamisen muodoista sinua kiinnostavat tällä hetkellä, sekä missä määrin? (esim. haluaisit sijoittaa nyt tai tulevaisuudessa niihin)

	Erittäin paljon	Melko paljon	Jonkin verran	Ei kovin paljoa	Ei lainkaan	En tunne sijoitusmuotoa
Tilisäästäminen	14,9%	18,1%	18,1%	25,5%	23,4%	0,0%
ASP-säästäminen	34,0%	25,5%	13,8%	7,4%	17,0%	2,1%
Vakuutussäästäminen	1,1%	5,3%	21,3%	43,6%	21,3%	7,4%
Rahastosijoittaminen	25,5%	38,3%	24,5%	6,4%	4,3%	1,1%
Osakesijoittaminen	42,6%	30,9%	17,0%	5,3%	4,3%	0,0%
Yhteensä	23,6%	23,6%	18,9%	17,7%	14,0%	2,1%

24. Arvioi seuraavia

	Täysin samaa mieltä	Melko samaa mieltä	Ei eri eikä samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
1. Olen tyytyväinen tämänhetkiseen taloudelliseen tilanteeseeni.	11,70%	52,13%	9,57%	18,09%	8,51%
2. Koen, että pystyn hallitsemaan omaa talouttani.	47,87%	37,23%	7,45%	7,45%	0,00%
3. Koen säästämisen vaikeaksi opiskelijana.	25,53%	27,66%	11,70%	24,47%	10,64%
4. Olen kiinnostunut varallisuuteni säästämisestä ja sijoittamisesta.	59,57%	35,11%	5,32%	0,00%	0,00%
5. Pidän säästämistä tärkeänä nykyisessä elämäntilanteessani.	47,87%	26,60%	13,83%	10,64%	1,06%
6. Minulla on tarpeeksi tietoa ja taitoa, jotta osaan tehdä itse säästämi	27,66%	48,94%	17,02%	6,38%	0,00%
7. Ymmärrän minulle annettuja sijoitusneuvoja, ja osaan arvioida niitä.	28,72%	51,06%	14,89%	4,26%	1,06%
8. Koen opiskelujeni Haaga-Heliassa antaneen minulle valmiuksia tehd	32,98%	44,68%	14,89%	5,32%	2,13%
9. Mielenkiintoni säästämistä ja sijoittamista kohtaan on kasvanut Haa	48,94%	27,66%	14,89%	3,19%	5,32%
10. Sijoittaessa minulle on tärkeää, että saan tehdä asioita konkreettis	15,96%	32,98%	39,36%	9,57%	2,13%
11. Koen itseni sijoittajaksi.	17,02%	18,09%	36,17%	22,34%	6,38%
Yhteensä	33,08%	36,56%	16,83%	10,15%	3,38%

